

● نویسنده: سعید گول محمدی ●
● ویراسته: جبار تهنیا ●

یاریزانی ژیان بین نهك دانشی یاریکردن

238

posts

19.2k

followers

7

following

Promote

Edit Profile

پەڕەگە ھەرمی PDF کتیی

Public · 100%

لێره

باشترین و بەسودترین و بر خۆنەرترین کتیبەکان

بە خۆڕایی و بە شێوەک PDF داگرە

.

👤 Ganjyna

.

لینکی کتیبەکان ⤴ لێم لینکە بەکەرەوه بۆ داگرانی کتیبەکان

drive.google.com/folderview?id=1gk8e3nSJGJLu36xeLUjwdbjgTSVslbo_

پیناسی کتیب

ناوی کتیب: یاریزانی ژیان بین نهك دتشی یاریکردن

بابهت: گه شه پیدانی مرویی

نووسینی: سه عید گول محمه دی

وه رگیپانی بو کوردی: جه بار ته نیا

پیداچونه وهی: دیرین کامیل

دیزاینی بهرك: ئیبراهیم سالح

چاپخانه: چوارچرا

ژماره ی دانه: ۱۰۰۰ دانه

سالی چاپ: چاپی به كه م ۲۰۱۸

له به پړوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان ژماره سپاردنی (۱۷۳۲)

سالی ۲۰۱۸ ی پیدراوه

لول پيچي ناوهڪي

بورگي نپال له باشوري ئيتاليا ژينگي جوړه چه تريكي دهرياييه به ناوي "مدوز" و جوړه ها لولوپيچي دهريايه. چه تره دهريايه کان هرجاره و لول پيچيكي بچوڪي دهريا قوت دهن و دهيكه نه گهدهي خويانه وه، به لام قه باغي په قى لول پيچه كه پاريزگاري لي دهكات و ناهيلايت هرس بييت، لول پيچه كه دهلكيت به ديوازي گهدهيه وه به شينه يي دهست دهكات به خواردي چه تره دهرياييه كه و نه و كاته ي لول پيچه كه گه شهي ته واوي خوي دهكات، چيتر چه تري دهريايي نه ماوه ته وه، چونكه به شينه يي خوراه، گه ر نه م كار به تاوان بزاني دهبيت بليين نه و تاوانه له لايه ن يه كيټك له نزيكاني قوربانیه كه وه يان "خودي كوژاو" وه كه پويده وه !

سهرنج:

نوريه مان وه كو چه تري دهريايي كه لول پيچه كه ي ناخمان به شينه يي دهرونمان دهخوات، لول پيچه كه ي دهرونمان دهتوانييت تورپه يي، نيگه راني، په رييشاني، ته ماكاريي و خو به زلاني له ناخماندا په يتا په يتا كه شه بكات و پيشه كيټشمان بكات، ئيمه له دهروونه وه گه شه دهكه ين هر له دهروونيشه وه دا ده پميين و له دهست دهچين.

گه ورهكان له دايك نابن، دروست دهبن.

رېبوارېك پښې ده كه وېته گونده كې مه لای مه شهوړ، نه و ده يوېست
دواي گه پانه وهی له گه شته كې بېره وهریه كانی بنوسېته وه، بویه مه ولی
ده دا پرسياړی جوړاو جوړ له خه لکی ناوچه كه بكات و بېرو بوچونيان
بزانيټ.

رېبواره كه چنډ روژيک ميواني مه لا بوو، پوژيک پيکه وه به گونده كه دا
ده كه پان، رېبواره كه له مه لای پرسى: ئايا له گوندى ئيوه دا پياوانی
كه وره و ناودار هاتونه ته دنياوه؟

مه لا، كه ميک بېرى كرده ووه وتی: هاوپې گيان، له گوندى ئيمه دا ته نها
منال دېته دنياوه!

سهرنج:

مروځ بو نه وه نه هاتو ته دنياوه سهرانسهری ژيانی به منالی بيمينېته وه.
فهيله سوفی گوره "جيم ران" له م باره يه وه ده لېټ:
مه موو ده توانين بگه ينه نه و شوينه ی كه ده مانه وئ.

"ناپراھام مازلو" دەلىت،

نامانجى سەرەكى مۇلا دەلىت، ھەركەسىك تۈنەي ھەلىت دەلىت
بىگۇرلىت.

بە وتەي ئىپكىتۇس: بە خۇت بلى تۇ چ كەسىكىت، ھەركارىك پىۋىستە
نەنجامى بدە، تا ھەرجىپەك دەخۈزى مۇگەرى بىگەيت.

ھەگىمىك دەلىت،

ھاتۋىتە دىئاۋە ۋەكو كىتېپكى كراۋە سىپى ۋەنۇسراۋ، دەلىت
چارەنۇسى خۇت دىارى بىگەيت، تەنھا خۇدى خۇت، كى دەتۈانىت ئەۋە
بىكات؟ بۇچى؟ ناچارىت چارەنۇسى خۇت بنۇسىت، بەدىھىتەرى
سەرەنجامى خۇتەۋ تۇ بە لە قالبدراۋى نەھاتۋىتە دىئاۋە، ۋەكو دانەي
تۇۋىك ھاتۋىت دەتۈانى ھەروا بىمىنىتەۋە بىمىت، بەلام دەتۈانىت بىبىتە
گول، بىشكۋىت، دەتۈانىت درەخت بىت ۋەل ھەۋىت.

لەم چىرۋە رامىن،

ۋىنەكىشىكى گەپىدە بۇ دەسكەۋىتى چەند نەۋنەيەك لە كارى خۇى لە
بەكىك لە گۈندەكانى پىگەكەى ۋچانىكىدا، بەكىك لە كىپارەكانى
پىۋىكى موعتاد بوۋ، ۋىپاى ئەۋەى رۇخسارىكى چىكنو نەتاشراۋو جىلو
بەركى پىسو شىۋاۋ، بەۋپەپى ۋىقارەۋە لەبەردەمى ۋىنەكىشەكە
دانىشت، دۋاى ئەۋەى ۋىنە كىشەكە كارى تەۋاۋو جۈانكارى لە دەمو
چاۋو ھۈالەتىدا كىرد، تابلۇكەى لە سىپاكەى لىكردەۋە ھۈۋى تىكرد،
پىۋەكە لە دىتى ۋىنەى خۇى ئەبلەق بوۋوتى: "ئەمە من نىم."

ۋىنەكىشەكە ۋتى: "من بەۋ جۇردەى ۋىنەى تۇم كىشاۋە كە دەتۈانىت

بېيتە ئەم كەسە !"

"ئانتۆنى رابېنز" دەلەت:

ئايا ئەمىرۇ ئەو پۇۋە نىيە بىرپار بىدەيت و نىشانى بىدەيت و دىكو

مىرۇفنىك، گەورمىتريت لەومى كە بىرى لى دىكەيتەمە؟

"ئىلى وزىل" دەلەت:

لەم دىنپايە دىمىرەچىم و دىچمە جىپھانى رۇحەكانەم، لىم ناپىرسن كە

بۇچى نەبوومە رېبەرىكى ناودار، رازو نەينىيە مەزىنەكانى ژيانم لى

ناپىرسن، يەكەم پىرسىار ئەمەيە كە: "بۇچى خۇت نەبويت؟" مىرۇفنىكى

چالاك و بەدىيەنەربە، كە تەنھا خۇت بىتوانىت ئەو كەسە بىت.

بۇ كۆي دەچم؟

دەگىنپنەۋە "ستېفېن لىزىنر" قازىي دىۋانى ھالى، كەسىنكى فەرامۇشكارو
ھەۋاس بلالو بوو، رۇژىك لە دەرەۋەي نىۋىۋورك لە وىستگەيەك سەرگەمى
خويندەۋەي ئۆسىيەك بوو، كە بلىت بېرى شەفەندەفەرەك دىلۋاي
بلىتەكەي لىكرد. قازىي بۇ ئۆزىنەۋەي بلىتەكەي شەۋاۋ خۇي پىشكىنى،
بەلام نەيدۆزىيەۋە.

بلىت بېرەكە پىيى وت: "قەيناكا، جەناب، مەن دەتناسم، كاتى گەپايتەۋە
دەتوانىت لە دەرەفەتەكدا بۆمان بېنىت."

ستېفېن، ساتىك پامالو بە خەمىكەۋە سەرى بادالو وتى: "زۇر سوپاست
دەكەم، ئەللى نازانىت مەن چىم بەسەر ھاتوۋە، كىشەي مەن پارەدانو
نەدان نىيە، كىشەي مەن ئەمەيەكە نازانم بۇ كۆي دەچم؟.

سەرنج:

ئايا تا ئىستا پىكەوتوۋەكەمىك لەگەل خۇتدا تەنيا بىتو بىر لەم
پەرسىيارە گەرنىگە بىكەيتەۋە؟ بەپاستى ئەۋەلۋ كۆششەي مەۋفەكان لە
بىنچەۋ پەنەي زىاندا ئەنجامى دەدەن لەبەر چىيە؟ ئايا ئەمەمەۋ

دەردەسەریە تەنھا بۆ تیکە نانئیکی بژی و مەمرەیه؟ ئایا بۆ بە دەست
هینانی سەرۆت و سامانە یان پلە و پایە؟ ئایا بۆ پۆشتنە بەرە و نادیار؟
ئایا بە پاستی من ئامانجیکی دیاریکراوم هەیه؟ ئەم خەیاڵ و بیروپایە
دوورە لە پاستییەوه، کە زۆربەی خەڵک وێرای هەول و چالاکی فراوان لە
ژیاندا، ئامانجی پوون و دیاریکراو ناپێکێت و بێ ئەوەی خۆی بزانی و سەری
لێ شیواوه!

یەکن لە و فاکتەرە گرنگانەی زۆربەی خەڵکی لە کار و ژیاڵاندا
سەرکەوتو و نابن، ئەمەیه ئامانجی پوون و ئاشکرایان نیە، بەو هۆیەشە
ئامانجەکانیان مسۆگەر ناکەن، چونکە ئامانجیکیان نیە! زۆر کەس
نەندێشە و خەونی پەرش و بلال لە سەریاندا، بەلام ئامانجگەرانین.
ئامانج، مەبەست و مەرام گرنگترین فاکتەرێکن کە چەمکو مانایەك بە مرۆڤ
دەبەخشن و زۆر کەس لێی بێ بەشن!

"گەورمبەك" دەلیت؛

**"ژیان بە بێ ئامانج، وەکو یاریکردنە لە گۆرەپانی یاریبەکدا کە
دەروازەیهکی نەبیست بۆ گۆل کردن!**

"برایان تریسی" دەلیت؛

هەرچەند بە پوون و ئاشکرا بزانی و خوازیاری چیت، ئامادەیی
هەنگاوێک بۆ مسۆگەرکردن بنییت، ئەگەری سەرکەوتن و بە دەست هینان
زیاتر دەبیست.

"نانتونی راهبئیز" دهلیت،

گرنګترین ډاکټر بۇ دیاریګردنی نامانجه ګار، ده بیټ له دوحی خوما ډا
دوچارۍ په نچ و نازار بین و هه سستی ډازیبون نه ګه یر، ده حوارین له هه
بواریکدا بین دوحیکۍ باشترو شایسته تر به ده ست بیټیز، به سه رمجدار
له وهی زهینی نیچه هه میشته له هه ولدایه ګه نیچه له نازارو په پیچ دوورمار،
بخانه وه بمانخانه دوحی خوشی و چیرؤ له زه تـه وه، ګه واته هه سنی نازارو
په نچ و ناپه حه تی هه لکولای فشاری ناپه رایۍ دهر برین له دوحی
هه نوکـه یی نه و هه سته مان پی ده به خشیت ګه به هیمه ت و تواناپه کی
زیاتره وه به دواۍ نامانجه کانمان بکه وین، له پاستیدا هه سنی فشار، نیټش و
نازار، کاریګه رترین و به هیزترین ډاکټر و هوکاری مسوګه رګردنی
نامانجه کانمانه، له لایه کی دیکه وه، ګه ر دوحی خومان له ګه ل نامانچ و
دروونه جوانه کاند اهاوتا بکه یر و به رجه سته یان بکه یر، بارمه تیمان
ده دات، به هه ست و جو له و تواناپه کی به تینه وه نامانجه کانمان به دی
بیټین.

زاناپه ک دهلیت،

پوباریکی ګه وره بی نامانچ نیه، به لکو ناراسته و مه به سنیکی هه به،
که واته ژیانیکۍ خوش ده بیټ نامانچیکۍ دیاریګراوی هه بیټ، هه موو هیرو
توانای ده بیټ به ره و په ک په هه ندو مه رامپکی دیاریګراو به بیټ.

لەم چیرۆکە ڕامینن:

ڕاهینەریکی پیر لە مەزرایە کدا سەرگەرمی ڕاهینانی دوو لاوی جەنگاوەر بوو لە سەر تیرەندازیی. لەو سەری مەزراکەووە نیشانە یەکی بچوک بە درەختیکەووە هەلواسرا بوو، جەنگاوەری یەكەم تیریکی لە کۆلە پشتەکە ی دەرکرد کردیە کەوانە کە یەووە نیشانە ی لی هینایەووە، کەماندارە پیرە کە پێی وت چی دەبینیت باسی بکات. جەنگاوەرە کە وتی: "تەنھا ئاسمان، هەورەکان، درەختەکان و لقی درەختەکان و نیشانە کە دەبینم."

کەماندارە پیرە کە وتی: "تیرۆ کەوانە کەت دانسی، تۆ ئامادە ی نیشانە شکیننی نیت." تۆبە ی جەنگاوەری دووهم هات و کەماندارە کە هەمان پرسیاری لەویش کردەووە...

جەنگاوەرە کە وتی: "تەنھا نیشانە کە دەبینم." تیریکی نا بە نیشانە کەووە، پیرە میژد وتی: "زۆر جوانە، ئافەڕین، کاتی تەنھا نیشانە، ئامانج، دەبینن، نیشانە شکیننیتان پێکەو ئامانجە کە دەپێکن و تیرە کەتان بە ئارەزئوی ئێو لە کەوانەکانا دەردەچیت.

"میشیل دومنتنی"، دەئیت:

بۆ کەشتیە کە نەزانیت بەرەو چ بەندەرێک دەهوات، "بای" هاوتار، هاوتارپاستە هیچ مانایەکی نیە.

لەبارە ی نویسنی ئامانج لە سەر کاغەز، سەرئنج بدەن:

لە سالی ١٩٥٣، کۆمەلای پسیپۆری زانکۆی هارفارد، تووژینهووە یەکیان لە سەر ژمارە یە ک لە دەرچوانی زانکۆ ئەنجامداو چاو پێکەوتنیان لە گەل

سازګرا، پرسپاریان لیکرا نایا نامانجی دیاریکراو، تایبته، ناشکرا،
نوسراویان هیه یان نا؟ ته نه ۳٪ ولامی نرینیان دایه وه به به راورد به
۹۷٪ نه وانیتړ گلی دهوله مه ند بوون، له زور لایه نه کانی ژياندا سهرکه وتو
بوون.

له م وتهیه رامینن:

نه گهر که شتی له ده ریادا مه به سستیکی نه بیت، هیچ بایه ک له
به رژه وهندی نه و نیه. مړوخی بی نامانج وه کو که شتیکی بی پینمایه، هر
شنه بایه ک له ده ریاهه هلبکات که شتی به ره و نه و شوینه ده بات، چاروکه
ناراسته ی که شتی پیک ده خات. نه ک با، هر به وجوره ی با گونجاوه کانی
ده ریایی که شتی به ره و که ناری ناوات پیک ده خن، ده زگای روح
گیانیش، په ورپه وهی وجودی نیمه ش له ژياندا پیکای گونجاو هله ده برترین
به ره و نامانجی دیاریکراومان ده بن.

کورته سهرنجیک له چیروکی نه لیس له نیشتمانی سیردا...

له چیروکی نه لیس له نیشتمانی سیردا، نه و کاته ی نه لیس ده گاته
چوار پینان و هریه که یان به ره و شوینیک ده پوات، نه ویش تیاماوه نازانی
به ره و چ لایه ک پوات، له م کاته دا پالوانی چیروک واته نه لیس منال،
دلوی پینمایه له پشیلویه که ده کات و ده لیت:

"پشیلویه توکن! ده کری پیم بللی، من له م چوار پیکایه کامیان
بگره بهر؟"

پشيله كه پنى دهلئت،

"په يوه سته به وې هې حه ز بکې به ره و کوئ برويت؟"

نه لیس دهلئت:

"من مینده کوئ ناده من که بو کوئ ..."

پشيله که دهلئت:

"که واته هرق ناکات به هر کام له م پښکایانه دا برويت!"

بزانه له م چیروکه دا راستیه کی چند جوان له زمانې پشيله وه دیته
ناروه. که نه زانین به ره و کوئ ده پوین، که واته هر پښکایه ک بو
جییه کمان ده بات، نه و جییه کی که نازانین کوئیه، چیر هیچ هرقیکی نه
به هر پښکایه کدا پوین.

نږدې خه لکی له و باوه پره دان له پر بهخت له ده رگایان بداتو
فریشته ی ئیقبال ده ستیان بگریت، له چاوتر وکانیکدا بگه نه سه روه تر
سامان و ناو شوره ت، به په روه وه چاوه پوانی نه و پوژهن که بتوان پالی
لی بده نه وه له دورگه یه کی خه ون و خه یالی شاهانه دا بژین، به لام نه گر
لییان بپرسن چو ن نه م خه ونانه به دی دین، "نازانم" دوا وه لامیانه.
"کیم. وو. چونگ" دهلئت:

نیوه ده بیت وه کو تافگه ی سه رچاوه یه ک به شکو مه زن بن، بتوان
جیهانیک له دلی خوتاندا جیگا بکه نه وه ناره زوه کانتان مینده ی به رین
ناسمان بیت، که سی بی نامانج له گه ل مړودا جیاوازیه کی نه.

لەم چیرۆکە ڕامینن:

جوتیارێك سەگێكى ھەبوو، ھەمیشە لە كەنارى ڕینگاو دەنیشست، چاوەڕوانى ئەو بارھەلگرانە بوو كە لەو جادەییەو تێدەپەڕین، ھەركە ئۆتۆمبیلێك دەگەشت ئەو بوای دەكەوت تا كوتایی جادەكە ڕایدەكرد بەبوایداو دەوھەپى تاكو پێشى بداتەو.

رۆژێك ھاوسییەك جوتیارەكە لێى پرسى:

پێت وایە رۆژێك سەگەكەت پێشى ئۆتۆمبیلێك بداتەو؟

جوتیارەكە وتى: ئەو شتێكى ھێندە گرانگ نیە، ئەوھى گرانگ ئەمەيە

ئەگەر پۆژێك پێشى بداتەو چ شتێكى دەستدەكەویت؟

جێگەى داخە، زۆریەى مرقەكان لە ژياندا وەكو ئەو ئازەلە

دەستەمۆیەى جوتیارەكە ڕەفتار دەكەن، بەبواى ئامانجى پڕۆپوچدا

ڕادەكەن!

ھاوكێشەى ئامانجگەرایى:

رێسای جۆراوجۆر بۆ ئامانجگەرایى وەك بنەمایەكى گشتى: "ھەر

بەرنامەيەك لە نەبوونی بەرنامە باشترە." ئاماژە بە یەكێ لە باشترینو

كاریگەرترین پلانى ئامانجگەرایى دەكەین.

قوناغى پەكەم،

بەوردی دیارى بكە لە بوارێكى تاییبەتدا چ شتێكت دەوێت. ئەم

خواستەى خۆت بە ئاشكرا بنوسە، لە ھەموو لایەنەكانى دیقەت بدە، ئەم

ئامانجە دەبىت شايانى ئەندازە گىرىيى و دىارىكرى و بىت.

قۇناغى دووھم:

بۇ مەسئۇگە رىكردنى ئامانجەكانت، مىژۋىيەك دىارى بىكە. ئەگەر
ئامانجەكەت گەردە بوو، بىكە بە چەند بەشىكى بچوگەو و مەرىكە
ناوئىكى بۇ دابنى.

قۇناغى سىيەم:

پىرسىتىك ئامادە بىكەن لە ھەموو ئەو كارانەي ئەنجاميان دەدەن تاكو
ئامانجەكە بېيىكن. كاتى شتىكى تاييەت دىت بە خەيالتاندا بۇ پىرسىتەكى
زىاد بىكەن تاكو تەولو دەبىت.

قۇناغى چوارەم:

ھەنگاوى كىردارى بىكۈپ بۇ بەرنامەيەك، دەبىت يەكەمايەتەكان لە
پىشەو دىارى كراوین.

بۇ دىارىكرى يەكەمايەتەكان، دەبىت گىرنگىرىن ئەو كارانەي بەرمو
ئامانجەكان دەبات ئەنجامى بدەن، ياساى ۸۰ بە ۲۰ لىرەدا دەتوانى
ھاوكارىتان بىكات، ۲۰٪ كارەكانتان ۸۰٪ ئەنجامتان بۇ دىارى دەكات.
ئەگەر يەكەمايەتەكان بە جوانى دىارى ئەكەن، پەنگە زۆرىيە كاتەكان
لە شتە بى بايەخەكاندا خەرج بىكەن.

قۇناغى پىنجەم:

ئەو ئاستەنگانەي لە ئامانجەكان پىگىرىتان لى دەكەن، لە خۇتان پىرسىز
:"بۇچى تا ئىستا ئەم ئامانجەم بە دەست ئەمىناوہ؟" پەنگە پىويست بە
نەرىتىك يان كارامەيەك بىت كە ھىشتا بە دەست ئەمىناوہ، پەنگە

پېښتت به زانبارى زياتر بېت، پرته څه پېښتت به هاوځارى ځه سامه پر
بېت، نه و ځه سامه دبارى بځه تاكو ځو مه ځت مځه.

قوناغى شه شه م:

نواى نه وهى تامانجه كه ت دبارى كردو بهرنامه به ځت مو دلړند،
ناسته نگو كيښه كانت بو دهركه وت، ده سخته چي مو مسو ځه مردمي
تامانجه كه ده سته كاربه.

قوناغى جه وته م:

هه موو روژيك كاريك نه نجام بده، تاكو له ځرنگرڼين تامانچ مريځنوت
بكاتوه. بېكه به نه ريت هه موو روژيك به ياني زوو له ځه و بېدار مېه وه،
بهرنامه ي نه و پوځه داپړزه، پاشان كاريك بځه لانيكه م هه نځاويك له و
شته ي ځرنگه نزيكت بكاتوه.

رونكردنه وهى نه م به شه به چيرؤكيكي كورنى مه لاي مه شه ور دېښه
كوتايي...

يه كئ له هاوپړكانى مه لاي مه شه ور مردبوو، لېيان پرسى هوكارى
مردنه كى چى بوو؟

مه لا وتى: "نه و پرته تبه، هوكاريكي زيانى نه بوو، چ بگات به
مردنى!"

پەندە زېرىنەكان:

- تاكە رېڭاي دەستېيىكردن، ھەمان دەستېيىكردنە!
- بەرلەۋەي لەدەرەۋە بېرىت، لە ناخى خۇتدا بېرە!
- كاتى كەنارىيەكان بۆت دەخوئىن، دەرەت بە قەلەرىشكە مەدە

بىقېرىنى!

- گەر ئەۋەي دىمىزانىت بەكارى نەھىنىت، ھېشتا ھىج نازانىت!
- ھەر سەرمىجامىكى باش پىۋىستى بە دەسپىكى باشە!
- كاتى ھەنگاۋىك بەرمە خۇدا دەرۋىت، خۇدا دە ھەنگا بەرمە تۆ
- دېت، بەلام ھەنگاۋى پەكەم دەبىت تۆ ھەلىگىرىت!
- بەردىكى بچوك لەسەر رېڭادا بۆ كەسانى ناكام بەربەستەو بۆ
- سەركەۋتەۋەكان نىشانەپە.

- بەھىز، كەسىكە نە چاۋمىروانە بەختەۋەر بىكرىت، نە بوۋار دەدات
- بەدبەخت بىكرىت.

- لە ژياندا كە دەگەيتە بەردەم دەرگاىەكى داخراۋ، مەترسەۋ نا
- ئومىد مەبە. ئومىدى كرانەۋە بەھىزە.

- كاتى شتىك لەدەست دەدەيت، پەند لى ۋەرگرتنى لەدەست مەدە.
- تۆ كە ئىستا خۇدى خۇتتت، ھەۋل مەدە كۆپى كەسىكى دىكە بىت.
- كارىك مەكە سەبەي لەسەر كىلى گۆرەكەت بنوسن، ئەۋ كەسەي
- لەزىر ئەم خاكەدا خەۋتوۋە ھەمىشە بىرىارى ۋابوو. سەبەي شادو دلخۇش
- بىت.

- ئەنجامى لىكدانى توانايى لە راگەياندىندا تەنھا يەك ژمارمە،
- ھەرچەند توانايى زىاتر بىت، راگەياندىنى كەمترە، ھەرچەند راگەياندىن

كەمتر بېت تونايى كەمترە.

• بۇ ھەستانەدە دەپنە بنوشتىنېتەۋە، گەر ھەندىچار گۈرەنگان
بتنوشتىنېنەۋە، بىزانە سەرمەنە ھەستانەدە.

• كەسنىك كە دەپمۇئ لەگەن بازدا بىرېت، ھىچ كاتى لەگەن
مىراپىمگاندا مەلە ناكات.

• خوشى لەگەن باشىدا جىاۋازە، لەمەر باشى دەپنە زۇرېك لە
خوشىبەگان لەمەست بىدەت.

• ھەمىشە دوۋچار ئەندازە بگرە، چونكە تەنھا يەكچار دىتوانىت
بېرېت.

• حساب بۇ خۇت بىكە بەرلەۋەى حسابت بۇ بىكەن.

• ھىچ ۋەرزىنىك بۇ دىل ھىندەى چەمىنەۋە دىستىگروۋى
بەككەۋتەگان بەھىز نىە.

• مەلنى لەرېگەى دىل باشتىر نىە، بىلنى بىنجگە لە رېنگەى دىل رېنگەى
دىكە نىە.

• كاتى ئەم ھەموو ھەلە نونىە ھەيە كە دىتوانىرى بىرېت، بۇچى
ھەر كۆنەگان دوۋبارە دىكەنەۋە.

• ژيان شاپىستەى راكردنى ھەيە، تەنانەت بە پىلاۋى دىراۋىشەۋە.

• گەر دىتەۋى زۇر بىرېت، ھەر بەجۋانى پىر بىە.

• خوشۋىستىنى كەسنىك كە شاپىستەى خوشەۋىستى نىە، بە
ھەمدردانى خوشەۋىستىيە.

• مىسقالىك بىنايى، باشتىرە لە خەرمانىك دانايى.

• تۇ بىتېپىرېنى زەمەن گەۋرە دىبىت، بە خاكەرايى گەۋرەتر.

- كاتى كەسىك بيانو لە نەبۇنەكانت دىگىرىت، باشتىرە نەوېشت نەبىت، بۇ نەوې بىچىتە سەر نەبۇنەكانت.
- نەگەر لەسەرمقاوۋە بىر لە كۆتايى نەكەيتەوۋە، لە كۆتايىدا بىر لە سەرمقا دىگەيتەوۋە نەوېش بى سوودە.
- سوود لە نەزمونى كەسانىتر ومىرگەرە، بەر لەوۋى بىتە نەزمونى كەسانىتر.
- گەر خوازىارىت خۆت بدۆزىتەوۋە، دىبىت خۆت وون بىكەيت، گەر خوازىارىت سەر لەنوۋى لەدايك بىتەوۋە، دىبىت بىرىت!
- تەنھا يەك كاتىمىر لە بىستو چوار كاتىمىردا بۇ خۆت تەرخان بىكە، تاكو بىستو سى كاتىمىرەكەى دىكە بىتە ژىر پىكىفى خۆتەوۋە.
- جوانى وتار، ھۆكارى زۆرىى ژىرىيە.
- لەخوات نەوېت ھەموو دىيات پى بدات، لەخوات بویت كەسىكت پى بدات، تۆ بە ھەموو دىيا نەدات.
- گەر ھەستت بە نازار كرد، بى ھىكەت نىيە، شتىكت لە دلدايە دىبىت بسوتىت تاكو پاك بىتەوۋە.
- ھەندىجار خودا دىرگاكان دادەخاتو پەنجەرمكان قوفل دىكات، چەند جوانە وابزانىن رەنگە لەدىرەوۋە توفان بىت، خودا دىيەوۋى بىمان پارىزىت.
- ھەمىشە نىزمىن داكشان، بەرزىن ھەلگشان بەدى دىنىت.
- ھەركاتى دىكەوېت بە زەوېدا شتىك ھەلگەرەوۋە.
- تۆ لە جىھاندا نىت، بەلگو جىھان لە دىرونى تۆدايە.
- مىردن، واتا مانەوۋە لە دۆخىكدە.

● رڙا زماني (پان و هڪو ناو) حواري دعويدار، نه گهر ٿيندو ٻيٽا

● مارمرووی همپوونی همزار ماسی، لاری نیوه هر ناکات!

● له حوت دهر حو، ورك مار له پښت.

● مروفه‌گان چه‌زبان له یاری‌کردنه، له‌وه توپیت سه‌ر به‌شکیت داشی

ہارپر دنگھان بہت، ان یار بیان لہ گل ہکیت۔

• ھەمىشە بۇ چاگەي مەۋفەكان، دىۋارنىڭ بۇ خۇت دروست بىكە، ھەر

کاتی خراپہ بیان لہ گھل کر دیت، تہنہا خشتہک دھرہنہ، ہی ویزدانہ

دیوار پروخینیت!

• **ھەندىك باش قىسە دەكەن، ھەندىك قىسە باش دەكەن، تۈلەكەم**

دست‌به‌دست ۱۹

● نەگەر بۇ ماۋى سائىك لەگەل كەسپكى شەلدا ھەلسوكەوت بېكەى.

له کۆتایی سالدایه و هه که نه و دهه لیت.

● نه گمر دلتان وهك لقيكي سهوز بهارېزن، مهلي به خته وهري

هیلانہی لی دہستیت.

• كاتى بىر يارىكى گەۋرە بۇ زىيان دەمىت، چاۋپروانى نەۋە مەبە،

ھېچ كەسنىڭ تەھلى خۇشىت بۇ لى بدات.

● کۆتاییهکی تال، باشتره له تالیهکی بی کۆتایی.

● سمر که وتوو نهو که سهیه بهو تاکه پیلوانه‌ی تیّی دمرن،

دوکانی کی بیلاو فروشی دانیت!

• زۆرىڭ لى پەيامەكان مەۋجۇد دەرەست دەكەن، بەلام زۆرىڭ لى

مرؤفه‌كان به‌يام دروست ده‌گه‌ن، به‌ياميک دروست بکه.

• همدېچار ليدانى بيله قهيهك له پشت، هه لگرتنى ههنگاوېكى

بەرمۇ پېشە.

- لە سەد كەس كەمىك لە كەسەكان نەمۇد سالى دىمىن، ئەوانىتر يەك سالى نەمۇد جار دوبارە دىمەنەو!
- ئەگەر لە كاتى خۇيدا دىستەكار بىت، پىويستت بە راكردن نىيە.
- بەرلەوۋى بە كەسىك بىتەيت خۇشەم دىمىت، جوان بىر بىكەرمۇ، رەنگە چىرايەك لە دىدا داگىرسىنى، كە كوزانەوۋى بە كوزانەوۋى تەمەنى ئەو كەسە تەواو دىمىت.
- كاتى بە كەسىك دىلەن، خۇشەم دىمىت، مەبەستتان ھەر ئەوۋە بىت.
- تۆ ناتوانى بەشەوۋىك چارمىنوسى خۇت بىگۇرى، بەلام دىمىتوانى بە شەوۋىك رەنگى خۇت بىگۇرىت.
- ھىچ شىكى بايەخدار، ھەرزان و ئاسان نايەتە پىشەو.

من گنیم؟

سەرەتاكانى سەدەى بىستەم، زاناىەك تويكارى ئەندامەكانى جەستەى
مىزۇنى دەکرد. ئەو كۆتايى باسرو قسەكانى چەند پستەىەك بوو. گەچىك
پىنج قالب سابونى لى دروست بكرىت.

ئاسنىك شەش دەك بزمارى لى دروست بكرىت.

فسفۆرىك بەشى بىست پاكت شقارته بكات.

شەكرىك بەشى دە كوپ قاوه شىرىن بكات.

كەمى سۆلفۆرى كالىسيۆم، تىكراى ئەم شتانه بە پىنى نرخى پۆڭ
نزىكەى بايى پىنج دۆلار بوو.

بەلام ئەم بونەوەرە بەنرخە تەنها جەستە نىە. "ئىمە كىيىن؟"

سەرنج:

گەر خۆمان وەك ئەوەى كە ھەين و دەبىت بىين، نە ناسىن، كارو ژيان
مەبەست و ئامانجەكانمان لە مەملانىيەكى بى ھودەدا لە دەست دەچىتو
ئوچارى گرفتى نەشياو دەبىنەو، "خودى ناوەكىمان وون دەبىتو لە
خۆمان بىگانە دەبىن".

رەوتى كارو ژيان پەيوەندىەكى راستەوخۆى بە خۆيەتى دەرونمانەو
ھەيە، ئەگەر ھاودەمى خودى ناوەكى خۆمان بىين، زۆرىەى ئۆلرەكان

ئاسان دەپن، كارو ژيانىش پەنگىكى دىكە بە خۇيانەو دەپىنىت.

"لوپىز ھى" دەئىت:

خۇمان ئەو گەنجىنە بەنرخەين كە بەدویدا دەگەپىن.

جوبران خەلىل دەئىت:

ھەرگىز ھەستى لاوازی و ناتوانىيى ناكەم بىجگە لەو ھى لە بەرامبەر

كەسىك لىم پېرسىت: "تۆ كىيت".

"ئالین واتس" دەئىت:

پىم وایە، گەر لەگەل خۇماندا راستگو بىن، نایابترین پرسىارى دنیا

ئەمەيە: مەن كىم؟ مەبەستى "مەن" چىە؟ بىنەماي وجود ناتوانىيى بىپىرىت،

مەروەك ئەو ھى تا ئاوینە نەبىت ناتوانىت چاوەكانى خۆت بىپىنىت.

بەھەمان پەنجە ناتوانىت دەست لەو پەنجەيە بدرىت، بۆيە پرسىار

دەربارەي ئەو ھى كە "مەن كىم؟" ھەمىشە ھاوتای نەپنىەكى قوولە.

"شوپىنھاورد" فەیلەسوفى ئەلمانى، بەدوای وەلامى پرسىارىكى ئالۆزدا

دەگەر، بەشەقامىكدا پىاسەي دەکرد، كاتى گەشتەي لای باخچەيەك،

بېرىدا دانىشتىت و لە گولەكان بېوانىت. كەسىك ئەم رەفتارە سەيرەي

شوپىنھاوردى بىنى و پۆلىسى ئاگادار كۆردەو، پاش تاویك ئەفسەرىك لىي

نزىك بویەو بە بى ئەدەبىيەو لىي پرسى: "تۆ كىيت؟"

ئەو لە سەر تا پىي پۆلىسەكە وردبویەو وتى:

"گەر بتوانىت ھاوکارىم بکەيت وەلامى ئەم پرسىارە بدەمەو، ھەنا

مەتايە سوپاست دەكەم!"

حهگیمینك دهلیت:

خوت بناسه، فرمانره وای پوچی خوتبه، به مشیوه به ده توانیت هیوادار
بیت به ودهی رۆژتکی به تواناو به خته وهرت هه بیئت.

خوناسین له هه موو پویه که وه که ئیمه له گه له به کیک یان چهند
"بژلرده" به ک سه روکاریمان هه به، یان له تیکرای ئه و لایه نانهی که
ده مانه وئ ده ریاره ی پرسیتی گرنکی ئاینده بریار بدهین، کۆمه کمان
ده کات، ده روناسه ناوداره کان چهندین جار ئه وه یان خستۆته پوو، که
پویه پوی که سانتیک بونه ته وه له کارو ژبان خویاندا بژارده ی نادرستیان
کربوه، ئه م هه له کردنه ش هه میشه له بهر نه بونی وینایه کی دروسته وه به
که له راستیدا "خوناسی: چه نجاریک بوویاره بۆته وه، په نگه به م
هویه شه وه بیت که ده لئین: "نزمترین پله ی دانایی، خوناسینه."

"ژان پۆلسارتهر" دهلیت:

مروڤ پیکهاته ی ئه وه نیه که هه یه تی، به لکو پیکهاته ی ئه وانه به که
هیشتا نیه تی، به لام ده توانیت هه بیئت.

"سین ناگۆستین" دهلیت:

مروڤ بۆ دیتنی سه یرو سه مه ره کان ده چیت سه فهر ده کات. له به رزی و
بلندی شاخه کان، له شه پۆلی ده ریاکان، له دریزایی و فراوانی پویارو
ده ریاکان، له خولگه و سورانه وه ی هه ساره کان ده روانیت و تیپه ر ده بیئت،
به لام به لای خویدا بی گوی پیدان تیده په پیت...

"لاوئتسه" دمر باره‌ی خوئاسين دهئيت؛
مه‌ر كه سئك كه سانيت‌ر بناسيت ئه‌وا كه سئكي ژيره، مه‌ر كه سيش خوي
بناسيت، عاريفه.

"بنيامين فرانكلين" دهئيت؛
"سئ شت كه لي ره‌ق و سه‌ختن، پولاو ئه‌لماس و خوئاسين."

كه‌ورميه‌ك دهئيت؛
"تو ئه‌و شابه‌نده‌ره‌يت كه خه‌وتووه، له‌ خه‌ونيدا ده‌بينيت سوال‌كه‌ره،
له‌ خه‌و بيدار ببه‌وه."

سەختیەگان فانی و سەرسەختان باقی!

"جۆن پرانتی" لە نێو خەڵکیدا بە پیاوی جادەکان بەناو بانگ بوو. بەلام لە پۆژیکێ زستانی ۱۹۷۳ دواىنجار بوو، ئەو بە جادەکاندا پرایکرد، ئەو رۆژە لە گەڵ چەند کرێکارێکی کۆمپانیایەکی بیناسازی چۆنە سەربانی خانووەیەکی بچوک، هەوا زۆر گەرم بوو، کارەکان گەلی بەسەختی جێبەجێ دەبوون، جۆن لەسەریان بوو، یەکیەک لە وەستاگان بانگی کردو داواى چەکۆشیکی لێکرد، جۆن هەنگاوێک چۆیە پیشەوە تاكو چەکۆشەکی بداتە دەست، بەلام لە ناکاو پێی ترازاو لە چاوترۆکانێکدا کەوتە خوارەو، ئەم بەریونەووەیە بۆ ئەو کۆتایی سەختیەگان بوو، ئەو بەکێشی ۱۲۰ کیلو قورسایى جەستەییەووە بەریوییەووە، خۆی دەلێت: هەركاتى كە ئەو بەریونەوییەم بیر دەکەوێتەووە هەموو گیانم دەلەرزێت، سەرم زەبریکی بەتینی بەرکەوتبوو، نەمدەتوانی خۆم پراگرم، بە هیچ جۆرێک نەمدەتوانی هیچ شوێنێکی جەستەم بجولێنم، بۆ ساتێک هەستم کرد پێیەکانم بە منەووە نین، کاتى هەولەکانم بۆ هەستانەووەم بى سود بوو، شەپۆلێکی ترسو ناوومیدی سەر تا پێی تەنیم، تەنها سەرم شەپۆلەکانی مێشکی وەردەگرتم، لەسەرەووە دەنگێکم بیست: "کۆرپینە فریاکەوون مرد." سەرم بەلای چەمدا سوپاندن لە مەودای مەتریک ئەو لای سەرمەووە جوتیک قاچم

بینی له ناو جوتیک پوتیندا، زور له قاچه‌کانی خوم ده‌چوو، زدم پس
سه‌یر بوو، هه‌ستم کرد قاچه‌کانم قرتاوون، به‌وا کردن به‌و راستیه زور
سه‌خت و ترسناک بوو!

هه‌ستم به هیچ نازاریک نه‌ده‌کرد، تا‌کو که‌سیک سه‌ری به هیواشی به‌رز
کردمه‌وه و پشتیه‌کی خسته ژیر سه‌رم، هینده نازاره‌که‌م به تین بوو پیم
وت پشتیه‌که له ژیر سه‌رم ده‌ر بینیت. هه‌ستم ده‌کرد سه‌رم به تاله
ده‌زوویه‌که‌وه به‌ستراوه، هه‌رچند سه‌رم به‌ملو لادا ده‌خست نازاره‌که‌م
زیاتر ده‌بوو، هه‌ستم ده‌کرد خه‌ریکه نه‌و تاله ده‌زووه ده‌چرپیت، هه‌موو
هه‌ولیکم خسته گه‌پ. تا‌کو هوشیاری خوم بپاریزم، هه‌ر خیرا تیمی
فریا‌که‌وتن هاتنه سه‌رم، نه‌وانیش هه‌موو شاره‌زایی خویان خسته گه‌پ
تا‌کو متمانم پی ببه‌خشن. نه‌و وه‌خته‌ی گو‌یزرامه‌وه بۆ نه‌مبولانسه‌ی
هه‌ستی نارامی دایگرتم، چونکه زانیم به زوویی پزیشکانی شاره‌زا دینه
سه‌رم، کاتی گه‌شتینه نه‌خوشخانه، نه‌و پزیشکه‌ی چاره‌سه‌ری منی له
نه‌ستو گرت، ناماده‌ی کردم بۆ گرتنی تیشکی سه‌رو ملم، کاتی وینه‌ی
سه‌ری ده‌گرتم، نازاریکی به تین و بی وینه هه‌موو گیانی ته‌نیم، سانی
دواتر راستیه‌کی تالم بۆ ده‌رکه‌وت، بر بره‌کانی ملم شکابوون، به منالی
فی‌ری دوعاو پارانه‌وه بوبووم، نیستا هیچ شتیک له منی بی ده‌سالان
ناوه‌شیته‌وه، بی‌جگه له‌وه‌ی داوا له خودا بکه‌م وره‌و تینی‌کم پی ببه‌خشن
له هه‌مبه‌ر نه‌و کی‌شه‌و کاره‌ساته‌ی یه‌خه‌ی گرتبووم پویه‌پووی بیه‌وه،
نه‌و نازاره‌ی داگیری کردبووم، شه‌وی لی در‌یژتر کردم، تی‌کرای سانه‌کانی
نه‌و شه‌وه‌م لی بوو به سه‌ده‌یه‌ک، نازارم ده‌چه‌شت و ناپه‌حت بووم.

له یوان نه و نیش و نازاره ی سهر تا پیمی ته نی بوو، و نه کانی "فرانکلین رورفیلنت" وه ک موره مینکی نارامبه خش هینوری ده کرده وه: "تا که شتیک که ده بیت لینی بترسیت، خودی ترسه." نه م دیدگا نه رتینه سهر له نوی بلنسی عه شقی له دلدا هه لگیرسانده وه، نیتر هه ستم به وه کرد هه رچی نارامتر بوی پراکشیم، که متر هه ست به نازار ده که م، هه ستم ده کرد وه کو مثالنکی ساوا پینچراومه ته وه. نه مه گه لن مه ترسیدار بوو، چونکه هیچ هه ستیکم نه مابوو. هه موو نامپازینکی چاره سه رکردن له ده وری من دانرا بوو.

له ماوه ی چند هه فته به کدا ده رکوت شوینه واری نه و زه بره هه تا مردن له "جۆن" دا ده مینیتته وه، به لام نه و هیوادار بوو، موعجیزه یه ک پوو ده دات ستونی برپره کانی پشت و ملی چاک ده بیتته وه و میشکی ده توانیت جله وی هه موو جه سته ی بکاته وه.

"جۆن" ته نها بیری له چاکبونه وه ده کرده وه، زۆر خولای نه وه بوو بزانی به چی چاک ده بیتته وه، نه ده بوو پرسیار له که س بکات، خوی له زمانی نوو په رستاره وه که پیکه وه قسه یان کردبوو بیستبووی هیچ هیوایه کی چاکبونه وه ی نه، چونکه برپره کانی ملی شکا بوون و هه موو جه سته ی تا نوکی پیی نیفلیج بوبوو. به لام هیشتا زیندوو بوو. سه رنیشانیکی زۆر به تینی هه بوو، به لام "جۆن" پوچیکي گه وده و به هینزی هه بوو.

نه و وتی: من بریارمداوه به سهر پوڅه کاندایا، عه شقو تامه زیندوی، سوږیوون و نیراده به ره و سه رکوتنو مانه وه م ده بن، من ده زانم که

ده مېشت خوښه وېسني مو ژيان، به ده ست هېناني سه لامه تي و توانا
شمار لوه گامي ده روم هه لگېر سينم، پاشان بو به ده ست هېناني نه و عه شقه
چه خت بگه مه وه، ئيراده به ته نها ده توانيت سه ركه وتنم بو مسوگه ر
بكات، من بريارمداوه هه رگيز ته سليم نه ېم.

ئەمرو سالانېك بەسەر ئەو رۆژەدا تېپەر دەبىت، وئىراي ئەوہى "جۆن"
ئەولوى ئەو سالانە لەسەر گالىسكەى كەمئەندامى بوو، چىژ لە ژيان
دەبات، ژيان بە جوان دەبينىت، ئەو دەلېت: "لە ژياندا جىيەك بۆ
ئەفرەت لى كردن، نا ئومىدى و خەشم نى، من لەو باوہ پەدام ئەفرەت و
پۆو كىنە نا ئومىدى و وئرانكردنى پەيوەندىە مۆفایەتەكانە، بۆيە
هەمىشە ەز دەكەم عەشق بىەخەشم، بۆ ەمەوانى بسەلمىنم بە
جەستەبەكى ئىفلىجەوہ دەكرى دلىكى بەمىزو توانات ەبىت، ئىستا
دەزانم كەمئەندام و ئىفلىجى راستەقىنە ئەو كەسەيە كە جوانى لە ساغى و
سەلامەتى روالەتدا دەبينىتەوہ، من تىگەشتم ئەو كارەساتەى بەسەر مندا
هاتوہ پىگەى ەلەتن نى، يان دەبىت تامردن ساترمىرى مەرگ بكم،
يان دەبىت بە بىركردنەوہى ئەرىنى لە شانسى ژيان خۆم بى بەش نەكەم.
بۆيە شانم داہە ژىر ئەو كارەساتە، تىكرای ئەوہى پىويستم بوو ئەمە بوو،
دەرگای دلم بۆ كەسانىتر بكمەوہ، بۆ منالان پىبكمەنم، لەگەل
نەوجەواناندا ەيندە گفتوگو بكمە بلین: "جۆن، بەختەوہرتىن كەسى
دناہە."

به لām "جۆن" له وهش گه ورده تره، کاری نایابتر و باشترو ئه نجام ده دات،
نه مهو له چه ندین ئوتیلدا سه رگه رمی کار کردنه، ریکخواویکی هاب

راوړېكاري كه ساني ناښومېدو ناكامه، ده توانې له دېروني نهو كه سانه دا
مېواو عه شقې هراوان بچينيت.

جان پرانتي، كه سيكي سهر كه وتووه و لهو كه سانه به نهينې
سهر كه وتنه كاني دوزيوه ته وه بويه:

"سه ختپه كان فاني و سهر سه خته كان باقي!"

بايه زيدې به ستامي، به ره و هيواداري ده مانبات و ده لئيت:

"هرگيز ناښومېد مېن، هر كاتي ناښومېدې به روكي پيگرتن بزنان
دېرگاي ناښومېدې ته نها هر نومېده.

با نه وېش هراموش نه كه ين كه مې سه ختي و ناپه حېتي بچيزين، چونكه
له دواي هر نازارو په نجيكه وه په ندو نه زمونيك خوي حېشار داوه.
عاريفه كان، نيش و نازارو سهره نجام سوتان به به خته وېري دېزانو
ده لئيت:

له كولزاري جيهاندا نهو كولې ده سوتيت ده توپته ووهو ده بيته كولاو،
به خته وېرته لهو كولې به سهر دپكه وه ده پشكويت يهك دوو روژيك
ده مينيتته وه پاشان سيس ده بيت و ه لده وېريت!
"لويز هي" ده لئيت،

نهو كه سانه ي له دنيا دا هراسان نابن، زوو ده گه نه نهو پله به رزه ي
نازار كيښو دل به مېز دېن!

"پلو تارك" دېر باره ي سه ختي و نه خوازاوېكان ده لئيت:

هر كه س به پي ناستي بهر كه كرتني له به رامېر سه ختي و
ناهمواريه كاندا ده پيورييت.

مەنجینە بەک شارلۆه یە .

بۆیە بوارم پێداو وتم هەرچۆنیکت دەوی لێمبەدە، بمتاشەو سافم بکە !
بۆیە ئەو کەرەستەو نامرازە ی نازاریان دەدام بەهای ئەوانەم بە گیانی
خۆم کەری و زیاتر خۆم راگرت تا جوانتر بووم، هەرچەند گوپو تینی
لێدان و داتاشین زۆرتر دەبوو زیاتر بەرگەم دەگرت تا جوانتر بووم،
ئەمڕۆش لۆمە ی کەس مەکە کە بۆچی پی بە تۆدا دەنێزو بە سوک لێت
دەپوانن .

چۆنیتی مانای ...

پێویەک گالتە ی بە شیرێک دەکرد، کە ئەو هەموو جارێک لە بیچوویەک
زیاتری نابێت، شیرەکە وەلامیدایەو: من هەموو جارێک بەک بیچووم
دەبێت بەلام بیچووی شیر .

سەرئێج:

هەمیشە چۆنیتی گرنگترە لە چەندیتی .

"نانتۆنی رابینز" دەلێت:

"ئەوێ گرنگە چۆنیتی ژیا، نەک تەمەنی درێژ!"

"پیتەر دراگر" دەلێت:

چۆنیتی کاری دروست یەکەمجار بە دروستی ئەنجامدان و جاری دووەم
باشتر لە جاری یەکەم ئەنجامدانە ...

"جیم ران" فەیلەسوفی گەوورە زیاتر دەروا و دەلێت:

ئەو هەستانە ی کە هەمانە، تێروانیی خۆمان بەدی دینیت، ئەو
تێروانیی خۆمانە دواجار چۆنیتی ژیا،مان دیاری دەکات .

سوپاسگوزارو پېژان بين

حه کیمیکي گوره هه میښه و له هه موو کاتيکدا سوپاسی خوی ده کرد.
رؤژیک زریانیکي به تین دره خته کانی زور به تین ده شه کاند هوه و بارانیکی
به خوړ دایر پشت. موریده کانی هه کیم سه رسام بوون که هوکاری
سوپاسگوزاری هه کیم له م دؤخه دا چیه؟
هه کیم وتی: "نای خویه، نه مرؤ هه وا خراپه، به لام سوپاسی تو
ده که م، که هه موو رؤژیک به مجوره نیه!"
"دانته گابریل روستی" ده لیت:
"خراپترین سات بو که سی بی باوه پ نه و کاته یه به پراستی ده یه وی
سوپاسگوزار بیت، به لام نازانیت بو کی!"

قسهی پرو هوج

به پياويکيان وت که متر قسهی پروپوچ بکه له جياتی نه وه که ميک
ناموزگاريمان بکه، نهو په سهندی کردو وتی:

"که سيکی ژير پئی وتم که دوو شت مايه ی پزگاری و سهره رازييه."
خه لکه که وتیان: "نافه رين! له م قسانه مان بو بکه، که واته پیمان بلئ نهو
سو شته چيه؟"

وتی: "په کيککيان هه مان نهو که سه بیری چوبوويه وه.؟ خه لکه که
وتیان: "باشه، دووهم بلئ!"

وتی: "دووهم خو م بيرم چوته وه!"

"نه فلاتون" ده لئیت:

نه زانی هه رکه سيک به دوو شت ده پيورييت. به که م بلئیت که هيچ
پرسيارکيان لی نه کردوه، دووهم به قسه کردنی زياتر له ناستی
پيويست."

"سوقرات" ده لئیت:

"نه که ربيده نگ بيت تا که سانير ده تهيننه قسه، باشته له سر
قسه کردنيک بيده نگت بکه ن!"

بەندە زېرىنەكان

- خودا مەلۇمەكان دەخاتە ناۋى قوۋلەۋە، نەك لەبەر ئەۋەتى
بىخىكىن، بەلكى لەبەرنەۋەى پاكىيان بىكاتهۋە.
- تاكە كەسىك كە دەمى بىگۇرپى خودى تۇپە، گەر خۇت بىگۇرپەت،
ھەممۇ دۇخەكان دەگۇرپەن.
- گەر بىتەۋى لە دۇننىدا بىمىنىتەۋە ناگەپتە سەبەى.
- يان كارىك نەنجام بىدە يان نەنجامى مەدە، مەلى ھەۋل دەدەم!
- كەسىك لە رادىبەدەر لە ھەلگرتنى ھەنگاۋىك ھىندە رامىنى.
- ھەممۇ تەمەنى لەسەر يەك پىنى دەمىنىتەۋە!
- كاتى سەركەۋتوۋ دەمىن ھاورپىكانمان دەمانناسن، لەكاتى
نەشپاۋىشدا نىمەين نەۋان دەناسىن!
- كەسانىك بە ھۋى سەرومەتەۋە بەگەورمەتان دەزانن، لەكاتى
تەنگ دەستىدا بە بىچوكتان دەمىنن!
- ھەرگىز كارى گەۋرە بە كەسانى بىچوكت نەنجام نادىپت.
- سەختىە بەرگە نەگىراۋەكان نەۋانەن كە ھەرگىز ناپەنە
پىشەۋە.
- مەلى نەگەر بىتوانم نەنجامى دەدەم، لە جىياتى نەۋە بلى نەگەر
نەنجامى بىدەم دىتوانم.
- كاتى گەنجىنەپەكى گەۋرەم لە پىش ھاۋ پىت، ھەرگىز
ناپىنم. دەزانى بۇجى؟ لەبەر ئەۋەى مەلۇم باۋەر بە نەفسانەى
گەنجىنە ناكات.

- دىمىت ژيان بە ژمارى پىكەننەكان بېيۋون، نەك بە ژمارى تىۋىكى فرمىسكەكان.
- كۆتۈرى بەخت لەسەر شانەكانت نانېشىتەو، مەگەر شانەكانت ھىندى كىۋىمەكان پان بىت.
- گەر خۇمان ئايندى خۇمان دروست نەكەين، لە ئايندىمەكدا دىزىن كەسانىتەر بۇيان دروست كىردىن.
- تاكە شىتەك بە بى ھەۋلەدان خۇي دىتە بەردەستمان پىرىيە.
- باشترە خۇت پاكۇخاۋىن راگىرىت، تۇ ھەمان پەنجەرمىت كە دىمى دىنەي لىۋە بىيىت.
- ژيان زىاتەر لەۋى پى دىمەخشىت، پىت نابەخشىتەو.
- ھەرچى خۇدا پىمان بىەخشىت "نەمەتە" ھەرچىمان لى ۋىرگىرەتەو "ھىكەتە".
- گەر دىتەۋى دىست بۇ ھەرچىەك بىەيت بىيەتە زىر، لە ھەموو كارمەكانى ژياندا كامەران بىت، لىۋان لىۋە لە عەشق ۋە خۇشەۋىستى.
- چاۋمىروان مەبن تا دىنا خۇاستەكانتان بۇ بەدى بىيىت، خۇتان سەرچاۋى بەدى ھىنانى ئەو خۇاستە بن بۇ كەسىكى دىكە.
- ھەلەمى كار لىرەدايە "نەمە ئەۋمى كە ھەين" لەگەل "ئەۋمى دىمىت بىين" بەھەلە لى تىدەگەين، ۋا دىزانىن ئەۋمى دىمىت بىين ئەۋمىن، ھاۋكات نابى ئەۋە بىن كە ھەين.
- مېزىك بۇ كار، كارىك بۇ تەخت، تەختىك بۇ نۇستىن، خەۋنىك بۇ گىان، گىانىك بۇ مىردىن، مىردىك بۇ ياد، يادىك بۇ بەرد، ئەمە بوو

- همقيمت نهك به مه له كردن، بهلكو به نوفم بوون
دمردمكهوئيت.
- بهدى هينانى خوټ هميشه لهو شتهدا خهرج بكه تازمهترت
دمكانتهووه.
- نهگمر له نزاو پاراوهمكانتدا جوښو خرؤشيك نهبيټ،
"بت"يكت ستايش كردوووه.
- نهگمر ئاگرى تهنوريك له جلهكانت بهر ببيټ، به پهله
خامؤشى دمكهيت، رموا نيه ئاگرى رڼو كينهت له دلدا بيټو
بتسوټيئى.
- گرنگترين كار نهمهيه، كار به گرنگترين شت بزانيټ!
- نهگمر فهرهاد بيت هموو شتيك شيرينه.

ئەسپىڭ و گويدريژىڭ پىڭكەو ە باريان دەكىشا، گويدريژەكە بە ئەسپى
وت: "گەر ەز دەكەي من نەمرم كەمى بارەكەي من ەلگەرە." بەلام
ئەسپ گوئى پىنەدا، گويدريژەكە بەرگەي قورسايى بارەكەي نەدەگرت،
كەوت و گيانى دەرچوو، پاشان خاوەنى ئەسپەكە ەموو بارەكە و پىستى
گويدريژەكەي لە ئەسپەكە بار كرد، ئەسپىش ەروا لە ژىر بارەكەدا پىشتى
چەمى بوو، وتى: "مەخابن! چەن گىل بووم، من نامادە نەبووم كەمىڭ
بارەكەي ئەو ەلگرم، ئىستا نەك ەر ناچارم بارەكەي ئەو بكىشم بەلكو
دەبىت پىستەكەي ئەويش بە كۆلمەو ەبىت."

سەرنج:

لەم نمونەيەي "زىگ زىگلار" رامىنن
بىستومە لە "ئەندونىزيا" درەختىڭ ەيە بە ناوى "يوپاس" ئەم
درەختە ژەهرىڭ دەر دەدات ەيىندە لقوگەلاكانى چىرپىرە كە ەموو
گژوو گيايەك لە سايەي ئەودا دەفەوتىت، ئەم درەختە پەنا دەدات و
سىبەرى ەيەو فەوتىنەرە، مەخابن زۆربەمان وەكو ئەم درەختەين خۆ
پەسەندىن، ەموو شتىڭ لەبەرەژەندى خۆمانە ەيچ ەزىمان لە

کومه ککردنی که سانیتز نیه. له لایه کی دیکه وه بیرمه که منال بووم مه ولم
ده دا به سهر "ریل" ی هیللی ناسندا برۆم، چهن مه نگاوێک زیاتر نه مده توانی
برۆم، هاوسه نگی خۆمم بۆ جله و نه ده کرا، به لام نه گهر له گهل هاوپنکه مده
دهستی به کترمان بگرتبا به هاوسه نگی خۆمان ده پاراست و به و چه شنه ش
ده مانتوانی تا نه و سه ری دنیا برۆین.

منو تو مافی بژارده مان هه به، ده توانین وه کو دره ختی "یوپاس" بین.
ژه هری خۆویستی بریزین، نه نها بیرى له خۆمان و خواسته کانهان
بکهینه وه، له خۆویستیدا بمتینه وه یان هاوتای گه شه و ژیان بیزو
کومه کی که سانیتز بکهین، ده توانیت له زیاندا له خزمه تی که سانیتزدا
بیت، یان به خۆپه سه ندی گومرایان بکهیت، ده بیت که لکی خراپ له
که سانیتز ببینیت یان خۆشت بوین؟ هه ربوکیان پیکه وه مه حاله .
"تۆماس نه کمپیس" ده لیت:

زۆر به ده گمه ن هه لده که وئى هاوسینکانهان به هه مان نه و کیشهانه به
بکیشین که خۆمانی پى ده کیشین!"

مەزرای دل

دەگىپنەۋە ئەبوھامىد مەمەد غەزالى، ئەو زانستەي كە دەيزانى لە
دەفتەردا نوسى بووى، رۇژىك لە گەل كاروانىكدا سەفەرى دەکرد، ھەموو
نوسراۋەكانى پى بوو. لەپىگا دزو جەردە پىيان پىگرتىو كاروانەكەيان
تالان كەرد، غەزالى پووى كەردە دزەكان لىيان پاراپەۋە وتى: "تەكە ئەو
كەشكۆلەي من مەبەن، من ھەرچىەكم ھەيە لەوئىدايە."

دزەكان زياتر تەمايان كەردو كەشكۆلەكەيان كەردەۋە بىنيان بىجگە لە
چەند دەفتەرىك ھىچى دىكەي تىدا نىە، يەككە لە دزەكان پىي وت ئەمان
چىە؟

غەزالى بووى باسكەردن، ھەرچى زانىارى ھەيە لەو دەفتەرانە
نوسراۋەتەۋە، دزىك وتى: زانستىك جەردە تالانى بكات بەكەلكى چى
دەيت؟

ئەم قەسەيە كاريگەريەكى بەتىنى كەردە سەر غەزالى وتى: "ئامۇزگارى
لەۋە باشترم لەكەس نەبىستوۋە." چىتر ئوای ئەۋە كەوت زانست لە
دەفتەرى گيانىدا تۆمار بكات.

سەرنج:

باشترىن دەفتەرى دانايى مەۋف جەۋھەرى گيانو گەنجىنەي سىنەي
خۇبەتى، دەبى دانايى لە قولايى گيانى مەۋفدا بىت، تۆۋى زانستو
زانبارى لە مەزراي دلدا بىت، تا دوور بىت لە ھەر تالان و بىردىنك، چونكە

نه وه سه رمايه ي راسنه قبله ي ماله .
باشترين كتپ له كنځخاله ي دلدايه ، كه خاوه نه كه ي خودايه ، نه نها
به هاو هرچي خولندنه وه كه ي ، نارامي و عشق و خوشه ويستيه ، ته پو
لوزه كه ي هته كينه و سر له لوي بيخوينه وه .

وه فاداري

روژيك پيره ميړدك رايگه ياند كه سه روه ته كه ي له نيوان هاوړيگانيدا
دابه ش بگات به و مهرچي وه فادارين به رامبهري .
سالانيك تيپه پي و پيره ميړد له زستانكي پر له به فرو به سته له كدا
دنيای به جي هيشته ، دواين خواستي پيره ميړد نه مه بوو . له ساعات
چواري به يانيدا به خاكي بسپيړن .

مه رچه ند ، ژماره يه كي زور لافي دوستايه تي و خوشه ويستيان بو ليندا
بوو . به لام ته نها سي پياوو دوو ژن له ساعات چواري به يانيدا بو
مه راسيمي ناشته كه ي ناماده بوون .

كاتي وه سيټي پيره ميړد خوښرايه وه ، دهر كه وت پيره ميړد وه سيټي
كردبوو سه روه ته كه ي به يه كساني به سر نه و كه سانه دا دابه شكر دبوو كه
ناماده ي پي و ره سمی ناشته كه ي بوون .

په نديكي ټينگليزي ده لټت:

ده بيت هاوړيكانت وه كو نه و كتيبانه ي ده يخوينيته وه كه مو دانسفر
مه لبريړاو بن .

بەھاي مەرۇف

"مايرا. بى. ولش" چىرۆكىك دەريارەي بەھاي مەرۇف دەگىرىنتەو.

كەمانچەيەك ھىندە كۆز و پىس بو، كە پياۋى ھەراچى وايدەزلى ھىج
نرخىكى ئەوەي نىە بۆ فروشتن خۆي پىتوە خەرىك بىكات، بەلام بە
بىزەيەكەوە بەرزى كىردەوە:

كى نرخىكى بۆ دادەنىت؟

بەك نۆلار، بوو نۆلار! تەنھا بوو نۆلار؟

سى نۆلار، دەيفرۆشىن بە سى نۆلار... بەلام لە ژوورەكەي بولۇە
پياۋىكى بە تەمەن ھاتە پىشەوە پىشەي كەمانەكەي ھەلگىرتو پاشان
تەپو تۆزى سەر كەمانچەكەي خاۋىن كىردەوە، سىمە شەكەكانى توند
كىردەوە، ئامەنگىكى دلرڧىتى ژەند. نەواي مۇسقىقاكە بەرز بويەو، پياۋى
ھەراچىكە بە دەنگىكى نىزەوە وتى: "بۆ ئەم كەمانچە كۆنە چ نرخىك
لەنىم؟

نەمە بە ھۆي پىشەكەيەوە بەرز بويەو؟ ھەزلار نۆلار! كى بو ھەزلار
نۆلارى پىز دەدات؟ كى بە سى ھەزلار نۆلار دەيەوتى؟ سى ھەزلار بەك، سى

مەزار دوو... پاشان فرۆشرا. خەلكى ھاۋارى خۇشيان كىرد، كۆمەلنى
وتيان: "چ شىتىك نىرخەكەي بەرز كىردەۋە؟" خىرا ۋەلام درايەۋە:
ژەندى دەستى مامۇستايەك."

ئۆزبەي خەلكى بە ژيانىكى نارىك ۋە پر لە ھەۋرازو نشىتو، ھەروەك نەۋ
كە مانچە كۆنە لە ھەراجى ژياندا بە نىرخىكى ئۆز ھەرزان دەفرۆشترىن.
ئەوان دەفرۆشترىن، بەلام لەم مەيداندا مامۇستايەك دىتو كۆمەلە
نەزانەكە تىناگەن بەھاي يەك دل ۋە ھەروەز كۆپانكارى لەۋاندا بە ھۆي
نەۋازش ۋەندى دەستى مامۇستاي ئەزەلە.

مەۋلانا دەلىت:

دوینى شەۋ شىخ بە چرايەكەۋە ھەموو شارى پىشكىنى
بىزارم لە دىۋو درىج، ئارەزۋى مۇۋە دەكەم.

ئەندىشەي مەزن

پىۋىك لە پاكىشانى تىرو پىشكىكدا پارەيەكى زۆي بىردەۋە،
ھاۋسەرەكەي زۆي پىناخۇش بوو، چونكە ئەۋ بىرە پارەيە دوو سەد
مەزار بۇلار بۇ مىردە ھەزارەكەي پارەيەكى زۆر بوو، بەلام كاتى
ھەۋالەكەي پىگەشت مىردەكەي لە مالەۋە نەبوو، بۇيە ژنەكە دەستبەجى
رۇشت بۇ كەنيسەۋ بە قەشەي وت، بەلكو ھاۋكارى بىكات چونكە،
مىردەكەي دوو سەد ھەزار بۇلارى بۇ دەرچوۋە، ئەۋ پارەيەش بۇ ئەۋ
زۆرەۋ دەترسىت كاتى دەگەپتەۋە بۇ مالەۋە لە خۇشى بىستىنى ئەۋ
ھەۋالە بىرىت.

قەشە وتى: "نىگەران مەبە، من ھەر ئىستا دىم بۇ مالى ئىۋە، پىۋە

ناينبه كه هات و ژنه كه ليلى پرسى ده يه ونى چى بكتات؟ نه و ونى:
"نه خشه يه كى باشم بؤ داناوه، خوشى ميړده كه ت ده كم به قسيت و
خه مى هيچ شتيكت نه بيت." كاتى ميړده كى هاته وه بؤ ماله وه، قه شه
پنى وت: "نايا خوشحال ده بيت نه گهر بزانيت، له تيرو پشكدا سه ده زار
دولار ده به يته وه؟"

پياوه كه وتى: "نه گهر راست بيت، په نجا هه زار دولار ده به خشم به
كه نيسه." به بيستنى نه م قسه يه قه شه كه له خوشيدا دلى وه ستاو مرد،
په نجا هه زار دولار بؤ قه شه يه كى هه ژار گه لى زؤر بوو!

سهرنج:

"هيلين كيلهر" ده لئيت:

نه وانه ي مه يلى فرين ده كه ن، حه زيان له به ربونه وه نيه.

له م چيروكه رامينن:

دزيك پالتويه كى گرانقيمه ت و نايايى دزيى، له باشتري قوماش
دروستكرا بوو. قوپچه كانى له زيوو زير بوو، نه و پالتوكه ي له بازار به
بازرگاننك فروشت و گه پايه وه بؤ لاي هاورپكانى، به كى له هاورپ
نزيكه كانى پنى وت: "پالتوكه ت به چنه فروشت؟" نه و ونى: "به سه د
سكه ي زيو."

هاورپكه ي ليلى پرسى: "مه به ستت نه مه يه ته نها نه و پالتويه ت فروشت
به سه د سكه ي زيو؟" دزه كه وتى: "بؤچى له ژماره سه د زياتر هه يه؟!"
زيگ زيگلار ده لئيت:

"مرؤف نابیت به که م قایل بیت، ئه ی به ههشت بۆچییه؟"

بنیامین فرانکلین ده‌لی:

ئو شتانه ی ئازارمان ده‌دهن، هه‌لگری باشتترین وانه‌کانی ژيانن...
به‌لام کاتێ هه‌ول ده‌دهین تا بزانی کاری دنیا به‌پیتی چ بنه‌مايه‌که‌و
پیمان قبول بیت. باشتروایه له‌جیاتی ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر بابته‌که‌ چر بینه‌وه
که بۆچی هه‌ندێ شت پوو ده‌دهن. فیر بین چۆن ئه‌و شتانه کاری خویان
ئه‌نجام ده‌دهن، هه‌یشتا گه‌لی وانه‌ی ژيان هه‌یه ده‌بی فیر بین، که بۆ
مملانی دواتری ژيان ئاماده‌مان ده‌که‌ن.

رۆژێك له شارێكدا سفرەیهکی فراوانیان بۆ سولتان پێکخست و داوەتی
سەرپێیان کرد. سولتان وتی: لەم سەرپێیەدا چەند وانەیەك هەشار
دراوہ؟

پاشان تیکە نانێکی هەلگرت و مۆخی کەللەکی دەرھێناو پاشان وتی:
"ئەگەر دەتەوێ دەسەلاتێکی هەتا هەتایی بیت، هەول بدە کەللە
کۆمەلگە داتەکیڤیت و مۆخەکی بخۆیت"، پاشان زمانی کەللەکی
دەرھێناو خواردی وتی: "ئەگەر دەتەوێ فەرمانرەوایی بەسەر خەلکیدا
بکەیت زمانی کۆمەلگە بپرەو بێدەنگیان بکە. ئەنجا پاشماوہی کەللە
سەرەکی خواردو وتی: "بۆ ئەوہی نەتەوہیەك جلەو بکەیت بەسەر
چارو گوێیاندان زال بیت، بوار مەدە خەلکی بپینن و ببیستن و زۆر ببن."
وەزیر وتی: "خاوەنشکو، حوکمەکانت گەلی حەکیمانە بوون، بەلام چۆن
وەلامی ورگی ئێمە دەدەیتەوہ، سولتان دەستیکی بە ورگو سمێلیدا
مێنا، بە برۆکانی ئاماژەییەکی بۆ خواردنە کە کردو وتی: "سەرپێی بخۆن و
بیکەن بە باو لە نیو خەلکیدا تا حوکمتان بەردەوام بێت..."

جەختکردنەود جادووی لی دەگەوێتەو

مەلی میروخور لەوڵاتی ئەرژەنتین زۆر بەرچاو دەگەوێت، لانە ی خوی
بە شینووی تەنور دروست دەکات. بۆیە بە مەلی تەنور بە ناوبانگە، چەند
سالی پێشتر جوتیک لەم بالندەیه لە مەیدانی شاری "بوینس ئایرس" دا
بە درەختیکەو لانی خویان کردبوو. چەند کەسیک لە کریکارانی
شارەوانی لانیان لی تیکدابوون. سالی دواتر هەمان ئەو بالندانە
گەرانیو، دەستیان بە بەستەنەوێ لانیکیان کردەو، جاریکیتر
کریکارانی شارەوانی لانیکیان داگرتن، بالندەکان سالی دواتر دوبارە
گەرانیو هەمان جیگەو سەر لەنوی لانیان بەستەو، ئەمجارەیان بە
فەرمی فەرمانیان بۆ دەرچوو کە هیچ کەسیک لانیان لی تیک نەدات.

سەرئێج:

مەزنی و شکۆی مەرفایەتی ئێمە ئەمە نیە هیچ کاتی نەگەوین، بەلکە
ئەمەیه، هەر کاتی کەوتین دوبارە هەستینەو هەوڵی خۆمان بدەینەو.
"فلورانس کدویک" دەلیت:

براوێ هەرگیز تەسلیم نابیت، ئەوێ تەسلیم دەبیت هیچ کاتی براو
نابیت.

"جیمس کوربت" دەلیت:

خولیکی دیکە ململانی بکە، کاتی قاچەکانت هیندە ماندوون کە بە تە

بهرېدا دهرؤى پهك خولى ديكه ململانې بكه، كاتې بازوهكانت هينده
ماندون كه تواناي گرتنى چله دلړكيان نيه، خوليكى ديكه ململانې بكه،
كاتې خوښ له لوتت دهرواتو چاوهكانت له رهشوه دهچن، هينده
ماندويت نارهزوى نهوه دهكيت، پكابهركهت مشتكت لى بدلتو كارت
تولو بكات، پهك خولى ديكه ململانې بكه، بزانه نهوكسهى خوليكى
ديكه ململانې دهكات، هرگيز نابهرتت.

بزافين كه:

نړلوهكان كاتې شكست دهخون، دهكشينهوه برلوهكان تا كاتې
سهركهوتن شكست دهخون.

فهراموشى نهكسين:

سهركهوتن تهنه واليهستى پيداگرىو سوور بوونه. كهسانى
سهركهوتو، ناوهستن، نهولنيس وهكو هركهسيكى ديكه توشى هله
دهبن، بهلام پهنه له هلهكان وهردهگرن له هولى بى پسانهوهى خوښان
بهردموام دهبن.

و بجينه ژير بلرى نهوى كه:

هنديجار لهمهولاي چند ساتيمهترنكى هيلى كوتايى! همناسيهكى
قول، هولىكى ديكه، نه مه بولين همنكاوى بهرمو پيشه! بهرمو لوتكهى
سهركهوتن.

باوهر بينين بهوى كه:

هندي له كارهكان تهنه زرنكى و شارمزيان ناوى، فاكتهرى پيداگرىو
ململانې نه كارانه بهرمو سهركهوتنت دمهبن.

رؤژیک دزیک هه‌سیرینکی له مه‌لای مه‌شه‌ورو دزی، مه‌لا شوینی دزه‌که که‌وت. له دوو پریانیکدا دزه‌که به‌رینگه‌یاکداو مه‌لا به‌رینگه‌که‌ی دیکه‌دا که به‌گورستانیک کوتایی ده‌هات. خه‌لکی به‌مه‌لایان وت: "تۆ بۆچی ده‌چیت بۆ گورستان؟" مه‌لا وتی: سه‌ره‌نجام هه‌ر دیت بۆ ئیتره، من لیتره داده‌نیشمو چاوه‌پوانی ده‌که‌م تا‌کو دیت!

سهرنج،

"جی. بی. فاسوانی" ددلئیت،

هه‌موومان به‌بلیتی که‌پانه‌وه‌دینه‌دیاوه، میژووی که‌پانه‌وه‌مان له‌و بلیته‌دا نوسراوه، به‌لام توانای خویندنه‌وه‌مان نیه، نازانین مه‌رگ چ کاتیکو له‌کوێ به‌رۆکمان پێ ده‌گریت و جه‌سته‌ی ئیمه‌ی ده‌وی، به‌لام ده‌زانین هه‌ر رؤژیک که‌تیده‌په‌ریت له‌رؤژی مردن نزیکتر ده‌بینه‌وه، بۆب دلم ده‌به‌وی له‌که‌ل مه‌رگ ببیته‌هاوپی، کاتی ده‌بینه‌هاوپی مه‌رگ چیر لینی ناترسین، له‌هوبه‌هو بونه‌وه‌ی مه‌رگ پیده‌که‌نین.

"جوهران خه‌لیل" ددلئیت،

"ترسی ئیوه له‌مردن هه‌مان له‌رزینو ترسو بیمی نه‌و شوانه‌به‌له‌به‌ر ده‌می پاشادا، نه‌و کاته‌ی پاشا ده‌به‌وی ده‌سته‌کانی به‌نیشانه‌ی شانازید شه‌رافه‌ت بخاته‌سه‌ر شانی شوانه‌که‌."

پياويك له گرفت و كيشه كانى ژيان ماندوو بوبوو، برياريدا خوى بكوژيت،
له كاتيكا تيكه نانئىكى له بن ههنگليدا بوو، چووو دهرهوهى شارو كاتى
گه يشته به كتر برى هيللى ئاسن، له سهر "ريل" هكان پاكشا، پيره ميترينيك
بهويدا تيپه پى، له ديتنى ئه م ديمه نه واقى وپماو پرسى: "بوچى ليرهو
له م شوينه پر مه ترسيه دا خه وتويت؟"

پياوه كه وتى: "ده مه وي خوم بكوژم."
پيره ميترده كه وتى: "ئه ي ئه و نانه ت بوچيه؟"
پياوه كه وتى: "بو ئه وهى تا شه مهنده فهره كه ديت له برساندا
نه مرم!"

سهرنج:

گهر خوازيارى سهركه وتن بيت، به لام پيوستيه كانى شكست ببينيت،
ئه و پيوستيه ي بينوته به ده ستى ده هينيت.

کارامه‌پیه‌گانی ژیان

پاریزکاری

له حه‌کیمیکیان پرسى؟ مړوگه‌ی ده‌گاته قوڼاغی پاریزکاری
"ته‌قوا"؟

وتى: "نه‌و کاته‌ی هه‌رچیه‌ک له دلیدایه بیخاته سه‌ر ده‌ستی و به بازاردا
بگه‌پیت و شهرم له هیچ شتی‌ک نه‌کات."

ژیری یان نه‌دهب

له عه‌بدو‌لای کوپی موباره‌کیان پرسى: "ژیری باشته‌ یان نه‌دهب؟"
وتى: "نه‌دهب" وتیان: "ژیری چی‌و دانایی کامه‌یه؟". وتى: "ژیری
فی‌ربونی زانسته‌و دانایی به‌کاربردنی زانیاری، زانیاری نه‌مه‌یه بزانی‌ت چی
ده‌که‌یت، دانایی نه‌مه‌یه چۆن بزانی‌ت به‌کاری بیه‌یت."

زەنن و نەزەننى

پىرەزىتىك چەند پرسىياريكى لە "بىزورگ مىھەر" كىرد، بىزورگ مىھەر
لەوەلامى ئۆردە ياندا وتى: "نازانم." پىرەزىتىكى: "بۆ ھەر پرسىياريكى
بارتەقايەك وەردە گىرىت، بە ھۆى زانىيارىيەكە تەو، من ھەرچىت لى
دەپرسىم تۆ دەلىتى نازانم. چۆن ئەو ھەقە بەخۆت پەوا دەبىنى، "بىزورگ
مىھەر وتى: "ھەرچىيەك وەردە گىرم لە بارتەقاي زانىيارىيەكە كانى خۆم
وەرىدە گىرم، ئەگەر لە بارتەقاي نەزانىيەكە كاندە وەرى بگىرم، زىپى دىنيا
بەشى نەزانىيەكە كاندە ناكات!"

خواستن

بە دەرویشىيەكەيان وت دلت چى دەخوازىت؟ وتى: "ئەو ھى كە دلت شىتىك
ناخولزىت!"

دانايى

ھەكىمىيەك دەلىت: "خەلكى چوار دەستەن، دەستەيەكەيان ئەمەيە
دەزانىتو دەزانىت كە زانايە و لىو ھى فىرى زانايى دەبن، دەستەي دووھ
ئەمەيە دەزانىتو نازانىت كە زانايە، ئەو فەرامۆشكارەو دەبى فىر بگىرىت،
دەستەي سىيەم نازانىتو دەزانىت كە نەزانە، دەستەي چوارەم نازانىتو
نازانىت كە نەزانە، نەفامە و لىى دووھ پەرىزىيە.

روناکی دل
"نه بو سه عیدی خه راز" وتی: "نیلیسم له خه وندا بینی، گزچانه که م
بو هه لگرت تا کو لئی بده م، نیدایه کم بو هات که نه و له گزچان ناترسیت،
له و روناکیه ده ترسیت له دلی تۆدایه."

سهرنج
بایه زیدی به ستامی که له مه که که پایه وه له هه مه دان، تۆوی گولی
"کاجیره" ی کپی بوو، که میکی کردبووه جبه که یه وه هینابویه وه بو
به ستام، که سهیری کرد چند میرویه کی له تۆوه که دا بینی وتی: "نه م
میروانه م له شوینی خۆیان ناواره کردووه، هه ستاو که پایه وه بو هه مه دان،
نه و جیه مائی نه وان بوو داینایه وه!"

زمانی بهد
حه کیمیک پیاویکی بینی جلی جوانی پۆشیبوو، به لام قسه ی ناشیرینی
ده کردو جنیوی ده دا، حه کیم پیی وت: "یان با قسه کانت وه کو جله کانت
بیت، یان جله کانت وه کو زمانت!"

راز
پیاویک له بایه زیدی به ستامی پرسی: "له گه ل کیدا هه ل سوکه و
بکه م؟"

وتی: "له گه ل نه و که سه ی ئاتاجی نه و بیت، نه و شتانه ی خودا لئی به
ناگایه له وی په نهان بکه ی."

دوو ھەنگاو

پۆڭڭ "ئەبۇبەكرى شىبلى" چو بۆلای "مەنصورى ھەللاج" و پىيى
وت: "دوو ھەنگاۋە... دىيا بۆ دىياپەرستان بەجى بىلەو، ئاخىرەت بۆ
ئاخىرەتداران."

مورىد

لە "مەنصورى ھەللاج" يان پرسى: "مورىد كىيە؟"
وتى: "مورىد ئەو كەسەيە لە بارەگاي ھەقەو ە نىشانەي خۆسازىي
پىنەگات بە ھىچ شتىك ئۆقرە ناگرىت."

بىخەوشى

دەرويشىك ھاتە لاي "شىبلى" وتى: "ئەي شىخ، ئەگەر كەسىك
خەوتبىت، ئايا دەتوانى لە خەودا بىروات؟" شىبلى وتى: "گەر لە سىبەرى
بىخەوشىدا خەوتبىت ھەموو مەنزلىك دەبىرىت."

رەھمەت

"عەبدولاي عابد" دەلىت: "لە شەو رۆژىكدا چواردە ھەزار نىعمەت
بىزارد. "وتيان چۆن ھەژمارت كرد؟ وتى: "لە شەو رۆژىكدا ھەناسەي
خۆم ژمارد، چواردە ھەزار ھەناسە بوو."

ھاوپىي راستەقىنە

"ئەبو حامىد" لەگەل ھاوپىيەكدا پىكەو ە دەروشتن، لە پىگا
ھاوپىكەي پىيى وت: "تۆ لىرە بىيەو ە من دەچم سەدانى كەسىكم

دەكەم سىلەي پەخم بەجى دېنىم. "ئەبو حامىد ھەر لەم جەيە دانىشتە،
ھاۋرىكەي ئورگەوتەۋە ئەۋشەۋە ئەماتە دەرەۋە، شەۋبەفرىكى قورس
بارىي، بۆرۈنى ئواتر ھاۋرىكەي ماتەۋە، ئەبو حامىدى بېنى لە نېم
بەفرەكەدا دەجولتەنۇ نوقمى بەفر بوۋە. وتى: "تۆ مېشتا ھەر لېرە پت؟"
ئەبو حامىد وتى: "تۆ پېت ئەۋەتم لېرە بە؟ دۆستان ۋە ھايى دۆستايەنى
دەبى بەجى بېنىم."

پەشيمانى

"ئەستەر ھەسەن خامۆش" ھۆكارى خامۆشكە يان لى پرسى. وتى:
"بۆيە من خامۆشم، ھەرگىز لە خامۆشى پەشيمانى بەرۈكى ئەگرتووم،
بەلام لە قسە كرىندا مېندە پەشيمانى بەرۈكىان گرتووم لە ھەرمار
نايەت."

عەبىي خود

بە "رەببى كورى خەسىم" يان وت: "مېچ كاتى ئەماندىتۋە لە پاشەملە
باسى كەسىك بىكەي؟ وتى: "مېندە دلخۆشى ھالى خۆم نېم تا فرىاي
ھالى كەسانىتر بىكەووم، من بۆ خۆم دەگىرىم ئەك بۆ خەلكى،
پىياچونەۋەۋەي عەببەكانى خۆم لە خەلكى ئوۋى خستووم باسى عەببى
ئەۋان بىكەم."

خۆشەۋىست بە ئەندازەي خۆت پەيدا بىكە

مشكىك، وشترىكى داۋەتكرد بۆ مالەكەي خۆي، وشتر بە خاكەرايى
داۋەتەكەي پەسەن كرىد، بە ئوۋايدا رۆشت تاگەيشتە مېلانەي مشكەگا

مشكه كه زۆرى لىكرد وشتره كه بىته ژوره وه، وشتر وتى: "يان ماله كه ت به ئەندازهى خۆشه ويست دروست بكه، يان خۆشه ويستىك به ئەندازهى خۆت.

پاگى چاو

دهگيرنه وه پياويك داوه تى جواميرىكى كرد بۆ نەيشاپور، پياوه كه ميواندارى كردو دهسته يه ك جواميرى له گه لدا بوو. كاتى نانخواردن كه نيزه يه ك هاتو ئاوى به دهستاندا كرد، نەيشاپورى دهستى نەشۆرد، وتى: "ئەمە جواميرى نيه ژنىك ئاو بكات به دهستى پياواندا." يەككيان وتى: "چەند سالە ديمە ئەم ديوه خانە و نازانم ئەوهى ئاو دهكات به دهستاندا ژنه يان پياوه."

سەختى رۆژگار

له "بزورگ ميه ر"ى هەكيميان پرسى: "له دنيا دا چى سەخته به سەر مروڤدا بىت؟" وتى: "سى شت، ئاتاجى له پيريدا، نەخۆشى له غەريبيدا، مردن له ناپاكي دا."

نیشانەى بەدبەختى

له "سەهل كورى عەبدولاي تسترى" يان پرسى... نیشانەى بەدبەختى چيه؟

وتى: "نیشانەى بەدبەختى ئەمەيه، خودا زانياريه كت پى بدات و كردارت

پي نه دات، كړدارت پي بدات و دلسوزي و بيخه وشيت پي نه دات، قسه ي
باشت پي بدات و باوه پي پيكر دنت پي نه دات."

عهيب

له حه كيميكيان پرسى: گه وړه ترين عهيبه بو مړو چيه؟ وتى: "نه وهى
عهيبى خويان نه زانن."

جواميريى

"مه نموني عه باسى" له دهرويشيكي پرسى: "جواميريى چيه؟"
دهرويش وتى: "تهركى له ززهت"، دوباره ليى پرسى: "له ززهت چيه؟"
وتى: "تهركى جواميريى."

چاوچنووكى

"محمه د كورى نه حمه د به غدادى"، پشيله يه كى مه بوو، مه موو روژيك
پارچه گوشتيكي پي ددها، روژيك پشيله كه يان گرت و كوشتيان و
پيسته كه يان پر كړد له پوشو كاو له بهر دهم هيلانه ي كوتره كاندا
مه لئانواسيى، محمه د به ويدا تيپه پيى، پشيله كه ي خوى بينى به و حاله ره
مه لئاسرا بوو، وتى: "گه ر به و پارچه گوشته ي پوژانه قه ناعه تى بكر دبا به،
نم به لايه ي به سهر دا نه ده هات، به لام چونكه له داوى ته ماكاريد
چاوچنو كيدا بوو، گيانى خوى خسته پيناوى."

ھەرکەس ئەو بىكەت كە نابى بىكەت

ئەو دەبىنى كە نابى بىبىنىت

پاشايەكى ستەمكار شەو رۆز خەلكە كە دەستەو دوعا بوون لە تاو
ستەمكارى پاشاۋ چەوسانەو ەى خەلكە كە، رۆژىك پاشا چوو بۆ راو
شكار، كە گەرايەو جارياندا بەشاردا ئەمرۆ ھىچ كەسىك ستەمى لى
ناكرىت، ھەژارانو ستەم لىكراوان، ھەژاران بەم مژدەيە دلخۆش بوون ھىوا
لە دلياندا ژيايەو، يەكئ لە ھەژاران پرسىارى لەم حالە كرد، پاشا وتى:
"من لە راو بووم، سەگىكم بينى شوين پئويەك كەوتبوو، قەپى لە ئىسكى
قاچى پئويەكە گرتبوو، پئوى بە قاچىكى شەلەو كەوتە چاللىك و سەگەكە
لى كشيەو، لەم كاتە پئىوارىك پەيدا بوو بەردىكى گرتە سەگەكەو
قاچى سەگەكەى شكاند، ھىشتا چەند ھەنگاوىك نەروشتبوو، ئەسپىك
جوتەيەكى لەو پئىوارە وەشاندو قاچى شكاندو ئەسپەكەش زۆر نەروشت
سەرسىكى داو كەوتە چاللىك و قاچى شكاء، من بەخۇمدا ھاتمەو وەتم:
ھەرچى ئەو بىكەت كە نابىت، ئەو دەبىنىت كە نەبىنرا بىت."

ههنگاون چاكه

موريدىك له "نه بوسه عید نه بولخه ير" ى پرسى: "نه ى شېخ (نه)
"خودا" چوڭ بدوزمه وه؟ شېخ وتى: "كولى بولگه پاكه نه تدوزمه وه؟
نه گه ر ههنگاو بول چاكه يه ك هنييت، له هه رجهك وده ههنگاه، نه و
ده بينيت."

روپوش

"نه بوسه عید نه بولخه ير" په رده له نيوان به نده و خوداو ناسمان و
زه مين و نه رش و كورسيدا نيه، حجاب خه يالى به تالو خو به زلزانى و بايى
بوونه، گه ر نه وانه وه لانييت، ده گه يت به خودا.

ژيان

به په روانه يان وت: "ده زانيت تو له گه يشتن به موم، بيجگه له سوتان
هيچ سووډيكي نيه، بوجى هينده به ده وريدا ده سوپييته وه؟
وتى: "من ژيانم بول نه و ساته يه كه تييدا ده سوتيم."

سوپاس و به خشين

نبراهيمى نه ده م له تايفه ى سوفييه كانى ديمه شقى پرسى: "نه سلى
نيوه چيه؟"

وتيان: "گه ر بمان بيت ده يخوين، گه ر نه مانبيت نارام ده گرين."
نبراهيم پيكنه نى و وتى: "سه گه كانى به لخيشت نه مه ده زانن." وتيان:

"ئەي ئەسلى ئىۋەي سۆڧى چىيە؟"
وتى: "گەر بىمان بىت دەيىپە خشىن، ئەگەر نەمانبىت سوپاسگوزار
دەيىن."

بەختەۋەرى
ئەنوشىروان، بە حەكىمى گەۋدە "بىزورگ مىهر"ى وت: "بەختەۋەرى
نىيا كىيە؟"
وتى: "ئەۋەي خاۋەنى سى شت بىت، ئەندىشە بە گومان، گوشتار بە
رلىنى، كردار بە سەخاۋەت."

ئاگرى كردار
ئەربابىك بە خىزمەتكارەكەي خۆى وت: ئاگرىك لە نۆزەخ بەربوۋە
بىيىنە باقلىيانى خۆمانى لى چاك بىكەين.
خىزمەتكار رۆشتو پاش تاۋىك گەپايەۋە وتى: "گەۋدەم ئاگرىكم لە
نۆزەخ نەدەتەۋە. بەلام جوان دىقەتمدا ھەركەسەۋ لە ئاگرى كردارى خۆيدا
دەسوتا."

پىشكوتنى عەشق
چەپكى گولى كىۋىيى لە درزى دىۋارى كۆنە شارىكدا دەژيان، باۋ توفان
نەباندەتوانى زەفەريان پى بىن، چونكە دىۋارى بەرزو درزەكان بە باشى
پارنىزگارى لى دەكردن.

ننجان په ک گولی سور له نړیکیانو وې، ه بونی نه و گوله سوره
گوله کتوبه کانی شهرمه زار کړې وې ه ستنی نړه یی ننډا دروست کړې وې،
له دمه و به یانیکي سافو سامالدا نه و چه که گوله کتوبه بچوکه دوعای
کړد: "په روه ردگار، تا نیستا وه کو گولیکي ناشیرین نیمه ده ژین، نیستا
دلوات لیده که ین بمانگوره به گولیکي جوان."

خودا له وه لاما وتی: "بچی ده ته ویی توشی ناره حه تیه کی نا پتویست
بیت؟ ژبانی گولی سور گلی سهخت و دژواره، له کاتی زریان و باو توفاندا
له په گو پشه وه ده له رزیت، هیشتا خونچه کی نه پشکو توه که سیک
دیت و لئی ده کاته وه، نیتوه ژبانیکي پاریزد لوتان هیه، بویه له و دلاویه
بکشینه وه."

به لام نه وان پیدا گریان کړد: "نیمه ده میکه ژبانی پاریزد لومان هیه،
نیستا ده مانه ویی به مه ترسیه وه بژین، په روه ردگار بؤ ماوه ی بیست و چوار
سه عات بمانگوره بؤ گولی سور."

گوله کتوبه کانی دیکه به گریانو و تیان: "خوتان شیت مه کن،
بیستومانه چندیک له دایابمان حه زیان کړې وې بینه گولی سور، نازاری
نوربان کیشاوه، نه زمونی مه نتیقی نیمه ده لیت به و جوړه ی خومان ین
باشتره و ه ولی نه وه نه ده ین بگورپین."

به لام نه و چه پکه گوله بچوکه دیسان وتی: "ده مه ویی له گله
نه ستیره کان بدویم، له گله توفان بجه نکیم، له باراندا خوم بشوم، مه
ده مه ویی بیه گولی سور."

پاش ماوه په ک خودا پازی بو، له دمه و به یانیه کی جواندا چه پکه گوله

کټوبه‌کې گډې بڼې گولې سور، به خټرايي نیش و نازو په دجې بڼې
 پېښېښه و سهره تا هاته پېښه وه، توفان په گو پېښه ی له رزاند، باران
 دایکرو نوقمې ناوی کرد، هه تاوی نیوه د پې په کانی سوتاندو توشی
 ناره هنی و سزای بڼې نه ندازه ی کردو له ته واوی نه و ماوه یه و له هه موو
 لایه کوه که وته مه ترسیه وه.

جاریکی دیکه، گولانی کټوبی به ته مه نتر وتیان: "نیمه له م مه ترسیه
 ناگدلرمان کردیته وه، به لام تو گویت لی نه گرتین، نیستا زانیت زیانه‌کې
 جارانته چنده پاریزد او بوو؟ له گه ل زیانه‌کې خو ماندا راهاتوبین، ده زانیت
 چ زیانیکې پر له دهرده سهریت بڼې خو ت دروست کرد؟"

چه پکه گوله‌کې وتی: "نیوه گیل و نه فامن، من ده لیم شه و روژیک گولی
 سور بیت و به مه ترسیه وه بژیت نه ک وه کو گوله کټوبه ک له برزی
 بولرنکی به رزدا زیانیکې سوور ودریژو پاریزد او ته بیت، له گه ل توفاندا
 مه ناسه دان، ململانی له گه ل زیان و با، گرنگ نیه، من له گه ل هه تاو
 له پیه ندیدا بووم له گه ل نه ستیره کان له گفتوگودا بووم، من روحی خوم
 به ده ست میتا و گه لی رازیم، من زیانیکې کامل زیام ده مه وی به کاملی
 بمرم، نیوه ده تانه وی له مردندا بژین."

سهرنج:

تا نه و ده مه ی عه شق له زیانی مروفا به ته واوی نه پشکویت، مروفا
 ناگانه شکو شایسته یی زیان، بڼې روح و گیان ده میتیته وه، زیانی به تال
 له عه شق، نیکه رانی و خه مباریه، وه کو بیابانه، زیان سهرانسه ر کټشه یه،

مہ لاء بہر بیفت لہ مہرو تازہ ہی ہائستہ لہ ژوانہکی کالو کرچو مرسو.

"ولہم مالن وابت" دولتیت

روزنيك رياضى دوشنبهينى، باشتره له سهه سالى ته مه ن له تاريكيدا."

"نفسریو زید" دولتیت،

هرکسبک ده بیت ریگی زیانی خوی بدوزینه‌وه، له ریگی زیانی

حؤیموه بهروات، نهك له ړینگې زیانی که سټکی دیکه وه.

دهمه و بهيان

"بوزه ر جه مهر" دانای به نه زمون و ماموستاو وه زیری نه نوشیروان
"پاشای ساسان" ی هه میشه جه ختی له وه ده کرده وه به یانیان زوو بیدار
بیته وه که سودیکی فراوانی هه یه.

نه نوشیروان به هوی شه و نشینی وه شه وان درهنگ ده خوت و به یانیان
درهنگ بیدار ده بویه وه، به "بوزه ر جه مهر" ی وت: "بۆ نه وه ی فیری زوو
بیدار بونه وم، تۆ به یانیان زوو وه ره و بیدارم بکهره وه، نه ویش
په سندی کرد که به یانیان زوو بیداری بکاته وه.

نه نوشیروان بینی بیدار بونه وه ی به یانیان گه لی سهخته. بۆیه
نه خشه یه کی په نامه کی کیشا، تاکو له هاتنی بوزه ر جه مهر به رگری
بکات، به چهند که سیکی وت خویان بگوپن به شیوه ی نه ناسراو که
به یانیان زوو نه و هات په لاماری بدهن و جله گانی له بهر داکه نن، نه وانیش
نهم فرمانه یان جیبه جی کرد، به یانی زوو به شیوه ی نه ناسراو له بۆسه ی
بوزه ر جه مهر دا بوون، هه ر که هات، په لاماریانداو جله گانیان له بهر
داکهندو ته نها جلی ژیره وه یان له بهر دا هیشته وه، نه و کاته پوتکرایه وه

گه پايه وه بۆ ماله وه تا دووباره خۆي بگهڕێته وه و بهێتته وه بۆ دى
 نه نوشيروان، جلى ديكى له بهر كردو سه ر له نوێ گه پايه وه .
 نه نوشيروان وتى: "ئه ئى بوزه ر، بۆچى نه مرۆ درهنگ هاتیت؟"
 وتى: "خاوه نشكۆ، نه مرۆ كه به يانى زوو به پێگه وتم، چه ند كه سيك
 په لامارياندام و جله كانيان پفاندم. گه پامه وه بۆ ماله وه جلى ديكه م له بهر
 كرد، هه ر ئه م پوداوه دوايخستم."
 نه نوشيروان پێكه ئى وتى: "ئه مه نه نجامى زوو له خه وه ستانه، گه ر
 نه و كاته نه بوايه پوتيان نه ده كردیته وه!"
 بوزه ر جه مه ر وتى: "خاوه نشكۆ، ئه وان زووتر له من له خه و بيدار
 بوبونه وه و به مه رامى خۆيان گه شتن!"
 با ياساكانى گه ردىن بزانين، ئيله ام له سروشت وه ريگرين، به پێى
 پيساكانى ئيله امى بژين، نه و كاته ئى خۆرئاوا ده بێت و دنيا تاريك دادی و
 بال به سه ر هه موو لايه كدا ده كێشیت، سروشت گه لى ئارام ده بێته وه،
 ئيمه ش ده بێت ئارام ببينه وه .
 كاتى كه شه و پڕ ده بێت له وزه، خه و ئاراميه كى زياتر ده به خشیت،
 هه رچه ند رۆژانه بخه وين قه ره بوى خه وى شه و ناكاته وه، هه رچه ند زووتر
 بخه وين ئاراميه كى زياتر له سيما و ده رونماندا گه شه ده كات.

بەھامى زېمىنىكى خۇش

• دیرماکیی ژبان، توانایی هه لبراردنی ههستی په زامه نډیه له و
بوڅه ی که سانیتز نارازیمون هه لده بڅرین.

• هه‌ندێجار له ژياندا باشترین نرخ به شتیك ده‌دهین، كه ده‌توانین به خۆرایي مسۆگه‌ری بكه‌ین.

● گەر چەلەۋى مەلەكانتەن نەكەن، ئەۋان ئىۋە چەلەۋەكەن.

• بە جۇرئىك بىزىن ۋەك ئەۋەدى ھەتتا ھەتايىيە بىزىن، بە جۇرئىك بىزىن ۋەك ئەۋەدى سىبەي بىمىن.

• کاتی خۆر ئاوا دەبیّت مەگرین، چونکە فرمیسکە کانتان بواری دیتنی ئەستێرەکان نادەن.

● **گرنگ نيه جي ده پينن، گرنگ نه مه به چوڻ ده پينن.**

• ئەو ەي لە مېژوو فېر دەبين، ئەمەيە مەرفەكان لە مېژو ەو ە فېر نابين.

● تاكو ده سته كار نه بن، بيگومان براوه نابن.

• ترس له گوربان، چه قوی مه لېږاردن کول، کول دهکات.

● میز له وه دایه، به پرستی ژیان له نه ستو بگرن.

● لەش ساغی تاجیکە لەسەری مرۆڤدا، تەنھا نەخۆشەکان قەدری دەزانن.

● **باشترین کار، باشترین نیه، دروستترین کار باشترینه.**

• گهر نه بیته یاریزانی ژبانی خوټ، بیگومان ده بیته داسی یاریکړنه کی.

- "سبهی" گه وره تدین نامرانی بهرگه گریزی "نه منو" به.
- که سانیک به دواي خه لکه وه بن، هرگیز خه لک دولهان ناکه ویت.
- کاتی به پیی نایابترین به ما ده ویت، نه دجاسی باریه که گرگ نه، هرچی که بیت دروسته.
- په رواز به باله کانی راستگویی، هرگیز به رهونه وهی سه خنی به دوا دا نایه ت.
- له زیاندا چه ند پینشکه وتوو بیت، په یوه سته به وهی له که جوامیرانی نه رم و نیان، به سالاجوانی میهره بان، هر ژلیو دهوله مهنده گونجاو بیت، چونکه سه رده میك له زیاندا خودی تویش هه مان نه مان بویت.
- گرنگترین پاساوی نه وهی له زیاندا وه لامه کانت دوسد نه که وتون، نه مه یه پرسیاریکت نه کربوه!
- گه وره ترین خه وشي مروف دیتنی خه وشي که سانیتو نه راموشکردن و نه دیتنی خه وشه کانی خویه تی.
- دوعای نه وه نه که ین باری سه شانمان سوک بیت، دوعا بکین شانمان به هیژ بیت.
- زۆربه ی شکسته کان، نه بونی پیداکریی و به رده وامیه.
- به خته وهریی وه کو بالنده یه که، کاتی به ره و لامان ده فریند هیلانه مان بو ساز کرد بیت.
- پییه کانمان له زهوی بچه قینین، به لام با نه نیشه مان تا که به هشت په رواز بکات.

- رۇزىدە ھەزاران سىتو لە درەخت بەردەبىتتە ۋە، بەلام ئەۋەى بوۋىنى نې دەيدىگايەكى "نيوتن" يە.
- زىيان پەھەندىك نېە فىر بىن چۆن بىن، بەلكو پەھەندىكە لەۋ مېانەپەۋە فىرىن، چۆن ئەۋە نەبىن كە ھەين.
- ھەقىقەت بە، چونكە پىگايەكى دىكە بۆ ناسىنى ھەقىقەت بوۋىنى نېە.

ئەندىشەكان ھەموۋار بىكەنەۋە:

جارتىكان لە مامۇستاي راستگو دىكتور ەلى شەرىعتيان پرسى:

بە بېۋاي تۆ چ جلو بەرگىك بۆ ژنانى ئەمرۆ گونجاۋە؟

لە ۋەلامدا وتى: "پىۋىست ناكات جلو بەرگىك بۆ ژنانى ئەمرۆ بدوۋن،

ئەندىشەى ژن ھەموۋار بىكەنەۋە، ئەۋ خۆى بېرىار دەدات چ كالايەك پىر بە بالاي خۆيەتى.

ژنىك مىردە خوشەويستەكى لە دەستدلو لە دەرياي خەمو ماتەمىنىدا
نوقم بوو، ئەو چەند مانگ تەنانت بزهيك نەكەوتە سەر لىتوەكانى.
رۆژيكيان، بەخەمبارى لەبەر پەنجەرەى ژورەكەيدا دانىشتبوو سەيرى
دەرەوہى دەکرد، دوو منالى ھەژارى لەسەر شەقامەكە بينى ھەردوکیان
پييان پەتیی بوو، جلی شپو دپاويان لەبەردا بوو، ژنەكە لە مال ھاتە
دەرەوہ لى پەرسين: "دايك و باوكتان لە كوئىيە؟"

منالەكان وتیان: "ئيمە ھەتيوين!"

ژنەكە وتی: "كۆ بە خيوتان دەكات؟"

منالەكان وتیان: "دراوسىكانمان جار جاريك خوارىنمان پى دەدەن."

ژنەكە بە ديتنى ھالى ئەم منالانە، خەمى خۆى بىر چوويەوہ،
ھەردوکیانى بردە فرۆشگايەكى گەورەو پيى وتن: "ھەز لە ھەر جلو
پيالو خوارىنىك دەكەن بۆتان دەكرم!"

مەنەكەن نەياندەتوانى باۋەپ بەم ھەموو مېھرەبانىيە بىكەن، نەوان
مەرچەبەگيان پېۋىست بوو ھەلىانگرت، لە خوشىدا نەياندەزانى چى بىكەن،
بەينى ئەم ھالە، كەمىك خوشى لە دلى ژنەكە گەشەى كردو بارى
ھەمى سووك بوو، بۆ يەكەمجار دواى چەند مانگىك بىزە گەپايەو ھە
نېۋەكەنى.

سەرنج:

بە ھەر ئەندازە يەك كەسانىتر دلخوش بىكەن و مېھرەبان بىن بۆيان، بە
ھەمان ئەندازە ەشق و شادمانى ۋەردەگرىنەو.

"بىلىو. ئىچ. ئودن"

ھاتىنەتە دىيا تاكو خىزمەتى كەسانىتر بىكەن، كەسانىتر بۆچى
لېرەن؟ مەن نازانم!"

"سوزان جىقىرز" دەلىت:

لە دىيائى مېھرەبانى و خوشەويستىدا جىيەك بە ناۋى "لېرە بالاتر" نىيە،
بەلكو ھەموو ەك خىزانىكى گەۋرەى مۇقايەتى پىكەو ەدەژىن.

راویژکار

دەروناسیك له رۆژنامەدا ئاگاداریەکی بڵاو کردەوہ:

"راویژکردن لەگەڵ ئەو ژنانەى لە مێردەکانیان ناپازین"

زۆریك لە ژنان و پیاوان ھاتنە لای دەروناس و راویژیان لى وەرگرت،
رۆژیک سكرتیری راویژکارەكە، ژنیکی بردە ژۆردەوہ، كاتى راویژکارەكە
ژنەكەى بینی، واقى وپما! ئەو ژنە ھاوسەرەكەى خۆى بوو!

ژنەكەش كە مێردەكەى خۆى بینی واقى وپما! ژنەكە ویستی بپروات،
مێردەكەى پى وت: "بۆچی ھاتوى بۆ ئێرە؟! ئێرە شوینی سەردانکردنى
ئەو ژنانەى لە مێردەکانیان ناپازین! مەگەر من پارەو ئۆتۆمبیل و خانووم
بۆ نەكړیویت؟ ھىشتا ھەر ناپازیت؟! ژنەكە وتى: "نەخیر، تۆ ھیچ كاتى
لقیك گۆلت بۆ نەكړیووم، پیت نەوتووم كە خوشم دەوئى!"

"جى. پى. ھاسوانى" دەلیت:

ھاوسەرگىرى راستەقینە، واتا ھەموو رۆژیک عاشقەبونی ھەمان كەس!

هه رچی بکهیت بۆ خۆته به چاک و خراپه وه

ده گيرنه وه له گوندا دهرويشيک له نزيکی گونديک وه ده ژيا. روژانه
مانوچۆي شارو گونده کانی ده کردو خه لکی خواردنيان پي ده داو له و
پيگه به وه بژيوبي دابين ده کرد، به لام له وه لامي چاکه ي خه لکيدا ته نها يه ک
رسته ي ده ووت: "هه ر چاکه و خراپه يه ک بکهیت بۆ خۆت ده گه رپته وه."

له گونديکي نه و نزيکانه پياويکي پيسکه هه بوو ده ميک بوو نه و وته
باوه ي دهرويشه که ي بيستبوو، روژيک له ناو کۆمه ليکدا باسي نه و رسته
هاته ناو باسه وه، نه و پياوه به خه لکه که ي وت: من ده يسه لميتم نه م
نسه يه ي دهرويش راست نيه، روشته وه بۆ ماله وه به ژنه که ي خۆي وت
چيشتيکي خۆش لي بنييت، خۆيشي ژه هريکي کوشنده ي کرده ناو
نانه که وه، کاتي دهرويش هاته وه بۆ گوند، وه کو هه ميشه به سوپاسه وه
رسته که ي خۆي دوپات کرده وه و روشت، پياوه که له ژير ليوه وه بزه يه که ي
کردو وتي: "ده يبينن!" دهرويش له گونده که ده رچوو، چوه که ناري

روبارتک دانیشت بۆ پشودان و هه مان نان و تویش به ره ی کرده وه بیخوات،
چەند ههنگاوئ له ولاتره وه لاویکی ماندوو له زهویدا که وتجوو، دهرویش
چوو له یه وه ناوی کرد به ده م و چاویداو لیتی پرسى له وئ چى ده کات؟
لاوه که وتی: "چەند رۆژێک له مه و بهر چه ته کان پێیان لیگرتم و هه رچه کم
هه بوو لێیان سه ندم، ته نانه تیکه نانێکیان بۆ نه میشتمه وه، نه وه چەند
رۆژه برسیمه و خه ریکه ده مرم." دهرویش به میهره بانیه وه نانه که ی خۆی
خسته به رده می لاهه که و وتی: "من برسیم نیه تۆ بیخۆ."

لاوه که به په له دهستی به نانخواردن کرد، پاش تاوێک لاهه که دهستی
گرت به سکیه وه هاوارو ناله ی ده گه شته ئاسمان، وتی: "ئه ی دهرویش
ئه مه چى بوو تۆ ده رخواردی منت دا؟" دهرویش وتی: "نازانم ئه م
خواردنه که سیك پێی دام!" زۆری پێنه چوو لاهه که دهستی کرد به
له رزین و گیانی ده رچوو، دهرویش به نا په حه تیه وه ته رمی لاهه که ی دا به
کۆلیدا به ره و ناواییه که گه رایه وه چویه لای ئه و پیاوه ی خواردنه که ی پێدا
بوو پێی وت ئه و خواردنه چى بوو تۆ دات به من؟ من دام به م لاهه
خواردی و مرد."

پیاوه که سه یرێکی لاهه که ی کردو ئاهێکی سه ختی کێشا، ئه و کوپێکی
هه بوو که چەند سالێک پێشتر بۆ بازرگانی رۆشتبویه ده ره وه و ئه م
ته رمه ش هه مان ئه و کوپه ی خۆی بوو! به شین و گریان هه
به سه رهاته که ی بۆ دهرویش گێرایه وه و وتی:

"هه رچی بکه یت بۆ خۆتی ده که یت به چاک و خراپه وه"

بايى بوون

شېرىكى برسى له بېشه يه كدا له بۆسه دا بوو، له گربو ته پۆلكه ي
كوښتانه كانه وه بهر و نشي ټوه كان هاته خواره وه گايه كي بينو
په لاماريدا. له كاتيكدا كه لېبه ي لى دده او ورگي هه لده دېه ي هه موو جارنك
سهرى هه لده بېه ي و به غروره وه ناره ته ي لى دده دا.
راوچيه ك له و ناوه دا به دواي نيچيريكدا ده گه را، گوڼي له ناره ته ي
شېره كه بوو، چاوي بۆ گيږاو نيشانه ي لى هيتايه و هو گولله يه كي پتوه نلو
گياني ده رچوو.

سهرنج:

سهركه وتن بۆ كه ساني بى نه زمون سهره تاي سهركي شيه!

"نيچه" ده لئيت:

"بايى بوون، ئاسانترين پيگه ي هه وتاندى سهر فەرلزيه."

رۆژێک کلاو فرۆشێک به دارستانی‌دا تێپه‌پی، له‌به‌ر ماندوێتی به‌یاریدا له ژێر سیبهری دره‌ختی‌دا که‌مێک پشوو بدات. کلاوه‌کانی لای خۆیه‌وه داناو خه‌وت. کاتێ له‌ خه‌وه‌ستا بینی کلاوه‌کانی نه‌ماوون، که‌ سه‌ری مه‌لپه‌ی کۆمه‌ڵی مه‌یمونه‌ی بینی کلاوه‌کانیان بردبوو. به‌ری کرده‌وه چۆن کلاوه‌کانی له‌ مه‌یمونه‌کان وه‌ربگرێته‌وه، به‌ده‌م به‌رکردنه‌وه سه‌ری خۆی خوراند، بینی مه‌یمونه‌کان لاسایی ده‌که‌نه‌وه، پاشان کلاوه‌که‌ی له‌ سه‌ری خۆی داگرت، بینی مه‌یمونه‌کانیش کلاوه‌کانیان داگرت، به‌ری کرده‌وه کلاوه‌که‌ی خۆی فرێداته سه‌ر زه‌وی، بۆیه کلاوه‌که‌ی خۆی فرێدا، مه‌یمونه‌کانیش کلاوه‌کانیان فرێدا، پاشان کلاوه‌کانی کۆ کرده‌وه و که‌وته‌وه پێ. سالانێک تێپه‌پی و نه‌وه‌که‌ی بوو به‌ کلاو فرۆشو باپیره‌ نه‌م داستانه‌ی بۆ گێڕایه‌وه و نه‌وه‌ی بۆ دوپاتکردوه نه‌گه‌ر رۆژێک له‌ پۆژان توشی نه‌و رودلوه بوو، چۆن پویه‌پوی ببێته‌وه، رۆژێک نه‌وه‌که‌ی به‌ هه‌مان دارستاندا تێپه‌پی هه‌مان پوداو بۆ نه‌ویش دوباره‌ بویه‌وه، نه‌و ده‌ستی‌کرد به‌ خوراندنی سه‌ری خۆی، مه‌یمونه‌کانیش لاساییان کرده‌وه، سه‌ره‌نجام کلاوه‌که‌ی فرێدایه سه‌ر زه‌وی، به‌لام مه‌یمونه‌کان نه‌و کاره‌یان نه‌کرد.

یه‌کێک له‌ مه‌یمونه‌کان له‌ دره‌ختی‌ک هاته‌ خواره‌وه و کلاوه‌که‌ی داگرتو سنگی لێ ده‌رپه‌راندو وتی: "پێت وایه‌ ته‌نها تو باپیره‌ت هه‌یه‌!"

سهرنج؛

بۆ ئۇ دەۋى بېچىنە مەملەنئى رىكابەرىيەۋە، دەبىتت بەدۋاى شىۋەۋ تەكنىكى
باشلىرىدا بىگەپىن، ئۇ ۋە كارەى ئۇ مەۋ ئۇ نىجام ئۇ نىجامىكى ھەيە، پەنگە
سەبى ھىچ ئۇ نىجامىكى نەبىت...

دەپنەن

دەپان سال پىشتەر، فىرخوازىك سەرانسەرى ئۇ مەرىكا دەگەپا بەدۋاى
ئۇ دەۋلە مەندەنەى ھاۋكارى بىكەن بۆ تەۋاۋكردى دەپنەنەكەى
سەرمايەگوزارى بىكەن، ئۇ شتە سەيرەى ئۇ داپەپنابوۋ بىخاتە خزمەتى
خەلگەۋە، بەلام پەۋى لە ھەرجىيەك دەگەرد گالتەيان پىدەگەرد. ھەمۇ
پىيان دەۋت: "ئۇ فىرخوازە بەۋى كاركردى زۆرەۋە شىت بوۋە، ئاخىر
چۆن دەگەردى دەنگى مەۋ لەم شارەۋە بېچىتە ئۇ شار؟"

بەھەر حال كەس ئامادە نەبوۋ بانگەشەى ئۇ فىرخوازەى كە دەپوت
دەنگى مەۋ نەك تەنھا كىلۆ مەترىك، بەلكو سەدان كىلۆمەتر دور
بختەۋە بىگەپىنئە گەۋى كەسىكى دىكە، باۋەپى پى بىكات، بەلام
كەسىش نەيدەزانى كەسىكى ۋەك "گراھام بىل" ۋاتا ھەمان فىرخواز،
چەندە لەسەر خەۋنەكەى خۆى پىداگەرە.

گراھام كەسىك بوۋ دەۋى سالانىك كاركردى ئۇ زەمۇن تۋانىبۋى
گەنگەرىنۋ پىشكەۋتۋترىن ئامرازى پەيۋەندى مەۋ داپىنئەت.

لەسەردەمى داریۋشى گەۋرە، ئىرانىيەكان بە ھۆى كەردنەۋەى ئاگر
لەسەر گەرد تەپۆلكەكان تۋانىبۋىيان لە نىۋان تەختى جەمشىدو شوشدا

په یوه ندى بكن، به لام گره هورو باران بوايه نه م په يوه ندى به ده بچي
 له كيشوهرى فراوانى نه مريكادا سوور پيسته كان به هوى دوكله وه
 له مه ودايه كى دووره وه په يوه ندى بيان ده كرد به په كترپه وه، ده يان توانى
 هه وال بدنه په كترپى، به لام نه گره نه وه هزه ي مه به ستیان بوو له
 دارستانه دا بوايه، نه يانده توانى هه وال كه بدن به په كترپى، به ناوینه و
 په ننگانه وهى تيشكى خوره تاو هه وال كه يان ده گه يانده په كترپى، به لام
 نه گره هورو يان شاخ و كيوپكيان له نيواندا مه بوايه نه م كاره مه حال بوو.
 فيرخوازه كه به رده وام به خوى دهوت: چون بتوانم په يوه ندى به رده وام
 له نيوان دوو خالداو بيته وهى په كتر ببينن دروست بگم؟"

ده سال كار كردن له سهر داهينانيك، تيكرى پاشه كه وتى ژيانى له
 پيناودا خه رج كرد به هيوای نه نجاميك بوو. گراهام گه لى نه هامه تى
 به سهر دا هاتبوو، نه و زياتر له نه نديشه ي داهينانه كه يدا بوو تا نه نديشه ي
 خواردن و جلو به رگى خوى.

فه راموشى نه كه ين گراهام سه ده يه ك پيشتر له روژگار يكد ا ژياوه
 لانيكه م تا هه واليك له گوشه په كه وه گه شتوته گوشه په كى ديكه سى مانگى
 خاياندووه، تاكه ناره زوو و خه ونى نه و به دى هينانى نه وه بوو هه
 كه سيك له هه گوشه په كى دنيا دا بتوانيت له گه ل كه سيكى ديكه له هه
 كيشوهر يكى دنيا دا به ناسانى په يوه ندى بكات.

هه رچن زياتر له هه شتا سالى خاياند تا نه م ناره زوو به شيوه ي
 راديو، ته له فونى بى سيمو ته له فزيون بيته كايه وه، به لام پايه كانى نه م
 پيشكه وتنه مه زنه هه مان نه و فيرخوازه لاوه دايمه زراند، نه و ده سال له

زېمېنې خوی خسته پېناو داهېتانه کې، بېگومان ده سال ته مه ن بړ
ده منځسټنې سهرمايه، له دنيايه کې سه د سال پېش ئېستا کارېکې گران و
ده لاگه نېاره، نه مړو که ئېمه ته له فونېک ه لده گرېنو به فشار خسته سهر
دوگه بېک په بوه ندي له گال هره که سېک ده که ين له هره شوېنېکې دنيا
بېت، به لامانه وه سه خته دؤخې نه و سهرده مه له بهر چاوی خومان
به رجسته بکه ينه وه.

سهرنج:

پېداگرې و ئېرا ده و سوريوون، تاکه رېگای سهرکه وتنه گانه.
"والتر کرونگايت" ده لېت:

من تا ئېستا که سېکې سهرکه وتوم نه دېتوه تېکرای سهرمايه و
دلرېيه که نه خستېته پېناوی ژيان.

حه کيمېک ده لېت:

ناکام نه و که سه يه به هره شکستېک تېپوانېنې ده گورېت.
"گوستاز لوبون" ده لېت:

ئېرا ده ي لاواز به شېوه ي وشه و تار خویان دهرده خه ن، هاوکات
ئېرا ده ي به همېز بېجگه له پوښاکې کارو کرداردا نه بېت خوی دهرناخت.

هیزی ناخاوتن

چەند كەسك بۆ گويگرتن لە قسەكانى مامۆستا يەك ھاتبوون بۆ چاوپيێكەوتنى، مامۆستا دەربارەى هیزی ناخاوتن و کاریگەرى وشە و قسەى بۆ كردن، لە كۆتایى لیدوانەكەیدا باسك ھاتە پيشەوہ.

يەكك لە ئامادەبووان بە دەنگى بەرزو پيتمیكى زبەرەوہ پويكرده مامۆستا و تى: "من بە ئارامیەوہ گویم بۆ لیدوانەكەى تۆ گرت، بەلام شتيكى نویم نەبيست، من تا ئیستا لە ماوہیەكى ئاوا كەمدا قسەى بى كەلكى بەو جۆرەى تۆم نەبيستوہ!"

لە ناکاو لە نیوان ئەو بی دەنگیە ناخۆشەدا دەنگى مامۆستا بەرز بویەوہ كە دەيوت: "تۆ گەمژەترین كەسكيت كە من لە ژيانى خۆمدا ديتيتم!" پیاوہكە جۆريك شۆك بوو، ئەتوت ھەرە بروسكە لییداوہ، بە تورپى ھاوارى كرد: "ئەى پیاوى فيلباز، تۆ چۆن دەويړى بەكەسكی بەریند خاوەن بروانا مە بلی گەمژە؟!"

مامۆستا و تى: "كەواتە وەكو كەسكی بە ئەزمون و خاوەن بروانا، دەبیئت ئەوہ پەسەند بكەیت، ئەم تاقیكردنەوہیە سەرکەوتوو بوو، نۆ

نہوت راگہ باند وشہکان هیچ ہنرکیان نیہ، بہ لام بہ بیستنی وشہی
”مڑہ“ نژی بہ ونہ اندازہ بہ توپہ کرد۔ نیستا بیر لہ مہ بکہرہ وہ
وشہکانی ”خودا، ہہ قیقہت، عہ شق“ چ کاریگہریہ کی لہ سہر نہ و کہ سانہ
ہہ بہ کہ باوہ پریان پنی ہہ یہ؟“

سہرنج:

وشہ و قسہ کردن لہ بہ دیہینراوہ سہیرو سہ مہرہکانی پہرہردگارہ و
لہ و پنگہ یہ وہ پہیوہندی بہ مڑوہ کانہ وہ دہکات۔ وتہ و گوفتاریہ کینگہ لہ
گہرہترین جیاوازیہکانی نیوان مڑوہ ناژہ ل۔

نہرستو دہلئت:

مڑوہ چونکہ قسہ دہکات، مڑوہ... بہ قسہ کردن مڑوہ دہتوانیت
سوود لہ باشتہرین نہ زمونہکانی کہ سانیتہر ببینیت۔

زاناگان دہلین:

نہندیشہ یہ کہ م قوناغی وجودہ، وشہکان قوناغی دووہ مہ، لہ راستیدا
وشہکان بیرو باوہ پی شہ قل گرتوہ نہندیشہی دہر بہراوون۔ پونتر، نہ وہی
بہ زماندا دیت نہ و نہندیشہ یہ کہ دہریدہ بہریت۔

"كۆنفۇسيوس" دىلىتى:

ناسىنى مۇۋەبە بىن ناسىنى ھىزى وشە مەھال.

ۋاژەى نۇد ۋەبەخش ھەبە ھەستە سۆزەكانى مۇۋە نۇد بەتەن دەبىزىنىۋ كارىگەرى لەرلەدەبەدەرى ھەبە، ھەستەناخ بەبى ھىچ بىنەمايەك دەكەۋىتە ژىر كارىگەريانەۋە، بەھۋى ئوپاتكرىنەۋەى ۋاژەكانو خۇباۋەپى ئەرئىنەۋە دەكرى زەبىنى خۇت داتا بىكەيت، دىدگاي ئەرئىنى بخەيتە جىي دىدگاي ئەرئىنى، ھەروەك چۆن بەرنامەو داتاكانى كۆمپىوتەر دەكۆپىت، بەرنامەو داتاي مېشكىش بە ھۋى ۋاژەو خۇباۋەپىەۋە دەتوانىت بگۆپىت.

ئەۋكەسەى شارەزايى لە كارىگەرى ئاخاۋتندا ھەبە، لەكاتى گىتوگۇ كرىندا دىقەتو تىپرامانىكى زۆرى ھەبە، ھىندە بەسە ئاگاي لە كاردانەۋەى قسەكانى بىت تا بزانىت بە بى ھۇ ناگەپىتەۋە، مۇۋە بەو قسەبەى دىتە سەر زمانى ھەمىشە ياسايەك بۇ خۇى دادەنىت، ھىزە شارلۋەكان ھەمىشە بۇ مۇۋە سەرگەرمى كار كرىنن، خودى خۇبەتى سەرى دلوەكەى بە دەستەۋەبە، وانا ھەرچىەك كە مۇۋە دەبەپىنىتە سەر زمان، ھەمان شت بەرەو خۇى كىش دەكات. كەسانىك ھەمىشە باسى نەخۇشى دەكەن، ھەمىشە نەخۇشى بۇ خۇيان كىش دەكەن، ھەروەھا كەسانىك باسى تەندروستى يان سەرۋەتو سامان دەكەن، ھەمىشە سەلامەتىۋ سەرۋەتو سامان بۇ خۇيان كىش دەكەن.

ۋشەى ئەرئىنىۋ شادى بەخش، ھۆكارى ئارامىۋ سەلامەتىۋ دلخۇشىۋ پىشكەۋتنو سەرگەۋتن دەبن.

به کاربردنی وشه ی نه ریتی و خه مباریی و باسکردنی پوداوی دلته زین و نه خولزلو ده بنه هوی نیگه رانی، هه ژاری، نه خوشی و به دب ختی مروه کان.

- وشه کان کاریگه ریان له سه هه سته کان و نه ندیشه کان هه یه.

- هه سته کان له سه هه ندیشه کان و وشه کان.

- نه ندیشه کان له سه هه قسه و هه سته کان.

واتا کاتیک هه ستیکی نه ریتی و خراپمان هه یه، نه هه سته نه ریتی

کاریگه ری له سه هه ندیشه و ده برینه کانمان هه یه.

کاتیک نه ندیشه یه کی نه رینیمان هه یه، هه ستی شادی و وروژینه ر به

ده برینتیکی میهره بانیه وه ده رده خه یه. به پیچه وانه شه وه.

پهنده زهرینه کان بۆ دایکان و باوکان

• به پاریزگاریی له پاده به در، دیدگای مناله کانتان سنوردار ده بیئت.

• په خنه له رهفتاری منال بگرن، نهك له خودی مناله كه!

• ههول بدهن بۆ نایاب بونی مناله کانتان نهك کامل بونیان.

• بواری بریاردان بۆ مناله کانتان بره خستین.

• مناله کانتان فیتر بکهن خویان به كه م نه زانن.

• تکایه مناله کانتان بیدهنگ په روه رده بکهن.

• زه حمه ته کانی خۆتان هه گیز مه کیشنه وه به پوهی مناله کانتاندا.

• بوونه باوك زۆر گرنگ نیه، باوکایه تی گرنگه.

• بۆ یاریکردن له گه ل منال، ده بیئت ببیته منال.

• کاتی به مناله كهت ده لیئت: "چیتر نه بینم نه و کاره بکهیت." واتا

نه و کاره دوور له چاوی من بکه.

• منال زیاتر پیویستی به نمونه ههیه تا به په خنه گرتن.

• دایکیکی باش سه د قوتا بخانه ده مینیت.

• هه ندیجار به بی هیچ بیانویهك به مناله كه تان بلین خوشم ده وئی.

• كه سایه تی موهی سه ركه وتوو له پینج سالیدا شیوهی خوی

وه رده گریئت.

• باشتیرین میرات بۆ مناله کانتان سه روهت و سامان نیه، به لكو

په روه رده و نه ده به.

• له مالیکدا كه گه وده کان بچوك ده بنه وه، بچوكه کان گه وده نابن.

"مولاناى رۆمى" دەربارەي نووربىنى و ئايندە گەرايى نەم چىرۆك
دېنىتەوہ:

پىرەمىردىكى پەككەوتە چوۋە لاي زەرنگەرىك وتى: "تكاپ
نەرازوۋەكەي خۆتم پىي بدە، دەمەۋى پارچەيەك زىر بكىشم!"
زەنگەر وتى: "برۆ مامە گيان من ھىلەكم نىہ."

پىرەمىرد وتى: "تكا دەكەم وتم تەرازووم دەۋى."

زەنگەر وتى: "برۆ مامە گيان من گسكم نىہ."

پىرەمىرد وتى: "تكاپە گالتەم پىي مەكە، من تەرازوۋەكەي تۆم دەۋى."

زەنگەر وتى: "گويم لى بوو. من كەر نىم ھەستم ھەيە، من لە ھالى تۆ
ۋورد بوومەوہ، تۆ پىرەمىردىكى دەست لەرزۆكىت، خۆت بە پىوہ
ناگرىت، پاشان زىرەكانى تۆ ورو بچوكە، كاتى كە دەيكىشيت لىت
دەپژىت، ىوايى داۋاي ھىلەكو گسكم لى دەكەيت، منىش نووربىنىم كرىو
بىرى تۆم ئاسودە كرىو خۆم لە دەستى تۆ رزگار كرد."

بىارە نەو كەسەي كە تەنھا لەسەرەتاي كار بروانىت بىگومان نابىنايە،
بەلام نەو كەسەي كۆتايى كارو قۇناغى دەستپىلكو نەنجامى كار دەبىنىت،
ھەركىز لە ناگرى پەشىمانىدا ناسوتىت.

سەرنج:

ھەركەسىك بەبى بىر كۆردنەوہ لە نەنجامى كار، دەستبەكار بىت
بىگومان خۆي دەخاتە بەر تەۋژمى بەلاۋ نەھامەتپەكانەوہ.

ئيمان و باومر

بەندبازىك شارەزايىيەكى زۆرى ھەبوو لە رۆشتن بەسەر تەنافداو بە ئاسانى دەيتوانى مەوداى نيوان دوو بالاخانەى چل نھۆمى بېرىت، ھەزاران كەس شاھىدى كارامەىيى ئەم بەندبازە بوون، رۆژيكيان دواى ئەوھى مەوداى نيوان دوو بالاخانەى بېرى بە يارىدەدەرەكەى وت بچىتە سەر شانەكانى و پاشان بەسەر تەنافەكەدا گەراپەوھ، بينەرەن زۆر سەرسام بوون ھەموويان چەپلەيان بۆ لىدا، بەندبازەكە بە بينەرەنى وت: ئاخۆ بە بېرواى ئىوھ دەتوانىت جاريكى دىكە ھەمان ئەم كارە بكاتەوھ؟ ھەموو وتيان: "بىگومان، باوھر دەكەين كە دەتوانىت!"

پاش كەمىك ديسان وتى: "ئىستا كى لە ئىوھ ئامادەىە بىتە سەر شانم دانىشىت تا پىكەوھ بەسەر تەنافەكەدا بپەپىنەوھ؟" بەلام لە وەلامى ئەم پرسىارە ھەموو بىدەنگ بوون!

سەرنج:

بە خویندەنەوھى ئەم بابەتە بىگومان ھەموو دەپرسن، باوھر پو ئيمان چ جياوازيەكيان ھەيە؟

باوھر بە "منالەكانى ئيمان" ناو دەنيين بۆ زياتر پوونبونەوھى بابەتەكە. نمونەيەك دىنينەوھ، لە شوينىكىت و كەسيك پىت دەلىت، لەو

لاي مالى خۇتانه وه شويىنىك گېرى گرتووه، لەم كاته هەست بە بۇنى
سوتاوى "بۇسۇ" دەكەيت بەمە دەلەين "باوەر" پاش كەمى دەجولەيتو
بەرەو شويىنى سوتانه كه دەچيتو ئاگرە كه لە نزيكه وه بە چاوى خۇت
دەبينەيت لەم كاته دا تۆ "نيمان" ت پى ھيتاوه.

"زانزاك رۇسۇ" دەلەيت:

نيمان ھەبوون بە توانايىيەكانى خۇت نيوەى كامەرانيە.

ھەگيمىك دەلەيت:

باوەر پو نيمانى مەزۇف، بە ھەر شتەك بىت دەگاتە ئەنجام.

"مارتين گري" له و پياوانه په کاتې مړو ژياننامه ي ده خو ټينته وړه

سهرسام ده بيت و به خوي ده لیت: "جنگه ي باوهر نيه!"

ژيانې نه ورشته په که له پوداوي راسته قينه، نه و له سالي ۱۹۲۵ دا، ل

داک بووه، له ته مه نې چوارده ساليده به ده ستي نازيه کان بيل ده کرتو

ده خرپته زيندانه وه، ياري چاره نوس ده ست پته کاتو له زيندانه وه

ده يبه ن بو توريوگاي مهرگ، به ه ولتو زيره کي خوي له توريوگاي

نازيه کان ه لیت و له شورشي دژي نازيه کاندا به شداري ده کات. له م

تيکو شانه دا شاهيدي مهرگي زوربه ي نازيزاني ده بيت و پابه ندي وه فادريان

ده بيت تا سرکه وتن، مارتين برياريدا بوو زيندو بيت، تا په يامي نه و

نازيزانه ي له ده ستي چووبون به خه لکي بگه ټينته، پاشان گه رايه وه بو

لای دايکي بو ولاته په کگرتوه کاني نه مريکا و به دواي هاوسه ره

دلخوازه که يدا گه را تا کو سره نجام نوزيه وه و هاوسه رگيري له گه لدا کرد.

ناکامي نه م هاوسه رگيري چوار منال بوو، له گه ل دايکيان خيزلتيکي

به خته وهريان پيک هينا. که پيشتر له خه يالي خويدا نه خشي بو کيشا

بوو، نه و مولکيکي فراواني له شاري "کان" له باشوري فهره نسا کبېد

له وي کوشکي به خته وهري دروست کرد، به لام چاره نوس جورنگي بک

دهست و پهجهی له گه ل نه رم کرد.

له ۲۱ نوکتوبری سالی ۱۹۷۰ مارتین نه و ژدو چوار منالهی مایه ی
پهخته وهری نه و بوون له کاره ساتینکی دلته زیندا له دهست ده دات، نه وان
به هزی سوتانی نه و دارستانه ی له نزیکی شوینی نیشته چی بونیانه وه
برو، سوتان و به شینوه یه کی کاره ساتبار گیانیان ده رچوو، نه م کاره سات
کاریگری به تینی له دل و ده رویندا دروستکرد، که ده سته چی خوی له
دورپانینکدا ده بینیه وه مردن یان زیان؟

نه و ماره یه ک له م دورپانه یه دا مایه وه، سه ره دجام زیانی ه لبرلرد، له
جیاتی ته سلیم بوون و خوکوژی به رده وامی به زیانو مللانیدا،
دامه زراوه یه کی به ناوی هاوسه ره که یه وه "دینا گری" دامه زراند تا له نژی
نه مان و نه و ناگرکه و تنه وه سروشتیان مللانی بکات، نه و له کتیه که یدا
به ناوی "ه موو نازیزانم" زیان نامه ی خوی نویسیوه ته وه که ناوبانگینکی
نژی هیه.

مارتین گری، له کتیبینکی دیکه یدا به ناوی "وزه کانی زیان" نامه وه به
تواناکانی مړو ده کات و نه زمونه کانی خوی ده خاته بوو.
"من ده مینکه ه ستم به وه کربوه که مړو خواوه نی توانا که لینکه که
خوی لینیان بی ناگایه، مړو کومه لی سه رچاوه ی هیه که ده یانشاریته وه،
سه رده می جه نگم بیر دیته وه که چون له چند روزنیک له به خته وهری
ناسوده ییه وه هه نگاوم بژ به ببه ختی و نوزه خ ه لگرت، هه نديجار مزو
باوکم له شوینینکی بووردا چاومان به یه کتر ده که وت، نه و پنی ده وتم،
مارتین مړو ده کانی بینیه، لینیان ورد بیه وه، نه وان به خویان نازلن څ

کارځيکيان لى ددهوشيتتهوه، خاوهنى چ توانايهکن، سالانتيک دواترمن
توشى کارهساتيک بووم که له ژياندا تهنياى کردم، من هرگيز لهو
باوهردها نهبووم وزهيهکى هينده بههيزو به تين له مندا هيه، که وياي
نم مالويرانى ونههامتیه گورهيه بتوانم له ژيان بهردهوام بيمهوه،
تهنانهت پيگهى ژيانتيکى نوئ بدوزمهوه.

ناپليون دهلييت:

من تيکراى سهرکهوتنهکانم به قهرزاري نهو هياو نوميدانه دهزانم،
لهسهردهمى لاويتيدا له دلي خومدا پهروهردم کردبوون.

"ويل دورانت" دهلييت:

وونبون له بيابانى هيوادا، گهلي ناسانترو باشته له رهشبينى...

ترسو سەرگەوتن، جەقۇو پەنیرن

دو ھاوپى پىكابەرى يەكتىرى مەبوو. دەيفىد، جاكى ھاندا بەسەر
تەختە يەكدا بە درىژى شەش مەترو پانى سىيى سانتىمەتدا بىرۋات،
سەرەتا دەيفىد تەختەكەى لە پووبەرى ژورىك دانا، دراۋىكى دە دۆلارىيى
لەوسەرى تەختەكەو دانا بە جاكى وت بەسەر تەختەكەدا بىرۋاتو
درلوەكە بۇ خۆى بىبات، بىگومان ئەم كارە زۆر ئاسان بوو، جاك تۋانى بە
ئاسانى لە چاۋ تروكانىكدا بەسەر تەختەكەدا بىپەرىتەو، پاشان دەيفىد
وتى: "كەۋاتە ئىستىبا ئەم تەختەيە بىبەينە نىۋان سەربانى دوو بالاخانەى
بىست نەۋمى من يەك چەكى ھەزار دۆلارىيى دەخەمە ئەو سەرى تەختەكەو
بەردىكى لەسەر دادەنىم تاكو با نەتۋانى بىبات. ئەگەر تۋانىت ئەوا ھەزار
دۆلارەكە مالى خۆتە، بەلام ئەگەر نەتۋانى ئەوا تۆسەد دۆلار بەدە
بەمن."

"ئىمىل كۋى" دەلىت:

"ھىچ كاتى لەگەل ترسدا پراۋىژ مەكەن، چونكە ترس پراۋىژكارىك نىبە
پىنگەى سەرگەوتنتان پى نىشان بدات."

نرمی

ئذو مېردىك بۆ بەسەر بىردىنى پشووۋەكانيان لە ويلايەتى "مىن"ى
ئەمرىكا بۆ سەيركردنى بە لەمەكانى رلوه ماسى و قرژال رۆشتىو گەشتى
بەندەرىك، يەككە لە بە لەمەكان لە نزيك ئەوانەو لەنگەرى گرت،
راوچىيەكان سەتلى پەر لە قرژالى تازەيان پى بوو بەتالان دەکرد، ژنەك
لەو قرژالانى دەپوانى لە سەتەكاندا بوون بەملو لادا مەولى
دەربازبونيان دەدا، ئەو سەرنجيدا يەكە لە قرژالەكان بە ديوارى سەتلىكا
سەردەگەوت، قرژالەكانى دىكە خىرا پەلامارى دەدەن و رايدەكېشنەو
خوارەو، لەو دەچوو هەر دانەيەك لەو قرژالانە بتوانى بە سەتەكەدا
سەركەويىت و خۆى دەرباز بگات بەو مەرجەى قرژالەكانى دىكە نەبخەن
خوارەو.

سمرنج:

پەندىك دەلىت: ئىرەمى ئىرەك سىڭى دىگەن دەلىتتە خۇى بىرىندىك دەلىت.

مېرولهو ھەنگ

ھەنگىڭ مېرولەيەكى بىنى بە ھەزار فېلوزەحمەت دەنگە جۆيەكى دەبردە شارەكەيەو، ھەنگەكە پىي وت: "بۆچى ھىندە خۆت ماندو دەگەيت، ئەمە چ بارىكە تۆ ھەلبىزاردو؟ وەرە خواردن و خواردنەو، چىژو لەزەتى من بىنە، ئەوھى من نەيخۆم ناچىتە بەردەمى پاشاكان، ھەر كۆيم بویت لىي دەنیشمەو، ھەرچىەكم بویت ئەو دەخۆم. "ئەمەى وت ھەلفى بەرەو دوكانى قەسابىڭو لەسەر پارچە گوشتىڭ نىشتەو، قەساب چەقوى بە دەستەو بوو لىيداو كردى بە بوو كەرتەو ھەو كەوتە خوارەو...

مېرولە ھات قەپى لە قاچى گرتو رايكىشا...

ھەنگ وتى: "بۆ كۆيم دەبەيت؟"

مېرولە وتى: "ھەر كەسىڭ بە بايىونەو لە شوينىڭ دانىشىت كە خۆى

ھەزى لى بكات. لە شوينىڭ دەمرىت كە خۆى نەيەوئ! ...

"جوامع الحكايات"

پاشایهك فرمانی كوشتنی دیلیكى دا... دیله كه له حاله تی ناومیدی دا
تیر جنیوی به پاشاكه دا. پاشا به یه كی له وهزیره كانی وت: "ئه و ده لیت
چی؟"

وهزیره كه وتی: "دوعا بۆ پاشا دهكات."

پاشا لی خوش بوو.

وهزیریكى ديكه له دهرباری پاشا بوو ناكۆكى له گه ل ئه و وهزیره ی
پیشودا هه بوو وتی:

"خاوه نشكو ئه و دیله جنیوی به تۆدا."

پاشا وتی: "تۆ راست ده كه یت، به لام درۆی ئه و وهزیره ی گیانی
كه سیكى له مردن رزگار كرد باشته ره له راستگویییه كه ی تۆ كه هۆی مردنی
كه سیكه."

سہ رنج

مہر پہاڑ دہ لیت:

لہ سہ د کہ س تہ نہا یہ ک کہ س بہ ہای نہ وہی مہ یہ گفتوگزی لہ گہ ل
بگہ پت، کہ واتہ لینگہ ری خہ لکی مہ رچی دہ لیتن با بلین، مہ موو کہ سیٹک
نازادہ کہ گہ مزہ بیت.

"سہ عدی شیرازی" دہ لیت:

ہیجگہ لہ راستی نابیت بوتريت
مہ موو راستیہ کیش نابیت بدرکینريت.

کہ مدوی

مایہی سوود وەرگرتن لہ م پەندە، سەردەمیگە کہ سیٹک ناگای لہ
نہینیک بیت و درکاندنی مایہی دەر دەسەریی بیت، لہ م کاتە دا پیتی دہ لیتن
تۆ و شترە کە ت دیتوہ یان نا.

بەلام ریشە ی میژوویی نە م چیرۆکە:

پیاویک لہ بیابانیکدا بە دوای و شترە کە پدا دە گەرا، لہ نا کاو توشی
کۆپکی زیرە ک بوو، سۆراخی و شترە کە ی لہ و پرسى...
کۆپکە وتی: "و شترە کە ت چاویکی کوێر بوو؟"
پیاوہ کە وتی: "بەلێ، ئیستا پیم بلێ لہ کوێیہ؟"
کۆپکە وتی: "ئایا تايەکی بارە کە ی شیرین و تايە کە ی دیکە ی ترش
بوو؟"

پیاوہ کە وتی: "بەلێ، ئیستا پیم بلێ لہ کوێیہ؟"

کوړه که وتی: "من وشرم نه دیوه!"

پیاوړه که ناراحت بو، بیرې کرده وه په ننگه نه م کوړه به لایه کی به سر
وشره که پدا هینا بیت، کوړه که ی برده لای قازی و به سرهاته کی بز
گیرایه وه.

قازی له کوړه کی پرسې: "نه گهر وشره که ی نه وت نه دیتوه چنر نه
تایبه تمه ندیانه ده زانیت؟"

کوړه که وتی: "له پڼگا شوین پنی وشریم بینی که ته نه پوشر
په لاشی به ک لای پڼگا کی خولرې بو، زانیم په ننگه نه و وشره ی به م
پڼگا پدا روشتووه چاویکی کویر بوبیت، پاشان بینیم لایه کی پڼگا
میثی زیاتره و لایه کی دیکه ی میثوله ی زیاتره، چونکه میث حزی ل
شیرینی و میثوله ش له ترشی، بویه گشته نه م ناکنه ی په ننگه تایه کی
شیرینی و تایه کی دیکه ی ترشی بیت."

قازی ثافه رینی له زیره کی کوړه که کړو وتی: "راسته تو بی تاوانیت
به لام زمانت توشی دهرده سهری کربیت. له مه به بولو وشره که ت دیوه
یان نه دیوه، بوو به په ندو باو... نه م په ندو کاتی کار ده کات که نقد وتر
هوکاری دهرده سهری ده بیت، ناسوده یی له که م بوبیدایه.

سهرنج:

فسه کانمان ده ستیان هیه! ده ستانیکې بریژ که هندیجار گهرده
که سیک ده گرن!

فسه کانمان پییان هیه! پییه کی گهرده که هندیجار، شوینه ولریان

سره دلكه چې ده مينيت و بڼه هميشه ده مينيت وه!
فسه كانمان چاويان هه به! چاوانتيكي په شى قه تراني كه:
هه نديجار له چاوي كه سانيتو ده پوانزو له شرميان هه لده كيشن.
با ورياي فسه كانمان بين، چونكه فسه كردن به پيوانه كردن له بيده نكي
دژوارتره.

خاكه رايي، وانا قبول كردني خه وشه كاني خوت...
به هيزبه، به لام نه ك سر كه ش.
ميه ره بانه، به لام نه ك لاواز.
بويزه، به لام نه ك چه نه باز.
خاكه رايه، به لام نه ك ترسنوك.
مه غروزيه، به لام نه ك خو په سهند.

وابه سته یی و دلّبه سته یی

"وابه سته یی" واتا ده مه ویت،

"دلّبه سته یی" واتا ده مه ویت، ته نانه ت نه گه ر به که لکیش نه یه یت.

ماندیللا ده لیت:

من وابه سته یی نه و قه له مه گرانبه هایه ی سهر میزی کارکردنه که ی خوم،
به لام له قوتویه کی شینی کوندا دایده نیم که له سهرده می منالیدا
دلّبه سته یی بووم.

من وابه سته یی نه و میزهم که هه موو رۆژیک له پشتیه وه داده نیشم،
به لام دلّبه سته یی نه و ئینجانه بچوکه م که گولیک کی کاکتوسی تیدا پوولوهر
له بهر په نجه ره ی ژووره که مدا دانراوه.

وابه سته بونه کان کۆمه لگه و فهرمه نگو دایکان و باوکان فیر ده کاتو
په روه رده یان ده کات، به لام دلّبه سته بونه کان کاردانه وه ی "خودی
راسته قینه" ی منن.

سهرنج

دلّبه سته یی نه و که سانه به که خوشت ده وین، نه ک وابه سته.

هه رگیز چاوه پوانی به یانیه کی خه یالی مه به.

پشکی خۆت له "شادی ژیان" ی نه مرو بیه، فهرامۆشی نه که بت
"مه به ست" هه میشه "کوتایی پێگا" نیه! "مه به ست" چیژ بینینه له
هه نگاوانه ی هه لیان ده گرین!

پێبکه نه، نیگه رانی سبه ی مه به، له خهرمانی منو تو مشتێ "کا"
به جی ده میتیت...

پیاویک سەرپێچیه کی کردو فەرمانی زیندانیکردنی دەرچوو. دەرستگیران کردو بردیان بۆ زیندان، ژنەکی روشت بۆ لای یەکیک لە هاورێ دێرینهکانی پێی وت: "بۆچی دەرستهوسان دانیشتیوت و هاورێکەت بە پێنج سالّ حوکم زیندانی کراوه، ههستهو هیمةتیک بۆ دەر بازبونی بکە."

هاورێکەکی ههستی بویری بزواو شهویک بە دیواری قەلای زیندانداندا سەرکەوتو بە ئەسپایی بەلای پاسهوانهکاندا تیپهپی و خۆی گەیانده قاوشی زیندانیەکان، پیاوه زیندانیەکە خوشحالّ بوو. وتی: "هەر بژیت خیراکە زنجیرهکانی دەرستو پیم بکەرەوه، هەر ئیستا پاسهوانهکان دینه سەرمان."

بەلام هاورێکەکی وتی: "دەزانی چ مەترسیەکم کردووه؟ بە دیواری قەلادا سەرکەوتم، بەلای پاسهوانهکاندا بە ئەسپایی تیپهپیم، بۆ پزگار کردنی تۆ گیانی خۆم خسته مەترسیهوه."

پاشان زنجیرهکانی کردەوه، بەرەو دەرگاکی روشتن هاورێکەکی وتی: "دەزانی چ مەترسیەکم کردووه؟ بە دیواری قەلادا سەرکەوتم، بەلای پاسهوانهکاندا بە ئەسپایی تیپهپیم، بۆ پزگار کردنی تۆ گیانی خۆم خسته

مەترسیەوه."

چوونە لای دیواری قەڵاکەوه کە بەگوریس خۆیانیان بەستەوه ناکر
سەرکەون، ھاوێشکە ی وتی: "دەزانی چ مەترسیەکم کردووه؟ بە دیواری
قەڵادا سەرکەوتم، بەلای پاسەوانەکاندا بە ئەسپایی تێپەڕیم، بۆ پزگار
کردنی تۆ گیانی خۆم خستە مەترسیەوه."

بە ھەر ناپەھەتێک بوو سەرکەوتنە سەرەوه، ھەر کە ویستیان ل
دیواری قەڵاکەوه خۆیان ھەڵدەنە خوارەوه ھاوێشکە ی وتی: "دەزانی چ
مەترسیەکم کردووه؟ بە دیواری قەڵادا سەرکەوتم، بەلای پاسەوانەکاندا بە
ئەسپایی تێپەڕیم، بۆ پزگار کردنی تۆ گیانی خۆم خستە مەترسیەوه."
پیاوھ زیندانێکە ھاواری کرد: "پاسەوانان... پاسەوانان، فریام
کەوون، ئەم پیاوھ دەیهوێ بمرپیئێ!"

تا پاسەوانەکان ھاتن پیاوھ کە پرایکردبوو، بە زیندانێکەیان و:
"بۆچی ھاوارت کردو لەگەڵ ئەو ھەلنەھاتیت؟"

پیاوھ کە وتی: "پێنج سال لە زیندانی ئێوەدا بێ باشترە لەوەی تەمەنێک
لە زیندانی منەتی ئەودا بێ!"

سەرئێش:

لە ژياندا لە برسیتیدا بمریت، بەرگە ی ھەژاری بگریت، خۆت بخەیت
مەترسیدارترین مەترسیەوه، بەلام نەچیتە ژێر باری منەتی ھێج
کەسیکەوه، ھێج کەسیک.

کێشانی باری ھەمائی کردن قورسو گران نیە، چوونە ژێر باری
نامەردانەوه گرتە...

بۇ كەسىك يارى بۆكسىن دەكات: ئەو ەيە دواى ئەو ەي دەكەيىتە سەر زەوى، ەول دەدات دووبارە لە جيى خوى ەستىتەو ە.

بۇ پەرسىتارىك: ئەو ەيە لەوپەرى مەندويىتىدا لەگەل يەكەم نالەي نەخۇشيك بە بزەو ە لە ژوور سەرى ئامادە يىت.

بۇ ئەو يارىزانەي پيشىبرىكىي راکردن دەكات: ئەو ەيە كاتى بېرسىنى لى بېلو ە مەتر زياتر پاكات.

بۇ سەريازىك: سەركەوتن بەسەر گردىكدايە بى ئەو ەي بزانيىت لەو ديوى گردەكەو ە چ شتىك چاوەپوانى دەكات.

بۇ مامۇستايەك: پونكرەنەو ەي وانەيەكە بۇ قوتايەكانى بەو جۆرەي ەمويان بە جگەرگوشەي خوى دەزانيىت.

"ليۇنارىۆ نيومى" دەليىت:

پەنگە ەيىندە چالاک نەبم، پەنگە بە ەيىز نەبم، پەنگە زىرەلەو تاياب نەبم، بەلام دەتوانم پابەندبم، بەو ەي کارەكان لە كەسانىتر باشتر نەنجام بەم، ئەم کارە ەنەرى خۇ بوونو پابەندبونە بە خودى خۇمەو ە.

دەربازبۇن لە مەرگ

لە كاتى جەنگى يەكەمى جىھانىدا كەسىك بەناوى "توراما" بە خەستى
بىرىندىر بوو تۇلانى قىسە كۆردى نە مابوو، بىردىيانە نە خۇشخانى تايىنى
سەريازى، پىزىشكان دىواى پىشكىن بىردىيانە ھۆلى نەشتەرگەرى، بەلام زۆر
لە ژيانى ئاۋمىدىدا بوون، پاشان خىستىيانە لىستى مردوۋەكانوبە
پەرىستارەكانيان وت بىيەنە ھۆلى مردوۋەكانەۋە، "توراما" تىكرى ئەم
قىسە باسانە دەبىست، بەلام بە ھىچ جۆرىك نەيدەتۇلانى قىسە بىكان،
ئەو لە ھەمان شوپىندا بىريارىدا ملەلانىنى مردن بىكان، ھاۋكات لەگەل
مردوۋەكاندا پاكشا بوو، لە ژىر لىۋەۋە دەيوت: "تۆ دەبىت بىت، تۆ نابى
بىرىت، نابىت ھەست بە ھىچ ئازارىك بىكەيت!"

ئەم كەسە دەگىرپتەۋە كە: "ئەم رىستانە زۆرىك لە پەيامە ئومىد
بەخشەكانم ھىندە ئوپاتكردەۋە كە سەرانسەر جەستەى داپۇشىم، ئاكو
ئوۋ رۆڭ دىواى ئەۋە ھەستەم كۆردىم زىندووم، بەۋ پەرى سەرسورمانەۋە
لەۋى بىردىيانە دەرەۋە، دىواى نەشتەرگەرىم بە ھۆلى خۇباۋەپىيەۋە
ئوۋبارە ژيانى خۇم بەدەست ھىنايەۋە، من ئەم ژيانەم بە قەرزارى تۇلانى

دەرونى خۆم دەزانم، گومانى نىيە گەر پەيوەست نەبومايە بەر پەوشەو
ئىستىمانىش لەگەل مردووەکاندا بووم.

سەرنج:

خۆباوەپى، لە پاستیدا جۆرىكى "بەرنامە نوسى مېشكى مرۆفە" ل
نىوانى ئەم بەرنامە نوسى و کار پېکردنە، رشتەيەك چالاكى ئالۆز دىتە
كايەو، رەهەندى پەيوەستبوونى خۆباوەپى و گۆرپىنى بۆ راستى،
رەوتىكە جىبەجى کردنى لە هەستە ناخەو سەرچاوە دەگریت، رەفتارى
ئىمە مەلقولاوى خۆباوەپىەکانە. ئەوان لە سەرانسەرى ژياندا مەبونی
خۆيان بەسەر پەفتارەکانى ئىمەدا دەسەپپىن، ئىمە بە درىژايى رۆژ بە
ئەندىشەى جۆراو جۆرەو بەسەر دەبەين، ئەم ئەندىشانە لەناخو
دەرووندا جىگەى خۆيان دەگرن و حالەتى دەروونىمان پىك دەخەن، بۆيە
هەيزى دەرونى هەر كەسێك پەيوەستە بەئاستى هەستە ناخى خۆيەو.
"ئىمىل كويى" يەكێ بوو لەو كەسانەى پكاربەرى خۆباوەپى لە خۆيدا
كارا کردووە.

"من هەموو رۆژێك و هەموو ساتێك، لە هەموو پويەكەو باش و باشتر
دەبم."

نهیڻی

مه ٺموني عه پاسي وه زير پکي مه بوو ناوي "عه جيب" بوو. ډډڼڪ به نه بيا پنگه وه پوون. مه ٺمون وتي: "نه پڻيه ڪ به تو ڊه ليم ڪه نابيت به ڪه س بلبيت، من له موعته سه مي برام ڊه ترسم نه وه ڪ به ڪوڙيت و بيت خه ليفه، ٻڙيه ڊه بيت ٺاگات ليي بيت."

پاش ماوه يه ڪ "عه جيب" نه پڻيه ڪه ي ٻڙ موعته سه م ٺاشڪرا ڪرد، موعته سه م سو پاسي ڪرد. دواي نه وه ي موعته سه م بوو به خه ليفه، ډډي يه ڪم له رمانيدا "عه جيب" له سيداره بدريت، عه جيب گل يي ڪردو وتي: "خاوه نشڪو، من چا ڪم له گه ڏ ڪرديت و هه واداري تو بووم، من تو م له مردن رزگار ڪرد، ٺيستا تاوانم چيه، وا له سيداره م ڊه ڊه يت؟!"

موعته سه م وتي: "تاواني تو ٺاشڪرا ڪردني نه پڻي مه ٺموني برامه، تو ڪه نه پڻيه ڪه ي نه وت نه پاراست و ٺاشڪرات ڪرد، من دواي نه وه چوڏ متعانه ت پي بکه م و نه پڻي منيش ٺاشڪرا نه ڪه يت؟!" ٻڙيه موعته سه م له رمانيدا ڪه عه جيب بکوڙن!

سهرنج،

راويڙ به هزار ڪه س بکه و نه پڻي خو ت به ڪه س مه لي.

پسپۇرىكى ھەلسە ھە چوۋە لاي مامۇستايەك و وتى: "ھاتووم راي تو
دەربارەي ھەقىقەت بزانم." پسپۇرەكە بۇ گە يىشتىن بە شوپىنى نىشتە جىن
بوۋى مامۇستا، بە ھەورازىكدا رىگەي بېرىبوۋ ئارەقى دەپشت، زۆر ماندور
بوۋ. مامۇستا وتى: "دانىشە، كەمى پىشوو بدە، من چام بۇ نامادە
كربوت، ھەموو شتىك بە جىيى خۆي، با چايەكە مان بخۆينەو، دواي
ئوۋ دەتوانىن قسە بکەين. چا لە ھەقىقەت گرنگترە."

پسپۇرەكە نەيدەتوانى باوەر بکات، ئايا ئەم پياۋە شىتە؟ چا لە
ھەقىقەت گرنگترە؟ پاشان مامۇستا چاي نامادە کردو ھىناي تىي کردو
ھىندە لە تىکردىن بەردەوام بوۋ تاكو پېر بوۋ پڭايە ژىر پيالەكە، بەلام ئەو
بىدەنگ بوۋ، بەلام كەزانى ئەوا ژىر پيالەكەش پېر بوۋ خەرىكە دەپڭتە
سەرزەوى، وتى: "بەسە، چى دەكەيت؟ بۆچى ھىندە پېرى دەكەيت؟ من
پيالەكەم پېرەو چىتر جىيى چاي دىكە نابىتەو!" مامۇستا وتى: "ھىندە
سەرنجى پيالەكە دەدەيت، ھىندە سەرنجى زەينى خۆت نادەيت، زەينى

تو ئۆز پېرە، تەنھا كەلۈپەلى كۆن و سىۋاۋى تېدا دەبىنم، ھاۋكات نىز دەخولزىت ھەقىقەتەش بىخەنە سەرىي؟ دەبىت پەۋبەرىكى بىچۈكىش بىز ھەقىقەت دىروست بىكەيت تاكو ئەۋىش جىگەى بىبىتەۋە."

سەرنج:

ئەندىشە ۋەكو تەپو تۆزۇ غوبارىكى بەردەۋامە، ئۆزىك لە مۇۋەكان ھىندە پېن لە ئەندىشە چىتر شوېنىكى بەتالېان نىە و ناتوانن شتىك بىخەن دەرونيانەۋە، ئەمە حسابىكى ئاسانە، گەر دەتەنەۋى شتىك بۇ دەرونتان زىاد بىكەن، دەبىت روبەرىكى بىچۈكى بۇ تەرخان بىكەن، "ياساى بۆشايى" ئۆزبەى خەلكى دەرونيان ھىندە بە ئەندىشە پېكرىۋە، كە چىتر ھىچ شتىك ناتوانىت بىچىتە ئۆۋرەۋە.

لە ياساى "بۆشايى" رامىنن:

ياساى بۆشايى بەكىكە لە بەھىزترىن ياساكانى توانايى، ھەرچەند كار پېكرىنى باۋەرىكى دىلېرانە و بوېرانەى دەۋىت تا بتوانى بەروبوۋەكىى دىۋىنە بىكرىت، كاتى كەسىك راستگويانە لە پىى بەختەۋەرىدا دەكۆشىت، تەنھا بە توانايىيەۋە بىر دەكاتەۋە، كەچى ھىشتا شىكست دەخوات، ديارە بەھۋى ئەۋەپە ياساى بۆشايى بەكار نەھىناۋە، بۆشايى لە بىنەرەتدا بەم شىۋەپە:

"ئەگەر لە ژياندا خوازيارى بە ھەرىەكى مەزىن، بە خىرايى بۆشايى دىروست بىكەن، تا بتوانن بەھەرى دىلخوازي خۇتان مىۋگەر بىكەن!"

پونتر: خۆت له به لای ئه وهی ناخوازیت رزگار بکه، تاكو ئه وهی دهخوازیت شوینیک بکه یته وه، نه گەر له تاکی جله کانتدا کومه له جلو پۆشاکیک هه یه چیتەر گونجاو نین، نه گەر له ماله وه یان له شوینکاره کهدا کهلوپه لیکت هه یه که چیتەر به کاریان ناهینیت، نه گەر له نیوانی دۆستانو ناشنایاندا که سانیکت هه یه که چیتەر تیکه لای و بهرکه وتنی ئه و که سانه بۆ خۆت به شیاو نازانیت، هه موو شتیك و په یوه ندی ئاشکراو شاراو هی نا پیویست له ژیانته بکه ره وه ده ره وه، باوه رپت به وه هه بیته که هه موو ئه و شتانه ی به راستی ده ته ویت و ئاره زوی ده که یته به دهستی بینیت، بیگومان تاكو له به لای ئه و شته ی که ناتهوئ خۆت رزگار نه که یته، ناتوانیت هه ست به وه بکه یته که به راستی چ شتیك ده ویت.

له ئه زمونه کانی ژیانته وه ده که یته ئه و ئاکامه ی هه ر کاتی توانیت به ره ی دلخوازی خۆت مسۆگەر بکه یته به و هۆیه وه ده بیته ده سته ردار ی شتیك بیت، بۆ ئه وه ی جیه ک بۆ خواسته که ت چۆل بکه یته.

به دی هیئان و داهیئان

پیاویك چوه بانکی "مۆنهایتن" له نیویۆرک نۆبه یه کی له ئامیتری سه ره گرتنه که وه رگرت، کاتی ژماره ی نۆبه که ی له بلند گۆکه وه راگه یه نرا، چوه به رده می کارمه ندی بانکه که و پیی وت بۆ ماوه ی دوو هه فته ده یه وئ سه فه ریکی بازرگانی بکات بۆ ئه وروپا، بۆیه به په له پیویستی به فه رزکی پینچ هه زار دۆلاری خیره هه یه، کارمه نده دیقه تیکی سیمای

پياوړه كه بدلو وتې: "بۇ پېندانى قەرز پېتويستى به به لگه نامە و گرەنتيپ
دەبېت پى بېت." پياوړه كه به خيځرايى دەستېكرد به گېرفانيداو سويچى
مۆتمېيلە فېراريە نوښه كەى كه له بېر دېمى بانكه كه دا پايگرتېبوو دايە
دەستى كارمەندە كه، سەرۆكى بانك دواى هاوتا كړدنې به لگه نامە كان
قەرزە كه يان بۇ پەسەند كړد، ئەويش تەنھا بۇ دوو هەفتە، كارمەندەى
مۆتمېيلى پياوړه كەى مېنایە پارکينى بانكه كه وه.

وهك بېرېار بوو پياوړه كه دواى دوو هەفتە گەپايە وه، پېنج هەزار
دۆلارە كه وه زلرو پېنج سەد دۆلارى سوودى قەرزە كهى دايە وه به بانك،
كارمەندى بانك پويكردە پياوړه كه وه سەر قسەى سەرۆكى بانك وتى:
"لەوھى بانكه كهى ئيمەت هەلبژارد بۇ قەرز سوپاسى بى پايانت دەكهين،
ئيمە ليكۆلېنە وه مان له بارەى تۆوه كړبو بۆمان دەر كهوت كه تۆ مۆلتى
مليۆنيريت، بەلام من تەنھا يەك پرسىارت لى دەكەم، بەم هەموو
سەر وهتو سامانە تەوه بۆچى خۆتان ماندوو كړد پېنج هەزار دۆلار قەرز
وهرىگريت؟"

پياوړه كه سەيرىكى كارمەندە كهى كړبو وتى: "تۆ تەنھا پېم بلى له چ
شويىنكى نيوپۆركدا دەتوانمۆتمېيلىكى دوسە دو پەنجا هەزار دۆلارى
بۇ دوو هەفتە به دلنیاييە وه تەنھا به هەزارو پېنج سەد دۆلار پاكړم؟"
گەورە يەك دەلتيت:

ئەگەر ژيان به چيژو داھينانە وه نەبېت، گەلېك ناپرەحت و جورېك خۆ
كۆزىيە كه."

کیشەکان بکەن بە نوقل

کریستۆفر کۆلۆمب، لە شاری جینوای ئیتالیا هاتە دنیاوە، لە تەمەنی پانزە ساڵیدا بوو. مەلەوانی کەشتی، جاریک کەشتیەکی گەشتە کەنار توانی تەنها بە تەختەیکە مەلەکردن خۆی بگەینیتە وشکانی، لەسەردەمی ژیاڵی ئەودا هەموو لەو باوەڕەدا بوون زەوی تەختە، بەلام کریستۆفر کۆلۆمب باوەڕی وابوو زەوی خەرە. تەنانەت لە باسەکانیدا دەوت ئەگەر زەوی خەرە لەسەر چی وەستاوە؟ ئەو ئاماژەی بەم خالە دەکرد ئەگەر لە ولاتی پرتوگالەو بە کەشتی بەرەو مەغریب بروت دەتوانی بگاتە ئاسیا، بەمشێوەیە سەفەری دۆزینەوێکی ئەو لێرەو دەستی پێکرد، لە سەرەتای ئەم سەفەرەیدا پوبەپوی گەلی گرفت بویەو، برسیتی چەشت، هاوسەرەکی لە دەستدا، هاوڕێکانی پێیان دەوت شیت و لێی جیاپونەو، سەرەنجام توانی سەرنجی شارژی بەریتانیا کیش بکات بەچاودیتری هەموو لایەک ئەو سەفەرەکی خۆی دەست پێکرد، هەموو ئەو مەلەوانانەی لەگەڵی بوون حەزێکی ئەوتۆیان لەم سەفەرە نەبوو، بەلام کریستۆفر کۆلۆمب ناچاریکردن کە لەگەڵیدا بڕۆن، بە تێپەرینی پێنج رۆژ دوای دەسپێکی ئەم روداوە، ئەو بەلەمی کە ئەوانی هەلگرتبوو تەنها لە بەلەمێکی ماسیگرتن کەمێ گەورەتر بوو، کەوتە سەر ئاوو هەرساتی ئەگەری تێکشکانی هەبوو، ماوەیەک دوای

ئەو قىبلە نەكەي لە كاركەوت، سەربارى تىكراي ئەم ناھە موارىيانى
كرىستوفر كولۇمب تەسلىمى شىكست نەبوو، نوای بېرىنى مەوداى ۲۳۰۰
مىل، سەرەنجام لە رۆژى ۱۲ ئۆكتۆبەر ۱۸۴۲ گەشتە مەبەستە
شاراوەكەي، ديارە نەيتوانى بچىتە ئاسياو، بەلام ئۆزىنەو، يەكى باشنى
مىسۆگەر كردو ناوى ئەو وەك ئۆزەرەو، كىشورەي ئەمريكا لە مىشورە
بە نەمى مایەو.

سەرنج:

"ناپليۆن هيل" دەلىت:

كەسانى ئاسايى، بە ئەزمونكردى يەكەم شىكست دەست لە هەلدان
ناكىشنەو، هەر بۆيە لە ژياندا پوبەپوى گەلى كەسانى ئاسايى دەبينەر،
بەلام تەنها يەك "ئەدىسون" دەبينەرەو.

"فى. جى. ئيسواران" دەلىت:

بۆ پوبەپو بونەو، ئاستەنگەكان نوو پىگەمان هەيە: ديتزو تەسليم
بوون، بە سوود بينىن لىيان، كەسىك دەتوانىت بەسەر گرافتەكاندا زال
بىتو لە قازانجى خۆي بەكارىان بىنىت، شاخەوانىك تاشە بەردىك لە پىش
خۆيەو دەبينىت، پىيدا سەردەكەو، تاشە بەردىك دەبىتە شوپىر
پشودانى، هەموو شتىك لە لوتكەدا كورت و بچوك دەبىتەو، ئەگەر ئەو
شتە وەك ئەو بىنىت كە دەبىت زال بىت بەسەريدا. بەلام ئەگەر لە
ئاستەنگەكە وەكو پىويستىك بروانىت ئەو كاتە دەچىت بە
پىشوازيەو.

دھیت به زیر بنوسریت

• نه گهر زوړیش خاکي بیت، وا ده زانن تو زموږ په سر رتد
تیده پېرن.

• مسقالیک نالتون له چندین تاشه به رد دهر ده هینریت.

• سرکه وتن له هاوسه رگړیدا. په یو مست نیه به روی کسینکی
گونجاو بو خومان بدوزینه وه، به لکو په یو مست به روی که خومان
کسه گونجاوه که بین.

• نهو کسه ی په کجار په یمانی شکاند، هر گیز متعانی پر مه که.

• چیژی باش بوون، له چیژی هر شتیکی بیکه زیاتره.

• هندی له مرینه کان ته مهنیک بریژه ده کیشیت.

• به یی عشق دمتوانیت بیه خشیت، به لام به یی به خشین تاتوانیت
عاشق بیت.

• جیاولزی نیولن "باشه و تایابه" که میک همولی زیاتره.

• جیاولزی نیولن بچوکی و منالی، بچوکی هرلش نه بوونو. منالی

پاكىزەيى، ھەولبەدە منال بېت.

• شادى ەتريگە ناتوانيت بېكەيت بە خەلگىەو، مەگەر ئەوئى
تەئوگەكانى لە خۆت بەدەيت!

• ئەوئى دەبېتە ھۆى خەنگاندن، نوقم بوون نيە لە ئاودا، بەلگە
مانەوئەيە لە ژىر ئاودا!

• يەكەك لە كەشە گەورەكانمان ئەمەيە، وا دەزانين تەنھا
مەلېزاردنى ئيمە كەنالى تەلەفزيۇنە.

• بۆ بەپيۆەبردنى كارى خۆت، سەرت بە كاربيئە، بۆ بەپيۆەبردنى
خەلگى، دلت بەكار بيئە.

• ئەو كەسەى دەيەوئى ھەميشە چەپلەى بۆ ليئەدەن، تەواى
خۆشەختى خۆى دەخاتە دەستى كەسانى ترەو.

• ھەندىجار دەبېت بەدەورى خۆتدا ديوارىكى تەنيايى بكيئشېن،
نەك بۆ ئەوئى كەسانىتر لەخۆت كۆ بکەيتەو بەلگە بۆ ئەوئى بزانين
گرنكى بە كى دەدەيت ئەو ديوارە بشكيئن.

• ھەرگىز بە خويئندەوئى كتيبيكى ئامادەكردنى خواردن تېر
نابيت، كەواتە پووبەپووى ھەستى خۆت بە قەبارەى خويئندەوئى كرادار
پىنكردنى بپيۆە.

• تەدريەى خەلگى تەمەنيك دەچن بۆ پاوہ ماسى، بەلام ھەرگىز
لەو تېناگەن كە نواى ماسى نەكەوتوون!
• كاتى مەداليابى شەرف مسۆگەر دەكەيت، ئەزمونى جەنگ
كربېيت.

• نەگەر دەتەوی کارینکی ئاسان، زۆر بە گران دەرکە ویت، هەمیشە
بوای بخە.

• لە پانتایی خەیاڵ و نەندیشەدا بالاتر لە سەرکەوتنەکان و نزمتر لە
شکستەکانی خۆت مەپۆ.

• بۆ نەجامەدانی کارێک دەتوانیت ۱۰۰۱ بیانوی بینیت، بەلام
بۆ نەجامدانی ۱۰۰۱ کار بەک بیانو بەسە.

• هەمیشە کۆتایی هەموو شتێک باش دەبێت، نەگەر نەبوو، بزانە
هێشتا کۆتایی نەهاتوو!

• کاتێ بە یەک پەنجە ئامازە ی پەخنە بۆ کەسێک دەکەیت، جوان
ببینە سێ پەنجە ی دیکه پەوی لە خۆت!

• زۆرێک فێربوون چۆن دەرامەتی خۆیان باش بکەن، بەلام هێشتا
فێرنەبوون چۆن بە باشی بژین.

هرگیز له گردنی خیر دوا مهگهوه

پیاویک نقد حهزی دهکرد کوپنکی مه بیت، چووه شویننکی پیرۆز
پارابهوه: "خودایه... نه گه رتهنها کوپنکم پی بیه خشیت پینج سهد دینار
دهکهم به خیر!"

پیاوهکه ناواتهکی بهدی هات، خودا کوپنکی پیه خشی، پیاوهکه له
خوشیدا نهیده زانی چی بکات، هه میشه بیرى له بریارهکی ده کردهوه
دهیوت: "دهبی زوو نه زدهکهم بکهم، هه رچونیک بووه پینج سهد دینارهکه
بدهم."

نقد به نووسی باوهپی گهرا به خوی وت: "بوچی دهبی پینج سهد دینار
بدهم؟ به لای خولو پینج سهد دینارو په نجا دینار چ فرهقیکی هه به؟
هه مو دنیا مولکی خوایه، من تهنها په نجا دینار دهکهم به نه زرد!"

نه مجارهش باوهپی گهرا وتی: "په نجا دینارو پینج دینار چ فرهقیکی
هه به، ورده ورده هاته سهر پینج سیو، چووه لای سیو فروشیک پینج
دلنه سینوی هه لگرت، سیو فروشهکه دلوای پارهکی لی کرد، نه وک

نه بدهويست پارهيهك بدات، ريگه ي گرتنه بهرو چوو بو بۆ لای باخهوانی
سيوهكه، چونكه له ريگه دا پيالووهكاني درابوون دهويست له بری پاره ي
سيوهكان سي دینار بدات، باخهوان پي و ت: "گه ده تهوي به نرخیکی
مه رزان سيو بکريت ده بي خوت بجيت سيو بجنيت."
پياوهكه به م پيشنياره دلخوش بوو، به سهر دار سيويکدا سه رکهوت، تا
نيستا کاری وای نه کردبوو، له دره خته كه بهر بويه وه، نيسکی پي
له چەند لایه كه وه شكا، بويه ناچاربوو بو چاره سهر پينج سه د دينار خه رچ
بكات.

ئهلبومي ئامانجهكان

من له سالی ۱۹۷۷ بيوه ژن و دايکی سي کچی بچوک بووم، کرێ خانو
کرێ قه رزی ئۆتۆمبیل و بژيوي تهنگيان پي هه لچنوبوم، ده مويست
خه ونه کانم به دی بيتم.

شه ويك به شداری سيميناريکم کرد، كه وتاريژه كه ده رياره ي بنه ماي
"خه يال و نه ينی ژيان و راسته قينه" ده دوا، وتی ناخی مرؤ له
ويئاکردن دايه، نهك له قسه و بيرکردنه وه کانيدا، بويه هه ر ئاره زوييه کمان
هه يه گه ر به شيوه يه کی زيندوو له ناخ و زه ينی خۆماندا ويئای بکه ين،
ده بيته هه قيقهت و راستی.

ئه م چه مکه نه وايه کی له به دی هينان له دل و ده رونی مندا کارا کرد،
خۆم ئه م راستيه م ده زانی: "خودا ئاره زوي دلە کان به دی ديئييت." و
"مرؤ هه ر ئه و شته يه كه بيرى لي ده کاته وه."

بىر يارمدا دوعا نوسراۋە كانم بىگۆپم بە وئىنە، بە بېرىنى ئەو وئىنانە ل
گۇشارو رۇژنامە كانداۋ كۆۋى كۆرۈنەۋە يان كە نوئىنەرى ئارەزۋە كانم بولۇن
كردمە ئەلبومىك و بە ھىۋارە لە چاۋە پوانىدا بوم.

ئەو وئىنانە ي كۆم كۆرۈنەۋە بە جوانى دەرگە وتىۋون كە بىرىنى بولۇن
لە: پىۋاۋىكى قۇز، خانمىك بە جلى بوگىنى و پىۋاۋىك بە جلو بەرگى
زاۋاۋىيەۋە، چەپكە گولە كان، ئەلماسى ناياب، دورگە يەك لە دەريارى
كارابى، مالىكى جوان، كەلو پەلى تازە ي ناۋمال، خانمىك بەو زوانە بۆن
جىگىرى كۆمپانىيە كى گەۋرە، دەمويست يەكەم جىگىرى سەۋكى ئەو
كۆمپانىيە خۆم بم.

نەزىكە ي ھەشت مانگ دواتر، بە يەكەك لە شارپىكانى كاليفورنىيادا
دەۋىشتىم، لە ناكاو ئۆتۆمبىللىكى سۈرۈسپى كادىلاك بەتەنىشتىمدا
تىپەپى، شۆفىرەكە ي نىگايەكى كۆردم و بىزە يەكى كۆرد، مەنىش بىزە يەكەم بۆ
كۆردەۋە، چۈنكە ھەمىشە مەن بىزە لە سەر لىۋە كانم بوو.

ئەمە واىكۆرد ئەو شۆفىرە چەند كىلۇمەترىك شوۋىنم بىكەۋىت، سەرەنجام
كارمان گەشتە ھاسەرگىرى، رۇژى يەكەم دۋاى بەستىنى يەكەم ژۋان،
ئەو چەپكە گوللىكى گەۋرە ي بۆ ھىنام، دۋاى ئەۋە ھەستىم كۆرد ئەو
سەرگەرمىەكى تايىبەتى خۆى ھەيە، سەرگەرمىەكە ي كۆۋى كۆرۈنەۋە ي
ئەلماس بوو، ئەو بەدۋاى كەسىكدا دەگەپرا ئەۋانە بە شىۋە يەكى ناياب پىك
بخات بۆيە لاي خۆى دايمە زاندىم، نەزىكە ي سى مانگ بەرلەۋە ي
ھاسەرگىرى بىكەن، جىم پىنى وتم: "مەن شوۋىنكى خۆشم بۆ بەسەرپىردىنى
مانگى ھەنگۈينى ئۆزىۋەتەۋە، دەچىنە دورگە ي "سەنت جان" لە نەزىك

دەرياي كارايىبى. من به پىكەننەو وە وتم: "هەرگىز بەخەيالىمدا نەدەهات." دواي ئەو چوینە خانوو مالىكى ناياب و خوشو ئەو كەلوپەلى ناوماهى لەخەيالىمدا وینەيان كیشرا بوو، هەمووى بەراستى لەبەرچاوم دانرابوون، پاشان دەرکەوت كە جىم كارگىرى بەشى سەرەكى كارخانەيەكى مۆبىلسازىيە. زەماوەندەكەمان لە كاليفۆرنياو "لانگو نابىچ" بەرپۆه چوو. جلى بوكو زاوايمان لەبەرکرد، هەشت مانگ دواي ئەوئەى من ئەلبومى خەونەكانم دروست كرد، بومە جىگىرى سەرۆكى سەرچاوه مۆبىيەكانى كۆمپانیاو لەوى كارم كرد، ئەوئەى بۆ من پويدا لە داستانى پەرييان دەچىت، بەلام راستىن، من و جىم لەو كاتەوئەى هاوسەرگىريمان كړېوئەى ئەلبومى زۆرمان دروستكړېوئەى، بریار بدەن لە هەر بەشكى ژياندا چىتان دەوئەى، بە شىوئەيەكى روون و ئاشكرا لە زەينى خۆتاندا وینەى بكیشتن، پاشان بە دروستكردنى ئەلبومى تايبەت بە خۆتان دەريارهى ئارزووكانتان هەنگاوى پتەو هەلگرن.

بەم مەشقە سادەيە، ئەندىشەكانتان دەگۆرپن بۆ راستى، خواستى مەحال بوونى نیه، فەرامۆشى نەكەن خودا بەلێنى بە بەندەكانى داو، ئارەزووكانيان بەدى دینیت.

"گلنا سانسىرى"

سەرئەنجام:

دەریارەى ئەو چیرۆكى سەرەوێ چەند خاڵێكى دیار دەخەینە روو:

- بۆ بەدى ھێنانى بەختەوێ و سەرکەوتن، ھەبوونی ئامانج، پێویستى بە پەرەتییە، زۆریك لە مۆشەکان بە بى ئامانج بەدوای بەختەوێدا دەگەڕێن، بى ئەوێ بزانن چیان دەوێ، چ توانایەکیان ھەیە، چۆن سوود لە تواناكانیان ببینن، وەكو شاخەوانێك كە بیهوێ لوتكەيەكى بەرز بگرت، بەلام نەزانى كام لوتكەيە؟! ناو نیشانی تايبەتى نەزانیت، سەیرە لوتكەيەك بە دەست كەسێك نەزانیت و نەیناسیت بگرت. ھەبوونی ئامانجى دیاریكراو خواستن، قوناغیكى بنەرەتى مسۆگەرکردنى بەختەوێ، پەرەنگە بتوانی بى ئامانجی وەكو "جەستەى بى رۆح" یان "سەرى بى جەستە" بچوینى، ھەرچەند ئەم ئامانجە پونتر و دیارتر بێت و لەپەردەى زەینماندا باشترو زیاترو وێنەى بکێشیت، بەدى ھاتنى زیاتر دەبێت.

- ئامانجەکان دەبێت لە زەیندا جیگەى تايبەتیا بۆ تەرخان بکړیت، وێنەى جوان و نایاب بێت، ھەرچەند جوان و نایابتر بێت، بە ھێزتر دەبێت.

مانمودو نه بونه ناوی "مەنگ"

باپەزید بەستامی، بە یەکیک لە یارانێ که باوەپی وابوو مرۆڤ بۆ نهوهی
نه بیته "گوماو" مەنگ نه بیته پێویسته سهیران و سهفه ر بکات، وتی:
"نهی نه حمەد، تاکه ی خه ریکی سهفه رو گه پانی دنیا ده بیته؟"
نه حمەد وتی: "نهی شیخ، نه گه ر ناو له شوینیکدا وهستا مەنگ
ده بیته بۆگه ن ده کات!"
باپەزید وتی: "بۆچی نابیته ده ریا، تاکو نه بیته ناوی مەنگو بۆگه ن
نه که یته؟"

سهرنج:

ده رباره ی نه وه شته ی که نابزانیت هه نده نیکه ران مه به، به لکو زیاتر
نیکه رانی نه وزانینه به، که واده زانیت راسته، به لام هه له به.

نه لقه

روژنك دزنك چووه مالى پياويكى پيرؤنى نابنيه وه. خاوهن مان به ماتنى دزه كى زانى، به لام كه هستى كرد دياره خوئى و مالو مناله كى چند روژنكه برسین و كه سيكى هه ژارو ده سكورته. پيى وت: "له و چه كه جيه دا نه لقه يه كى گرانبه هاى هاوسهركه مى تيدايه، بيه و برؤ پيش نه وهى نه و بزانت، هيوادارم خوا له م ناره حه تيه رزگارت بكات!" دزه كه نه يده توانى باوه پر بكات، پاش نه وهى دلنيا بوو له وهى پياوه كه نه خه وتووه راست ده كات، نه لقه كى هه لگرت و روشت، پاش كه ميك ژنه كى له خه و هه ستاو خه مى نه مانى نه لقه گرابه هاكهى بوو، زؤد به تين ده گريا، هاوارى ده كرىو به هاوسهركهى وت: "نه لقه نه لماسه پينج هه زار نؤلارى كه م دزراوه."

ميرده كهى وتى: "من نه مده زانى نه و نه لقه يه هيئنده گرانه." پاشان به راكردن و هاواركردنه وه دواى دزه كه كهوت، دزه كه ش له تاو نه وهى وايد زانى كه خاوهن مال له و به خشينهى خوئى په شيمانه، خيراتر رايده كرد بؤ نه وهى ده سگيرى نه كات.

سه ره نجام خاوهن مال دزه كهى گرت و وتى: "براكه م، من بؤيه دواى تو كه وتم پيت بليم نه و نه لقه يه گرانبه هايله و نرخه كهى پينج هه زار نؤلاره، نه وهك به هه رزان بيفروشىت!"

دزہ که چاوه کانی پر بوو له فرمیسک، له پر خوی له بهرام بهر
نه زمونځکی نویدا دیته وه، عه شقیک پیشتر هرگیز وینه ی نه بوو،
به مشیوه به پرفتاری پیاوه ناینیه که کاری تیکردو ده سته جی ژیا نی
گرپی، هستی کرد بوته که سیکی دیکه، ده سته و دامینی پیاوه ناینیه که
بود و تی: "بمبه خشه، وه ک خزمه تکاریکی خوت قبولم بکه!"

سهرنج:

نه و پیاوه به موی باوه پرو بیخه وشی راسته قینه وه بو خودا ده ژیا، نه و
به رپه پی نیمانه وه خودای خوشده ویست، عه شق بو خودا، ملکه چ کردنه
بو خواسته کانی نه و، له بهرترین خواسته کانی خودا به خشینه وه ی عه شقه
به هاوسیگان، هه مان نه و عه شقه بیگه ر دو خه وشی نه و به خشیویتی به
به نده کانی خوی.

"سوزان جیفرز" ده لیت:

تو کیت؟ تو خاوه نی هیژیکی دهرونیت بو دروستکردنی به هه شتی
سهرزه وی و ده توانیت به شیکی بده یته نه و که سانه ی له زیاندا په یوه ستی
پیاننه وه.

"جی. پی. فاسوانی" ده لیت:

کاتی عه شق ده به خشن، باشتیرینه کانی ناخی خوتان ده پشکوین.
له ناخی هر که سیگدا فریشته گه لی هه به تاکه ناره زویان نه هه به
نقدیک بینه دنیاوه.

"رینولد نیبور" ده لیت:

به خشین مه به ستی بنه پرتی عه شقه.

بىزەكە چاۋەكانى پىر بوولە فرمىسك، لە پىر خۇي لە بەرامبەر
نەزمونىكى نويدا دىتەو، عەشقىك پىشتەر مەرگىز وىنى نەبو،
بەمشىۋە پەفتارى پىاۋە ئاينىكە كە كارى تىكردو دەستبەجى ژيانى
گۆپى، مەستى كەرد بۆتە كەسىكى دىكە، دەستە دامىنى پىاۋە ئاينىكە
بروتى: "بەخشە، ۋەك خەزمەتكارىكى خۆت قىولم بەك!"
سەرنج:

ئەو پىاۋە بەھۇي باۋەرو بىخەۋشى راستەقىنەو بۆ خودا دەژيا، ئەو
بەپەرى ئىمانەو خوداى خۆشەويست، عەشق بۆ خودا، ملكەچ كەرنە
بۆ خواستەكانى ئەو، لە بەرتىن خواستەكانى خودا بەخشىنەو، عەشقە
بە ھاۋسىكان، ھەمان ئەو عەشقە بىگەردو خەۋشەي ئەو بەخشىۋىتى بە
بەندەكانى خۇي.

"سوزان جىفرز" دەلىت:

تۆ كىيىت؟ تۆ خاۋەنى ھىزىكى دەرونىت بۆ دوستكردنى بەھەشتى
سەرزەۋى دەتوانىت بەشىكى بەدەيتە ئەو كەسانەي لە ژياندا پەيوەستى
پىيانەو.

"جى. پى. فاسۋانى" دەلىت:

كانى عەشق دەبەخشن، باشتىنەكانى ناخى خۆتان دەپشكوين.
لە ناخى مەر كەسىكدا فرىشتە گەلى ھەيە تاكە ئارەزۋيان ئەمەيە
نەزىك بىنە دىناۋە.

"رېنولد نىبور" دەلىت:

بەخشىن مەبەستى بىنەپەتى عەشقە.

نەفرەت

پياۋىك لە رىنگەي راستى ژيان لاپى بوبوو، ھاسەرەكەي بۆ ۋەرگرتنى
رېنمايى ھەموو رۆژىك دەچوۋە پەرستىگە ۋ گويى لە قسە ۋ نامۇزگارى
قەشەيك دەگرت، بەلام مېردەكەي ئەم كارەي بەدل نەبوو، رۆژىك نەر
پياۋە ھاتە كەنيسەكە ۋ بە قەشەي وت: "ئەگەر دەزانى من چەند پەم ل
تويە!" قەشە، كەسىكى خاكەپلو بە ئارام بوو، بە مېھرەبانىۋە ل
پياۋەكەي پوانى ۋ وتى: "ئەگەر دەزانى من چەند تۆم خوشدەوي!" ئەم
قسەيە كاردانەۋەي دروست كرد، پياۋەكە بە چاۋى پەر لە فرمىسكەرە
ھاتە بەرمى وتى: "بەخشە، من تاۋانىكى گەورەم كرد!" ئەۋكاتە
ژيانى پياۋەكە گۆپا، ھەموو رۆژىك لەگەل ژن ۋ مەنالىكانى دەچوۋە
پەرستىگە بۆ عىبادەت.

سەرنج:

نەفرەت ۋ پىۋ كىنە، بە نەفرەت ۋ قىن پوچەل نابىتەۋە، نەنا بە
عەشق دەتوانى نەفرەت ۋ پىۋ كىنە لە ناۋ بېرىت!
"جى. پى. قاسۋانى" دەلىت:
"عەشق" تەلەسكوبە، "رق" مىكرۇسكوبە.

"نهو" بیدار بکهرهوه

پیاوړیک له مالیکدا که گپی گرتبوو خه وتبوو، فریادپه سان هرچند
هرلیاندا له په نجره وه رزگاری بکه ن به لام نه یانتوانی. چونکه نه و ندر
که نه و فورس بوو. کاتی هه موو دهسته وسان بوون، که سیک پیشنیاریکی
کرد: "بیداری بکه نه وه خوی دیته دهره وه!"

سهرنج:

دونالد والش، ده لیت:

له وه ده چیت له ژبانی مروه کاند که سانیک هیه نازان که نازان،
نه وانه وه کو منالن، نه وانه په روه رده بکه، نه وانه ی نه زان، به لام نازان
که نه زان، نه وانه تامه زروو به په روشن، نه وانه فیر بکه. نه وانه ی نه زان،
به لام واده زان که ده زان، نه وانه مه ترسیدارن، له وانه دوه په ریږیه،
که سانیک هه ن که ده زان، به لام به خویان نازان که ده زان، نه وانه له
خونی شیریندان نه وانه بیدار بکهره وه، که سانیک ده زان، به لام وا خویان
دهرده خن که نازان، نه وانه هونه رهنندن، له گه ل نه وانه دا گه شت و
سیران بکه، که سانیک ده زان و ده زان که ده زان، شوین نه وان مه که وه،
چونکه نه گه ر به خویان بزنان که ده زان، پییان خوش نیه شوینیان
بکویت، به لام به وردی و دیکه ته وه گوی له وانه بگره و بزانه چ شتیکیان
هیه بۆ وتن. چونکه نه و که سانه نه وه ی تو دیزانیت به یادی تو
دیننه وه، نه وان به و هویه وه بۆ تو نیردراوون، تویش به هه مان بیانو
نه وانت بانگ کرسوه.

بهره خوداییه‌گان

پیاوړېک پېشه‌کې خاویښ‌کړنه‌وه‌ی که‌نار دهریا بوو، روژانه بریکسې نذر
له سده‌فې شکاوو بۆگه‌نې له که‌نار دهریا‌که کؤ ده‌کړده‌وه، به‌رده‌وام
جنیو نه‌فره‌تی ده‌کړد، چونکه کاره‌که‌یان لی‌گران کړدبوو. ه‌موو روژو
کؤی ده‌کړنه‌وه‌و به بی‌زاری و ناپه‌سه‌نیه‌وه نه‌م کاره‌ی ده‌کړد.

روژیک په‌کېک له هاوړپیکانی پټی وت، خوی له به‌لاو ناپه‌حه‌تی نه‌م کاره
دهرباز بکات، نه‌و به پیزانین و سوپاسه‌وه پېشنیاره‌کې په‌سه‌ند کړد.
سالی‌ک دوا‌ی نه‌وه ه‌ردووکیان په‌کتریان دیته‌وه، نه‌و هاوړپ دیرین
داوه‌تی کړد بؤ کوشکه‌کې خوی، کاتې که‌گه‌شتنه کوشک، نه‌و پیاوړه‌ی
کاری خاویښ‌کړنه‌وه‌ی که‌نار دهریا بوو نه‌یتوانی باوه‌پ به‌م ه‌موو
سه‌روه‌ت و سامانه بکات، لی‌پرسی چؤن توانیویه‌تی نه‌م سه‌روه‌ت
سامانه به‌ده‌ست بی‌نیت. هاوړپ ده‌وله‌م‌نده‌کې وتی: "من نه‌و دیاربم
وه‌رگرت که‌خودا ه‌موو روژیک به‌تؤی ده‌به‌خشی و تو لی‌نارازی بویت،
له تیکرای نه‌و سه‌ده‌فانه‌ی تو جنیوت پی‌ده‌دا مرواری شاروه ه‌بو!"

سهرنج:

نۆدجار دیاری و به‌هره خودا پېداوه‌گان، له قولایی ماندویتی و نازاره
ناخوشیه‌کاندا ه‌شار دراوون، نه‌وه خودی نی‌مه‌یه نه‌و به‌هره‌و خه‌لاتانه‌ی
خودا به‌نه‌زانی چاوپو‌شیان لی‌ده‌که‌ین.

باشترین گهشت

مارك نهلبیون، له کتیبه کهیدا به ناوی دروستکردنی ژيانو بژنویي. ده‌بارهی توپژینه‌وه‌یه‌کی ناشکرا ده‌لټت: دوو په‌ه‌ندی ته‌واو جیاواز مه‌یه:

توپژینه‌وه‌یه‌ک له‌سەر ده‌رچوانی زانکویه‌کی بازرگانی که ۱۵۰۰ که‌س له سالی ۱۹۶۰ تا سالی ۱۹۸۰ ی خسته ژیر لټکولینه‌وه، که ده‌رچوان بوون به دوو ده‌سته‌وه.

ده‌سته‌ی یه‌که‌م: نه‌و که‌سانه بوون ده‌یانوت، سهره‌تا پاره به‌ده‌ست بټن‌و ه‌ر کارټکیان بۆ په‌خسا نه‌نجامی بده‌ن، وانا سهره‌تا گرفتی بژنویي و دارایی یه‌کلایی بکه‌نه‌وه، پاشان کاره‌کانی دیکه‌ی ژيان.

ده‌سته‌ی دووه‌م: نه‌و که‌سانه بوون به‌دوای خولیا‌ی راسته‌قینه‌ی خویاندا ده‌که‌پان، له‌و باوه‌په‌دا بوون که سهره‌نجام پاره خوی دټته به‌رده‌ستیان.

له‌کۆبه‌ندی ۱۵۰۰ که‌س له‌م توپژینه‌وه‌یه، نه‌و که‌سانه‌ی سهر به ده‌سته‌ی یه‌که‌م بوون ۸۳٪ وانا ۱۲۴۵ که‌س و ده‌سته‌ی دووه‌م که شوین خولیا‌ی خویان که‌وتبون، ۱۷٪ وانا ۲۵۵ که‌س بوون، دوای بیست سال

۱۰۱ كەسيان لى بويه مليونير، له هەردوو دەستەكە، يەك كەس ل
دەستەى يەكەم و سەد كەس له دەستەى دووهم بوون.

سەرنج:

دەبىت كارىك هەلبريترين مايەى عەشق و خوليا و حەزى خۆمان بىت
ئەگەر كار تەنها وەكو ئەنجامدانى ئەرك و دەرامەت بىت، ماندوو ئامير
مايەى بىزارى دەبىت، كەم و زۆربونى دەرامەت پەيوەستە بە جۆر
كارەكەو، ئەگەر كار بەپى حەز و ئارەزوو بىت، دەرامەت يىكى باش
بەدواى خويدا دەهينيت.

رۇژىك له فەرمانرەوايەكيان پرسى:

"تۆ چە سالىك له مەوبەر پينەدۆزىك زياتر نەبويت، چۆن بويت

فەرمانرەوا؟"

له وەلامدا وتى:

"ئاخر من پينەدۆزىكى باش بووم!"

"جوبران خەليل" دەئيت:

كار بە عەشق و پەروشيەو چيە؟ كار بە عەشقو و ئەمەيه پارچەبەك
بچنيت بە هيواى ئەوەى مەعشوقەكەت لەبەرى بكات، كار بە عەشقو و
ئەمەيه، خانويەك بە خشتى عەشقو و دروست بكەيت، بە هيواى ئەوەى
خۆشەويستەكەت تىيدا دەئى، كار بە عەشقو و ئەمەيه، تۆويك بە

مهره بانیه وه بچینیت به چیرو په روزه وه دروینه ی بکیت، وه ک نه وه ی
م عشقه که ت لنی ده خوات، اوجار کار به عشقه وه نه مه ی به ه ناسی
خونه وه بزیته و ایزانیت ه موو دنیا چای له سره تویه."

"نه بسوز" په کن له و که سه مه زنانه بوو، عه شقیکی فرلوانی به کاری
خزی ده به خشی، له شه وو روژیکدا شانزه سه عاتی له تاقیگه دا به
خویننه وه و تونیژینه وه و تاقیکرینه وه ته ولو ده کرد، له وه لامی نه و
پرسپاره ی که نایا له م کارو چالاکیانه مانسونه بوو وتی: "من شانزه
سه عات کار ناکه م، به لکو شانزه سه عات له گشتو سه یراندام!"

باوهر به خۆت بکه

کوپى پياويكى مافورچن، له نيو هاورىگانيدا باسى له توانايى سز
وينه ي خۆى ده کرد، ههولى ده دا بيسه لمينى له ماوه ي که متر له سز
مانگدا ده توانى جوانترين و نايابترين مافور بچنيت، هاورىگانى گومانباي
له و قسه به ي ده کرد، نه مهش وايکرد نه و زياتر بيهوى نه و قسه به ي خۆى
بسه لمينى، که سيك له نزیکه وه ناگای له م مشتومره ي نيوانيان بو و نه
"گريمان هه مومانت قايل کردو باوه پمان پيكرديت که تۆ تواناي
نه نجامدانى نه م کارهت هه يه، به لام نه گهر خودى خۆت باوه پت نه کرد،
نه وکاته ناتوانايى خۆتمان بۆ ده رده که ویت، دواى نه وهش قسه گانى تۆ
جيگه ي متمانه ي هه چ که سيك نابيت.

سهرنج:

کاتى باوه پى تۆ ده رباره ي کارامه ييه کانت زياتر بىت له و نه ي
ده ووبه رى خۆت، چيتر باوه پ پيكردن يان باوه پ پينه گرين هه
گرنگيه کى نابيت به لاته وه.

تەممەلتر

ژنو مېردېك دواى به سەر بردنى روژېك كارى سخت، به شهكەت و ماندوئيتبه وه ده چنه ژورى نوستنه كه يانه وه و لىي راده كشين، به لام هەردوكيان بېريان نابيت كه گلۆپه كان بكوژيننه وه، له وهى كه ناتوانن به و پوناكبه وه بخهون هەريه كه و له شوينى خويه وه ده ست دهكات به بۆله كردن.

پاش دوو سه عاتيك ژنه كه به مېرده كهى ده لئيت: "نازیزه كه م باشتره گلۆپه كان بكوژينيتبه وه. به لام من ماندووم ناتوانم هەستم، گلۆپه كان بكوژينمه وه."

مېرده كهى ده لئيت: "من دوو سه عات پيشتەر له م خه ياله دا بووم، به لام له بهر ماندوئيتى نه مده توانى نه م قسه يه بكه م!"
"گاندى" ده لئيت:

ته مه لى له هەر نه خو شيه كى كوشنده كوشنده تره.

دېل كارنگى ده لئيت:

به دبەختى مرۆڤ له نه هامي به وه نيه، له ته مه ليه وه يه.

"كهيم وو جهۆنگ" ده لئيت:

ژيان له وه به نرختره به بيكارى و ته مه لى به پى بكوئيت.

پیره ژنیک چاوه کانی به باشی نه یان ده بینى، پزیشکى بانگ کرده
ماله وه بو چاره سه کردن، پزیشك به مەرهمیك پشتی چاوه کانی مه ساج
ده کرد، هرکاتى چاوه کانی به پیره ژن ده نوقاند، که لو پهلې ماله که ی به
بیدهنگی ده دزیی، کاتى هموو که لوپه له کانی پیره ژنه که ی دزی، پیى ون
دهرمانه که ته واو بوو، داوای پاره که ی لیکرد، به لام پیره ژن ناماده نه بوو
هه ق دهسته که ی پی بدات، ناچار پزیشك، پیره ژنى برد بو دادگا.

پیره ژن به رگری له خوی کردو وتی: "نهو به لئی پیدام دواى نهو ی
چاکبومه وه هه ق دهسته که ی وه ریگریّت، هاوکات چاوه کانی له جاران
خراپترن. نهو به قازیی دادگای وت: پیش نهو ی نهو دهرمانه م بو
به کاریینى من هموو که لوپه لی ناو ماله که ی خوم ده بینى، که چی نیستا
هیچ شتیک نابینم!"

سهرنج:

هه ندی که س هینده دیلی به دهست هیئنانی دهرامه تی نادرستن، که
شکوی کارو پیشه که یان ده خه نه ژیر پییانه وه.

"دنىس فېتلى" دەلىت:

بىنەماي سەرەكى شەرافەت، بەرگىرىكىدەنە لە باوەپى خۆت لە بەرامبەر
نشارە گەورە كۆمەلاتىەكان.

لەم چىرۆكە رامىنن:

ئەو رۆژە بۆ پەستارىكى تازە كار يەكەم رۆژ بولە مۆلى
نەشتەرگەرى پىزىكىدا ئامادەبوو، پەستار بەرپىرسى ھەموو كەستەرە
پىيىستەكانى مۆلى نەشتەرگەرى لە ئەستۇدا بوو، بۆيە دۇنيا بوو پىش
دەسپىكى نەشتەرگەرى ھەموو كەرەستەكان ئامادەيە. دواي تەواپونى
نەشتەرگەرىەكە، پەستار بە پىزىكەكەى وت ئەو تەنھا يانزە گازی
ئىستىرىلى لەبەر دەستدا كۆ كرېوتەو ھاوكات دوانزە گىرەى بەكارمىناو
دەبىت ئەو يەك دانەيە بدۆزىنەو، پىزىكەكە بە گرژو مۆنىەكەو وتى:
"ئەو لە ئەستوى مە لىي گەپى!" تىكايە درەنگە شوپىنى ھەلپىنەكە
بدورەو، پەستارەكە دووبارە وتى: "نەخىر، نابى مۆلەتى سورىنەو
دەبىت، تىكايە بىر لە نەخۆشەكە بگەرەو!"

پىزىك قاقى خۆى بەرز كىرەو گىرە وونبەكە دۆزايەو، ئەو بە
پىكەنىنەو بە پەستارەكەى وت: "كارى تۆ ناياب بوو، چ لىرەو چ لەھەر
نەخۆشخانەيەكدا بىت، سەرگەوتوو دەبىت."

"جوبىران خەلىل دەلىت":

كەسەك مەرامى ئەو بىت بە مۆى كارىكى شەرىفەو بەرەو پىش
بىت، ھەرگىز شەرافەتى كار پىشپىل ناكات.

سەردەمىڭ وشكە سالىي لە ولاتىڭدا بللو بويهو، دانه ويڭە كەمى كرىو
گرانى بالى كىشا، بازىرگانىكى گرانفروشو بى وىژدانىڭ مەبو، كە
دانه ويڭە يەكى زورى مەبو، نانه واکان هاتنە لای ئەو، بازىرگان وتى:
"كىلوى گەنمتان بە چەند دەويت؟" ئەوان نرخی رۆژيان پى وت، بەلام
بازىرگان وتى سەركەوون!

نانه واکان كەمىڭ نرخی كەيان بەرز كردهو، بەلام بازىرگان وتى:
"كەمىڭ دىكە سەركەوون، ھەر بەو جۆرە بە چەند قوناغىڭ نانه واکان
نرخی كەيان بەرز كردهو، بەلام بازىرگان ھەر بەدلى نەبوو، تا بەنرخیكى
گران گەنمەكەى پى فروشتن، زورى نەخاياند قاچى بازىرگان توشى
نەخوشى بوو، بۆ چارەسەركردن رۆشتە نەخوشخانە، ئەنجومەنى
پزىشكان دواى ئەو پشكنىنيان بۆ كرد بېرياندا قاچى لە پاژنەيدا
بېرنەو، بەلام پزىشكەكان قایل نەبوون بە بېيارەكەى ئەنجومەن ووتيان
دەبىت لە سەروو ترەو بېرپىنەو!

بازىرگانەكە رازى بوو بەو پى لە ئەزىتەيدا بۆى بېرنەو، بەلام دووبارە
پزىشكەكان رازى نەبوون، ووتيان دەبىت لە سەروو ترەو بېرپىنەو،

سەرەنجام لە پانیدا قاچیان بۆ بېرەو، بازارگانە کە ھەموو سەرۆتە کە ی
لە چارە سەرۆ بېرەو ھە ی قاچیدا خەرج کرد.
سەرئىچ:

ھەر مەبەستىكت ھە ی، یان ھەر کارىك ئەنجامى دەدەیت، دەستار
دەست دەکات و ھە مان ئەو شتە بۆ خۆتان دەگەریتەو.

ئەمانەتدارى

لە سەردەمى فەرمانرەوایی عەبدولمەلىك مەروان، پیاویكى بازارگان
ھەبوو، ھەموو کەسىك بە ئەمانەتدارو دەسپاکیان دەزانى، ئەو لە بازارى
بیمەشقا ھىندە جىتى متمەنە ی خەلکى بوو، کە بازارگانە کان کالاکانىان
لای ئەو دادەنا، تا بە ھەر نرخىك بوو ئەو بىفرۆشتایە.

بازرگان لە یەكىك لە مامەلەکانیدا، لە پىگە ی راست و ئەمانەت لایداو
خیانەتى کرد، ھەوالى ئەم کارە کەوتەو بەرگوئی خەلکى، لەو بۆژەو
متمەنەو کەسایەتى کەوتە لەرزىن و لە دەستچوو، لەو بەدواو ھىچ
کەسىك ئەمانەتى لای ئەو دانەدەنا، وردە وردە پىشەو کارەکە ی بەرەو
لەرمان شکست ملی پىیان گرت.

کوپى بازارگانە کە کە لاویكى زیرەك و ھۆشیار بوو، لەم بەسەرھاتە ی
باوکی پەندى وەرگرت، ئەو ھەستى کرد بەو ھە ی خیانەتىك شەرەفو
نابەھى مۆفەتک بەر با دەدات و ژيانى سەر بەرزى بۆ دەگۆپیت بە زەللىو
پسوللى، بۆیە بېرارىدا ھەرگىز نزىكى خیانەت و تاوان نەکەویت، ھەمیشە
دەستپاکی و راستگوئی بکاتە پىشە ی خۆی.

رهفتاری شیاوی لاوه که بووه مایه ی شۆرەت و سەر به رزی، هاوسنییه کی
 مه بوو پیشه ی نه فسه ری سوپا بوو، له لایه ن عه بدولمه لیکه وه نه رمانی
 پیکرا له گه ل سهر یازه کانیدا بچیت بۆ به ره ی جهنگ، نه و پیش نه وه ی
 به پیکه ویت، نه م لاوه ی بانگ کردو تیکرای سه روه ت و سه رمایه کی ی ده
 مه زار دینار بوو سپاردی به و ووتی: "نه م ماله ی من نه مانه ت بێت لای
 تو، من ده چم بۆ جهنگ، نه گه ر نه کوژرام خۆم لیت وه رده گرمه وه
 پاداشتی نه مانه تداریت پی ده به خشم، نه گه ر کوژرام، مه ر کاتی زانیته
 ژن و مناله کانم له ژياندا ناپه حه ت بوون، یه ک له ده ی مه لگه ر بۆ خۆت و
 پاشماوه کی بده به وان تا نابرومه ندانه بژین، نه فسه ره که روشت و پاش
 ماوه یه ک مه والی کوژرانه کی بلآو بویه وه، باوکی لاوه که واتا بازرگانه
 شکست خواردوه خیانه تکاره که وتی: "که س نازانیته نه و نه فسه ره
 نه مانه تی لای تو داناوه، منیش نیستا له و په پی شکست و ناکامیدام، بۆیه
 که میك له و پاره یه بده به من، مه ر کاتی مه ستامه وه بۆت ده گه پێنمه وه."
 لاوه که وتی: "باوکه ! تو به هۆی خیانه ت و ناپاکیه وه به مجۆره روژت
 په ش بوو، نه گه ر پارچه پارچه م بکه ن من خیانه ت له و نه مانه ته ناکه م
 خۆم به دبه خت ناکه م.

ماوه یه ک تیپه پی، مناله کانی نه فسه ره کوژراوه که ته نگ ده ست بوون و
 هاتنه لای لاوه که و داوایان لیکرد نامه یه ک بۆ عه بدولمه لیک بنوسیته و له
 مه ژاری و ته نگه ده ستی نه وان ناگاداری بکاته وه، به لکو هاوکاریه کیان بکا.
 لاوه که نامه ی نوی و دایه ده ستیان. به لام نه نجامیکی نه بوو، چونکه
 عه بدولمه لیک وه لامی دابویه وه مه رکه سیك بکوژیته ناوی له ده فته ری

بەیتولمالدا دەکوژیتەو.

کاتی لاوه که له وه لامه که ی عه بولمه لیک و هه ژاری مناله کان ناگادیر بویه، به خۆی وت: "نێستا کاتی نه وه هاتوو هه پاره که یان پێ بده مو لهو هه ژاری ته نگه ده ستیه پزگاریان بکه م." ده ستبه جێ مناله کانی بانگ کرد بۆ مالی خۆی و پێی وت: "باوکی ئێوه ده هه زار دیناری به نه مانه ت لای من بۆ داناوون وه سیتی کرێوو له رۆژی ته نگانه دا بیده م به ئێوه ده به کی بۆ خۆم هه لگرم." مناله کان له بیستنی نه م هه واله خوشحال بوون و وێنا: "نێمه نوو به رامبه ری وه سیتته که ی باوکمان ده ده یین به تو."

لاوه که پاره که ی بۆ هێنان و نه وانیش نوو هه زار دیناریان پێ به خشی و هه شت هه زار دیناریان هه لگرت، چه ند رۆژیک به سه ر نه م بودلو هه نا تێپه ری عه بولمه لیک نوای وه لامی نامه ی مناله کانی نه فسه ره که ناردی به ئولیانو بۆ ده رباری خۆی دلوته ی کردن، پرسیا ری له بارو ئۆخیان کرد، نه وانیش کاری نه مانه تدا ری لاوه که یان بۆ عه بولمه لیک گێراپه وه . عه بولمه لیک سه رسام بوو، ده ستبه جێ لاوه که ی بانگ کرێو، ده ستخو شێ و ستایشی له نه مانه تدا ری نه و کرێو پله ی خه زنه دلری ولاتی پێ سپارد، وتی: "من هیه چ که سیك شك نابهم مه رجی وه فادلری و ده ستپاکی تێدا بیت."

سه رنج:

لنه بچوکه کان به راستی بچوکن، به لام نه مین بوون و ده ستپاکی له لنه بچوکه کاندایه راستی کاری مه زنه .

نەركى خۇتەن پىشتىگۈي مەخەن

مورىدىك ھاتە لاي مورشىدەكەي وتى: "سالانىكە بە نوای نوردا
دەگەپىم. پىم وایە لىتى نىك بومەتەو، دەمەوئى بىزانم ھەنگاوى نواترە
چىە؟"

مورشىد وتى: "ژىانت چۆن بەسەر دەبەيت؟"

مورىد وتى: "ھىشتا فىرى كارىك نەبووم، باولنو دايكم ھاوکارىم
دەكەن، وابزانم ئەو ھىندە گىرنگ نىە."

مورشىد وتى: "ھەنگاوى نواتر ئەمەيە، نىو خولەك چاۋ لە خۇر
بېرپىت."

مورىد بە قسەي كرىو نوای نىو خولەك، مورشىد بە قوتابىيەكەي وت
دىمەنى دەروپەرى باس بىكات.

قوتابى وتى: "لەژىر كارىگەرى تىشكى خۇردا ھىچ نابىنم."

مورشىد وتى: "كەسىك تەنھا بەنوای نوردا بگەرپىت لە ژىر نەركەكانى
دەردەچىت، ھەرگىز نور ناپوزىتەو، كەسىك ھەمىشە لە تىشكى خۇر
بېوانىت، نابىنايى چاۋەپوانى دەكات."

سەرئۆج:

كسانىڭ ھەمىشە بە نوای خودادا دەگەرتىڭىز بە نوایدا سەرگەردان، نەزەر
تەننەزەر، بەلام ئەوانەى لە جىياتى گەران دەست بە زىيانىڭ دەگەرتىڭىز
نەزەر بىنەمەى خواستەگانى خودا، خودا دەنەزەر، نەزەر بىنەمەى خودا
زىيانىڭ بە پىنى نەو دەپەوئىت، مەھال نىيە ئەك گەران بە نوایدا

"ھى. ھى. فاسوانى" دەلەت:

نەم پەرسى: "تو كىيىت؟"

ونى: "گەپىدە."

ونى: "بە نوای كىندا دەگەرتىت؟"

ونى: "خودا."

بە خۆم وئ: "ئابىت بە نوای خودادا بگەرتىم، تەنھا دەپىن بىيىنم."

نەزەر لە نەستىرەگانەو نەزەر نەزەر.

لەھەر جىيەك بىن، خودا لەوئى بونى ھەپە.

خودا لىرەو، لەوئىو لەھەموو جىيەك.

تەنھا دەپىت چاوى دلمان بگەپنەو.

نزیکی سەد سال لەمەوێر بە کێك لە پزیشکە بە تەمەنەکانی گونبێك
 بە ئروشکەو ئەسپ بەرەو شار بە پزیشکەوت. لە بەردەمی دەرمانخانە یەکدا
 دلبەزیو لە گەل گەنجترین کارمەندی ئەوێ سەرگەرمی قسەکردن بوو.
 پزیشکی پیر هەولی دەدا تا شتیکی پێ بفروشتیت. پاش ماوەیەك پزیشک
 بەرەو گالێسکەکی رۆشتو مەنجەلیك و کەوگیرێکی دلرینی گەورە ی
 هێنا نیشانی ئەو کۆرە گەنجیدا، پیاوێک بە دیقەتەوێ لە مەنجەلەک
 وریبویەو، دەستی کرد بە گێرفانی دلو پێنج سەد تۆلار، وێنا هەموو
 پاشەکوێتەکی دا بە پیرەمێرد، پزیشکی پیر پارچە کاغەزێک کە پێسلو
 پێنمایەکی ئەفسوناوی لەسەر نوسرا بوو، دایە دەستی پیاوێ گەنجەک.
 وشەکانی سەر ئەو کاغەزە هیوا بە خشی نایندە یەکی ئەرەو شاوێ بوو،
 نایندە یەك نە ئەو پیرەمێردە پێی زانی بوو نە گەنجەکەش، پزیشکی پیر
 لەوێ کە توانیبوی مەنجەلێ ناواخنەکی بەو پارە یە بفروشتیت خوشحال
 بوو، گەنجەکەش لە پەخسانی ئەم دەرفەتە خوشحال بوو. ئەوێ

مەنچەكە كېرىپىۋى لە راستىدا بىجگە لە بىرۆكە يەك ھېچى دىكە نەبوو!
باشماۋەى چىرۆك شويىنى تايىبەتى لە مېژوودا ھەيە، ئەو پىاۋە ناۋى
"ئاساچىندلر" كە مەنچەلە كۆنە و ناۋاخنى كاغەزەكە بوونە ھۆكارى
خوارىنەۋەى كۆكا كۆلا لە سەرانسەرى جىھاندا.

سەرنج:

گەرەتەين ھەلەى ژيانى ھەر كەسىك ئەمەيە لە ھەلە بترسىت!
سەرەرىۋى ئەگەرى شكستى ھەيە، بەلام دەبى بزانين تەنانەت
سەرگەۋتوتىنى مەۋۇ، ئەو كەسانەن كە چاۋنە ترس و سەرەرىۋىيەكى
تەريان كرىۋە و شكستيان خوارىۋە، بەلام ئاۋمىد نەبوون! كاتى
دەمانەۋى سەرەرىۋى بگەين، لە ناخەۋە دەلەرزىن، پشت بە خودا
دەبەستين.

ئەپسۇن لەو باۋمەدايە كە:

گەر لە شويىنىك بەھا بە مەۋۇ بدەن، لەو شويىنە مەۋفايەتى گەشە
دەكات، گەر بەھا بە سەرەرىۋى و چاۋنە ترسى بدەن، بەدى ھىنان دىتە
ئارلە.

"نۇرىپېدۇس" دەلىت،

بويىرى، ۋەك ئەمەيە منال فىرى قسەكرىن بگەن.

"ليوبوسكاليا" ئەم كورتە چىرۇكە دىننېتەۋە،

يەككە لە جوانترىن ئەۋ شتەنەي تا ئىستە دىيىنم لە پاركىندا پەيدا.
دايكو باۋكىك منالەكەيان مىنابوۋە پاركىكەۋە، منالەكە خەرىكىچىۋە بەرەۋ
دەرياچەكە دەۋۇشت، باۋكى بە دىتنى ئەم دېمەنە ھەۋلىدا رىنگىلىز
بكات، دايكى بە پەلە چوۋە بەردەمى باۋكى منالەكەۋەنى: "لېگەپۇزا
بېۋات." منالەكە بەرەۋ پىتەۋە ملېنا، ئەم چىرۇكە كۆنەيىكى خەم
ئامىزى نىيە. منالەكە نەخىكا، دىنىام دىلى دايكى خەرىكىچىۋە لە لىندىز
بگەۋى، بەلام بالايى مەۋلا پەيۋەستى بە قىۋلكرىنى مەنرەسېكرىز
سەرەۋىيەۋە.

بۇ ھەموو شتېك حېكمەتتېك ھەيە

سالانتيكى رابوردو خىزانى كلارك ئارەزوويان دەکرد، كلارك
مارسەرەكەي بە سەختى كاريان دەکردو دەرامەتەكەيان دەخستە
بانكەو بە مەبەستى ئەوھى بە خىزانى واتا بە نۆ منالەو بەچن بۆ
ئەمرىكا.

سالانتيكى خاياند، بەلام ھەرچۆنېك بوو پارەي تەواويان كۆ كردهو
پاسپورتىان تەواو كىردو بلىتى كەشتىيان بىرى و چاوەپوانى رۆژى
دەرچون بوون، ئەم ھەنگاۋە دليزانەيە ھەموو خىزانەكەي وروژاندبوو،
بەلام چەند رۆژېك پىشتىر سەگىك بچوكتىن كۆپى خىزانەكەي گەست!
بىزىشكى چارەسەر قاچى كۆپەكەي تىمار كىردو ئەگەرى توشبونى بە
نەخۇشى ھارىي بۆ كىرد. ئەو خىزانە دەبوو لە ماوھى چواردە رۆژدا لە
"قرنتىنە" بونايە، خەونى خىزانەكە لە ناوچوو، ئەوان نەيانتوانى بە پىي
بەرنامەكەي خۇيان بچنە ئەمرىكا.

باوكيان بىي ھىوايى و نىگەرانى بالى بەسەردا كىشاپوو، لە رۆژى
سارىكرودا رۆشت بۆ بىنيى دەرچونى كەشتىيەكە بە بىي خىزانەكەي
كلارك، لە ئارەھەتيدا دەستىكرد بە گريان و نەفرەتكردن لەو بەدشانسىيە.

پینج روژ دواتر هه والیکى ترسناک و دلتەزین گەشتەو بە خەلکى
سکوتلەنداو جیهانی هه ژاند: "گەشتیە گەورەکەى تایتانیک نوقم بوو."
ئەو گەشتیەى کە دەیانوت هەرگیز نوقم نابیت، چوو قولاىی تۆقیانوس
سەدان ژیان و خەونى لە گەل خۆیدا لەناوێرد. بریار بوو خیزانەکەى کلارک
لەو گەشتیەدا بن، بەلام بەهۆى ئەوێ کۆپە بچوکەکیان سەگ گەستبۆ
لەشارەکەى خۆیاندا مانەو.

کاتى کلارک ئەم هه والەى بیست، کۆپەکەى لە نامیز گرتو سوپاسى
خودای کرد کە خیزانەکەى پاراستوو، ئەوێ وایان دەزانى کارەساتە گورا
بە خێرو خوشی.

سەرئێج:

هەندێجار تێپەڕینی زەمەن دەیسەلمێنى ئەو روداوێى ئەمرۆ بە
کارەسات و بەلای دەزانین، کۆمەك و پاراستنى ئیلاهی بوو.
گەورەیهك دەلێت:

ویستەکانى خودا شاراوەن، بەلام هەمیشە لە بەرژەوهندى بەندەکانە.
فەرمانۆشى نەکەین... بارانى پەحمەتى پەرورەدگار هەمیشە دەبارێت،
ئەو سوچی ئێمەیه کاسەکانمان بە پیچەوانەو دەگرین.

- لە دەستدانی ھەموو شتێک و بە دەست ھێنانی ھەموو شتێک گرنگ نە، گرنگ ئەمە یە چی لە دەست دەدەن؟ چی بە دەست دێن؟
- گرنگ نە لە بارە ی تۆوہ چۆن بیر دەکەنەوہ، گرنگ ئەمە یە ھێندە گرنگیت کە دادەنیشن و لە بارە ی تۆوہ بیر دەکەنەوہ.
- ئەوہ ی لە دلدا پەرور دە ی بکەن، بە چاوی خۆتان دەیبینن!
- ئەو کارە ی کە سێک دەتوانیت ئەنجامی بدات، تۆش دەتوانی، گەر تا ئیستا کەس ئەنجامی نەداوہ، تۆ دەتوانی یە کەم کەس بیت.
- گەر وەرترین ئاگرکە و تەوہ ی دنیا، دەتوانی بە کوپێک ئاو بیکوژێنیتەوہ، بە و مەرجە ی لە کاتی خۆیدا فریای بکەویت.
- ئەزمونەکانی کە سێکی شکست خواربوو، بە نرخترە لە سەرکەوتنەکانی کە سێکی بێ ئەزمون.
- زەینی مڕۆ وەکو چەترە، تەنھا کاتی بە کەلکە ھەلدرابیت.
- باشترە بۆ شتێک بجەنگیت، تا لە درژی شتێک.
- خاوەنداری ئاسمان بە ناوی کەسانی کەوہ نوسراوون، دلەبەستە ی زەوی نەبن.

- كاتى چارۆكە يەكى گەۋرە دە بەستىن لە بە لە مىكى بچوك، دانىشەر تە ماشاى نوقمبونى بگە .
- فىرى چاۋە پانىگىردىن بىن .
- ئىمەى مروۇ ئاتاجى يە كترىن، ھىچ مۇمىك بە داگىرسانى مۇمىكى دىكە ناكورژىتەۋە .
- ھەرگىز لە ميانە رەۋىدا، زىادە رەۋىى مەكە .
- بۇ دىتى بە ھار دە بىت زستان تىپە پىنىت .
- رۇز خۇر دروست دەكات، رۇزگارىش ئىمە .
- بچوكتىن شتى مانادار، لە گەۋرە تىرىن شتى بى مانا بە نرختە .
- ھىچ پوداۋىك بە پىكەۋت لە دىيادا پوو نادات .
- خودا دوو دەستى پى بە خشىۋىن، يە كىك بۇ ۋەرگرتن، يە كىك بۇ بە خشىن، ئىمە خەزىنەى شتە دروستكراۋە كان نىن، بە لكو كە نالىكى گواستەۋەىن .
- ئەگەر لە ھەر شتىك باشتىنە كانت نىە، لە ھەر شتىك كە ھەن باشتىن سود بىيىنە .
- بەختەۋەرى نابۇزىتەۋە، دروست دەكرىت .

جوتبارى تورپە

جوتبارىڭ زۆر نىگەرانى پىۋىيەك بوو كە زىيانى لىدا بوو، كاتى تەلەى بۆ
نابەۋە پىۋىيەكە كەۋتە داۋ، ويستى تۆلەيەكى سەختى لى بىكاتەۋە.
گۈزەبەك پۈشۈ پەلاشى بەست بەدەمى پىۋىيەكەۋە ئاگرى پىۋەناۋ
بەرەلەى كىرد، پىۋىيەكە كاتى بە ناۋ خەرمانى گەنەكەيدا رايدە كىرد،
جوتبارەكە بەدوايدا رايدە كىرد دەيگىشا بەسەرى خۆيدا بۆ ئەۋ
بەبەختى ۋە ھامەتپەى بە دەستى خۆى ھىنەى بەسەر خۆيدا.

گاندى دەلىت:

مەمانشىۋە ئەگەر گەرمى جەۋ بىكرىت، دەگۈپىت بۆ وزە، تورپەيش
كاتى جەۋ بىكرىت دەگۈپىت بۆ ھىزىك جىھان دىنىتە لەزىن.

پىرەمىردىڭ بە تەنيا لە مالاكەي خۇيدا دەژيا، سكالاي لاي خانمىڭى
ھاۋسىنى كىرد كە بىنايى چاۋەكانى ھىندە لاۋاز بوون چىتر ناتۋانى ل
پەنجەرەي مالاكەيەۋە جوانىەكانى دنيا بىيىت.

ژنەكە سەرنجىدا شوشەي پەنجەرەكانى پىرەمىرد تەپو تۆزاۋى بوۋە،
بۆي شۆرىو خاۋىنى كىردەۋە، پىرەمىرد لەۋەيكە دەيتۋانى ھەموو شتىڭ
ۋەكو جاران بىيىتەۋە، زۆر خۇشحال بوو، خانمى ھاۋسىنى پىنى وت:
"ئەۋە بىنايى چاۋەكانى تۆ نىە كە لاۋاز بوۋە، بەلكو تۆ بۋارت داۋە كە
شوشەي پەنجەرەكانت پىس بىن."

سەرنج:

گەر بۋار نەدەين پەنجەرەي دلۋ دەرونمان پىس بىيىت، ھەرگىز
خودامان لەبەر چاۋ وون نابىت، بەمشىۋەي گەر ھەنگاۋ بۆ ھەر شويىڭ
بنىين تروسكەي روناكى عەشقو خۇشەويستىمان لەگەل دەيىت.

خودا میهره‌بانه

باخێك پێ بوو له دره‌ختی سیۆ، جوتیاری پیر خه‌ریکی ئاودانی
دره‌خته‌كان بوو. له‌م كاته‌دا جوتیاره‌كه ده‌نگی ناخۆشی قه‌له‌په‌شكه‌یه‌کی
بیست. قه‌له‌په‌شكه‌ له‌سه‌ریه‌كێك له‌ دره‌خته‌كان نیشته‌وه ده‌ستیکرد به
ده‌نوك لێدان و چه‌ند سیۆی‌کی كۆن كردو خسته‌یه‌ خواره‌وه! پیره‌مێر له‌م
كاره‌ زۆر توپه‌ بوو به‌ردی‌کی تیگرت و هه‌لفراند، به‌لام هه‌میشتا ده‌یبۆلاند:
ئاخر... نه‌فره‌تی تۆ كه‌ سیۆه‌كان ناخۆیت، بۆچی خراپیان ده‌كه‌یت؟!
كاتی كاری ئاودی‌ریه‌كه‌ی ته‌واو بوو، پیره‌مێر له‌ ژێر یه‌كێك له
دره‌خته‌كاندا دانیه‌شت تاكو پشوویه‌ك بدات، بیه‌نی مشكێ‌کی زۆر خه‌ریکی
خواردنی سیۆه‌كان.

سه‌رنج:

خوای میهره‌بان رۆزیده‌ری هه‌موو گیانداران و تیگرای دروستکراوه‌كانه‌،
هه‌ر بونه‌وه‌ری‌کی کردۆته‌ هۆکاری نه‌هیه‌شتنی گرفتێ بونه‌وه‌ری‌کی دیكه‌.

چەتري رزگارى

چارلز پلوم، يەككە لى فرۆكەوانەكانى ھېزى دەريايى بوو، دواى ھەفتاۋ
پېنچ چالاكى جەنگى، فرۆكەكەي بە موشەككىكى زەمىنى پېكرا، پلوم
خۆى ھەلدايە بۆشايى ئاسمان و دواى ھاتنە خوارەوھى لەلايەن دوژمنەوھ
بە دىل گىرا. دواى دەستگىركردنى بۆ ماوھى شەش سالّ لە يەككە لى
زىندانەكانى دوژمندا بەندكرا، ئۇ لەم تەنگانەيەدا بەسەلامەتى دەرچوو،
ئىستە ئۇوھى ئەزمونى لى ۋەرگرتوۋە بەوانە دەيلىتەوھ.

رۆژك چارلز ھاوسەرەكەي لە چىشتخانەيەكدا دانىشتبون. پياۋيک
لىيان نزيك بويەوھ وتى: "تۆ چارلز پلومىت! لە يەككە لى نەبەردى
ھەوايەكانى جەنگى دوژمندا فرۆكەكەت خرايە خوارەوھ وتۆش بە دىلى
كەوتىتە دەستى دوژمن."

پلوم وتى: "تۆ ئەمە چۆن دەزانى؟"

پياۋەكە وتى: "من چەتري پزگارى تۆم بەست."

پلوم واقى وپما بوو، ھەناسە لە سىنەيدا بەند بوبوو، پياۋەكە بە

غورده وه دهستی راده وه شاند وتی: "دلنیا بووم چه تره که کار ده کات." پلوم قسه که ی نه وی پشتر است کرده وه وتی: "بیگومان کاری کرد، گهر کاری نه کرد بایه نیستا من لیتره نه ده بووم."

نه و شه وه پلوم له خه یالی نه و پیا وه دا نه ی توانی بخوایت. نه و ده لیت: "زدم حه ز ده کرد بزانه نه و به جلی سه ریازی هیزی ده ریاییه وه چون بو. کالوکی سپی و ده ستریک به پشیتیه وه، قایشیکی زهنگوله دار، نازانه چه نجار نه ووم دیتوه، ته نانه ت به یانی باشیکم لینه کردوه، ته نه له به رنه وه ی من فرو که وانیکی جهنگاوه ر بووم و نه و مه له وان." پلوم بیر له لوساته کرده وه که نه و مه له وان له پشتی میزیکی دارینی دریز له هولکانی ژیره وه ی که شتی به دیقه ته وه چه تره کانی ده پشکنی ده پیچانه وه به نیگه رانییه وه چاره نویسی که سیکی نه ناسراوی دیاری ده کرد، نیستا پلوم له گوینگره کانی ده پرسیت: "کی چه تری پزگاری نیوه ده به ستیت؟"

سهرنج:

هه ندیجار له کیشمه کیشی ژباندا، فه رامووشی ده که یین به راستی چ شتیک گرنه. پهنگه جاریک له کردنی سلاویک، سوپاسیک، پیروزیایی کردنیک له روودانی شتیک بۆ که سیک، باسکردنی که سیک، یان ته نانه ت نه جامدانی کاریکی باش، ستایش کردنیک. "من شانازیت پیوه ده که م" چواروشه ی به نرخ که هه میشه ده توانی بۆ به دی هیتانی هه ستیکی خوش یان ههستی گرنکیدان به که سانیتیر به کاریان بیتیت، له هه لسوکه وت کردن

لەگەل كەسانىتر وازانیت ئەوان ئەوھن كە دەبیت بېنە ئەوھ، كۆمەكیان
بەكەیت بېنە ئەوھى كە توانایان بەسەرىدا دەشكەیت.
قەدرى تىكرای بەھای كەسەكان ھەرچىن و ھەرچى دەكەن بزانیت،
كارى ھەركەسىك ھەرچىك بىت، گرنگو پىويستە. بە سىزىڭ رىڭ چىر
بوونەوھ لەسەر ھەموو كەسەكان و سەرنجیان پى بىت. ھەول بىت
لەگەل كەسەكان زياتر تىكەلاوى و ھەلسوكەوتیان لەگەل بەكەیت، پەنگە
گرنگترین ئۆخى كەسىك پەيوەست بىت بە قسەيەكى تۆوھ، بولر بىت
خودا بىتكاتە ئەو ھۆكارە، لەم ھەفتەيەدا، ئەم مانگە، يان ئەم سال،
ئەوانەى چەترى رىڭكارى تۆ دەبەستن بىت.

ھەكىمىڭ پەناي بۇ تەنپايى بىردىبوو تا بىتوانىت گۆشە نشىن و ئوربىت لە
 ھەرلۇ زەناي ژيان، خەرىكى خەلۆت كىشان و تىپرامانى خۆي بىت، رۆژىك
 پىپوارىك پىي كەوتە شوپنى گۆشە نىشنى ھەكىمەكە و داواي كەمىڭ ئاوي
 لىكرد، ھەكىم ئاوي پىداو پىپوارەكە سوپاسى كردو پاشان لىي پرسى:
 "ئەم ژيانە ئارامەي تۆ چ مانايەكى ھەيە؟"

ھەكىم بە جولەي دەست ئامازەي بۇ ئاوەكە كرد وتى: "لە و ئاوە
 بېوانە، چى دەبىنىت؟"

پىپوارەكە بە دىقەتەوہ لە ئاوەكەي پوانى، پاشان سەرى ھەلپى وتى:
 "من ھىچ نابىنم."

پاش كەمىڭ ھەكىم دووبارە ئامازەي بۇ ئاوەكە كىردەوہ وتى: "لە
 ئاوەكە بېوانە ! ئىستا چى دەبىنىت؟" پىاوەكە دووبارە لىي پوانىوہ
 وتى: "وینەي خودا!"

ھەكىم وتى: "بەمشىوہ وەلامى پرسىيارەكەت براپەوہ، كاتى بەكەمجار
 لە ئاوەكەت پوانى، پوبەرەكەي شەقاو بوو، تۆ نەتوانى شتىك بىبىنىت،
 ئىستا ئاوەكە ئارامە و نەنجامى ئارامى ئەمەيەكە مەوۇ خۆي دەبىنىت!"

نزا

لاويك به هۆي گرفتېكه وه چوه لاي مورشيديك داواي كومه كي ليكر،
مورشيده كه لني پرسى: "نابا بو كيښه كانت نزا ده كه يت؟"

لاوه كه به سه رساميه وه وتى: "نزا؟ ئيستا چيتر كاتي نزا كردن نيه،
كاتي نه وه يه كاريك نه نجام بدهم!"

مورشيده وتى: "نزا كردن، وانا نه نجامداني كار، گرنه گترين كاريك
بتوانيت زياتر له هر شتيك بو گرفته كانت نه نجامي بدهيت."

"نه ليكس كارل" ده لئيت:

مروڤ به هۆي نزا كړنه وه ده يه وي ميرو تواناي خوځي به ميړني
له سهرتره وه وانا سه روو خوځي ببه ستيته وه، تابه م شيوازه بيته خاوه ني
تواناي دوو به رامبه ر. له راستيدا ئيمه به كړني نزا خومان به ميړنيكه وه
گري ده ددهين كه تيكراي وجودي پيكه وه به ستوته وه..

"نورمه ن وينسنت پيل" ده لئيت:

خودا ده توانيت نه و كارانه ي له تو ناوه شيته وه و ناتواني نه نجاميان
بدهيت نه و نه نجاميان بدات، نه م پيښمايي به دهریده خات چوڼ كار
مه حاله كان نه نجام بدهين، كيښه كانتان شيكارو دهریاره يان نزا بكن،
هر كاريكتان لي ده وه شيته وه نه نجامي بدهن، دنيا بن، نيگه ران مه بن،
هرگيز وا مه زانن ناتوانن نه م كار نه نجام بدهن، به لكو بلين نه م كار
ناسانه، چونكه خودا له م پيگه يه وه كومه كي نه نجامدانم ده كات."

رۆژنىڭ جوتيارىكى ھەژار سەرنجى لانهى قازەكەى خۇيداۋ ھىلكەبەكى
 زىپىنى بىنى، سەرەتا باۋەپى نەكرد ھەلگىرت و فرىيدا! بەلام بەپەلە
 پەشيمان بويەۋە ھىلكەكەى ھەلگرتەۋە بە دىقەتەۋە لىپى پوانى زىپى
 پالڧتە بوو. نەيدەتوانى باۋەپ بىكات بەخت و ئىقبالىكى بەوجۆرە ماتۆتە
 بەردەمى، بۆ سبەى بەۋ پەپى سەرسامىيەۋە بىنى قازەكەى ھىلكەبەكى
 زىپىنى دىكەى كردوۋە، ئەمە پىشەى رۆژانەى قازەكەى بوو! سەرەنجام
 جوتيارەكە دەۋلەمەند بوو بەسەرۋەت و سامانىڭ بەبى مەندوۋىتى دەستى
 كەوتىبوو، تەماکاری و چاۋچىنۆكى خروشاۋ پەلەى بوو زوۋ بىيىتە خاۋەنى
 ھەمو ھىلكە زىپىنەكان، بۆيە بىرىارى سەرىپىنى قازەكەيدا تا ھەمو
 ھىلكەكان دەرىپىنىت، لەگەل سەرىپىنى قازەكە پەشيمانى بەرۆكى
 پىگرت، كاتى سكى قازەكەى ھەلدەپى بىنى بەتالەۋ ھىچ ھىلكەبەكى
 زىپىنى تىدا نىيە، بەلام تازە كار لە كار ترازابوو، ئەۋ قازەى ھىلكەى
 زىپىنى بۆ دەكرد سەر بېرا بوو!

سەرنج:

تەماکاری لە ھەمو شىڭدا لە دەستدانى ھەمو شىڭكە.

فەرامۇشى نەكەپن:

ھىچ پزىشكىكى ددان ناتوانىت ددانى تەماکاری پېر بىكاتەۋە.

رېساگانی دنیای سەرگه‌وتن
"برایان تریسی" دواي سالانېك تويژينه‌وه و نه‌زمون، كۆمه‌له رېسايه‌كي
به‌رده‌ست كړدوه بۆ مسۆگه‌ر كړدنی سەرگه‌وتن ده‌بى په‌چاو بكرين:

هۆكاره‌كان:

هه‌رچيه‌ك ده‌لېن يان نه‌نجامى ده‌ده‌ن، له ئاره‌زووه ده‌رونيه‌كان، له
خواسته‌كانى خۆتانه‌وه سەرچاوه ده‌گریت، كه‌واته بۆ مسۆگه‌ر كړدنی
سەرگه‌وتن ده‌بیت هۆكاره‌كان ديارى بكرين تاكو به پلانىكى بنه‌ره‌تى
ئامانجه‌كانتان بپيكن.

چاوه‌پوانى:

نه‌گه‌ر به‌متمانه‌وه چاوه‌پوانى پوودانى شتيك بن له‌ده‌ورو به‌رى خۆتان،
ئو شته پوو ده‌دات، ئيوه هه‌ميشه هاوتاي چاوه‌پوانى خۆتان كار
ده‌كه‌ن، ئه‌م چاوه‌پوانيه‌تان له ره‌فتارو چۆنيتى هه‌لسوكه‌وتكردن له‌گه‌ل
ده‌ورو به‌رى خۆتاندا كاريگه‌رى هه‌يه.

ته‌ركيز:

ته‌ركيز له‌سه‌ر هه‌ر شتيك ده‌كه‌ن و بير له هه‌ر شتيك ده‌كه‌نه‌وه، له
ژيانى راسته‌قينه‌دا په‌نگ ده‌داته‌وه، بۆيه ده‌بى بير له‌و شته بكه‌نه‌وه كه
به‌راستى ده‌يخوازن.

ھو نەرىت:

مىنگە ۹۵٪ نەو كارانەى نەنجاميان دەدەين، لەپەوى نەرىتو
مادەنەوئە، كەواتە دەتوانين نەو نەرىتانەى سەركەوتنمان بۆ مسۆگەر
دەكەن، لە خۆماندا پەروەردەيان بگەين.

ھەلبۇزاردن:

ژیانی ئىمە بەرەنجامى ھەلبۇزاردەكانى خۆمانە، چونكە ھەمىشە لە
ھەلبۇزاردنى خەيالەكانى خۆماندا ئازادين، جەلەوى تەواوى ژيان و نەوانەى
بەسەرماندا دىت بە دەستى خۆمانە.

بىرکردنەوئەى نەرىنى:

بۆ مسۆگەرکردنى سەركەوتن و شادى، بىرکردنەوئەى نەرىنى پتويستە،
ئىوئەى بىرکردنەوئەى ئىوئە نیشانەرى بەھاكان، بىرو باوئەپو چاوئەپوانى
ئىوئە.

گۇرپان:

گۇرپان، شاينى دوورنەكەتنەوئەىو ئىمە دەبى ھۆكارى سەرەكى گۇرپان
بىن، نەك قوربانى.

بەر پەرسىيارىتى:

ھەركەسىك بىت و لە ھەر شوپىنىك بىت، لەبەر ئەوئەى خۆت ئەوئە
خولستوئە، بەرپەرسىيارىتى تەواوى ئەوئەى كە ھەرچىەك بىت لە ئەستۆى
خۆتە، ئەوئەى بەدەستى دىنىت و ئەوئەى دەيخوازىت، لە ئەستۆى خودى
تۆلىيە.

پاداشت:

ئىمە پاداشتى تەۋاۋى كىردارەكانى خۇمان ۋەردەگىرنەۋە، ھەمىشە بەر دەستەى دەيىبەخشىن بە ھەمان دەست ۋەرى دەگىرنەۋە.

خىزمەت:

ئەۋ پاداشتەنەى لە ژياندا ۋەريان دەگىرنەۋە پەيۋەندى راستەۋخۇى بە خىزمەت كىردى كەسانىترەۋە ھەيە، ھەرچەند زىاتىر بۇ باشتىر بوۋنى ژيانو بەختەۋەرى كەسانىتر ھەول بەدەيت، لە لايەنەكانى دىكەۋە پىشپەۋى زىاتىر بە خۇت دەبەخشىت.

كارو كاردانەۋە:

ھەر شتىك بە ھۆكارىكەۋە پەۋ دەدات، بۇ كارىك كاردانەۋەيەك ھەيە، شتىك بە ناۋى پىكەۋتەۋە بوۋنى نىە، لە ژياندا ھەركارىك بخوازىت دەتۋانىت ئەنجامى بەدەيت، بەۋ مەرجەى بىريار بەدەيت بە وردى خوازىارى چ شتىكىت، پاشان بىخەيتە مەيدانى كىردارەۋە.

ناخ:

تۆ دەگۈرپىت بۇ ئەۋ شتىكى كە زىاتىر دەربارەى بىرى لى دەكەيتەۋە، كەۋاتە ھەمىشە دەربارەى ئەۋ شتەنە بىر بىكەرەۋە كە بەراستى دەبخوازىت.

په پوهندی راسته خو،

ژیانی دهره کی نیوه پهنګدانه وهی ژیاڼی ناوه کی نیوه یه، نینوان جوری
پرکړنه وه و هسه دهره نیه کانتان و نه زمونی دهره کیتان په یوه ندیه کی
راسته خو هیه، په یوه ندیه کومه لایه تیه کان، باری جهستی، باری
دهرامت و دارایی و سرکه وتنه کانتان پهنګدانه وهی دنیای ناوه کیتانه.

باوهر:

له قولایی ناختانه وه باوهر پتان به هر شتیک ه بیت، ده گوریت بو
راستی، نه وهی ده یبیلن باوهر پی پیناکه ن، به لکو نه وهی ده یبیلن که
پیشتر وه کو باوهر ه لتان بژاردوه. که واته نه و باوهر پانه ی ده تانگی پنه وه و
پنګری سرکه وتنه کانتان ده بیت بیناسنو له ناویان به ن.

به هاګان:

جوری کرداره کانتان هه میشه له گه ل سره تاییترین به هاو بیرو باوهر کانی
نیوه دا هه ماهه نګه، نه و به هایانه ی باوهر پتان پینان هیه دهریده به ن
بانګه شه ی نیوه نیه، به لکو ناخاوتنه کان، کردارو بژارده ی نیوه یه به
تاییت له کاتی ناپه حه تی و توپه بووندا.

کاریګه ری هه ولدان:

هه موو هیواکان، خه ونه کان، نامانچ و مه به سته کانمان له گره وی سخت
کوشیدایه، هرچی زیاتر هه ول بده ی، سرکه وتنی زیاتر مسوګر
ده کین.

ئامادەبوون:

لە ھەر بوارىڭدا كەسانى سەرگەرتوۋ ئەوانەن كە ئۆزىنى كاتەكانيان
بۇ ئامادەبۇنى ئەنجامدانى كارەكان تەرخان دەكەن. كىردارى باش
دەرەنجامى ئامادەبۇنى تەواو.

ئاستى توانايى:

پەنگە بۇ ئەنجامدانى ھەموو كارەكان كاتى تەواوتان نەبىت، بەلام
ھەمىشە بۇ ئەنجامدانى گىرگىزىنى كارەكان كاتى تەواو ھەيە، ھەرچەند
زىاتر كارەكان زىاتر كارەكان دەيىن، بەلام دەبىت ئەو كارەكان لە ئەستى
بىگىن لە ئاستى تواناي خۇماندا بىت.

بىرىاردان:

بىرىاردان خەسلەتى بىنەپەتى كەسانى سەرگەرتوۋ. لە ژياندا ھەر
بىزوتىك لە پىڭەي پىشپەويدا كاتى ئەنجامى دەبىت كە لەبارەيەو
بىرىرىكى يەكلەي كەرەوۋى بۇ درا بىت.

بەدى ھىنان:

ناخى ئىمە دەتوانىت دەست بىات بۇ ھەر شىتەك كە باۋەپمان پىنى
ھەبىت، ھەر جۆرە پىشپەويەك لە ژياندا بە بىرۆكەيەك دەست پى دەكەت،
چونكە تۈنەكانمان لە بىرۆكەيەك بىرۆكەيەك نويدا بىسنىورن ئايندەش
سنىورداربۇنى ناۋىت.

مردم وایی:

پنومری باوهر به خوبون، توانایی بهردوامبون له بهرامبیری
مستبەگان، شکستو نائومییدیەکان، بهردوامیی خەسلەتی بنەرەتی
مەزگەوتنە. ئەگەر بە ئەندازەی تەولو بهردوامبین، بیتگومان سەرەنجام
مەزگەوتنوو دەبین.

رستگویی:

بەختەومری کاتیك ئامیزمان بۆ دەکاتەوه، که بریار بدەین هەماهەنگ
بە لاترین بەهاکانو پتەوترین بیروباوەری خۆمان بژین، هەمیشە دەبێت
ئەگەر باشتەرینەکانی ناخی خۆماندا راستگۆ بین.

بەختەومری:

چۆنیتی ژانمان هەستەکانمان له هەر ساتیکدا دیاری دەکات،
هەستەکانیش لیکدانەوهی خۆمان له راستیەکانی دەوروێەرمان دیاری
دەکات، هەرگیز بۆ ئەوهی ئەزمونیککی خوشی سەردەمی منالیت هەبێت
نەرنەگ نیە، هێندە بەسە بەرپاریبوودا بچیتەوه ئەو پرەوشەی بۆ
ئیکلانەوهی ئەزمونەکانت هەتێوو بەیگوریت.

پەله کرین:

هەمیشە خەز دەکەین هەرچی زووترە بگەینە ئارەزووەکانمان، بۆیه له
سەرۆکیانەکانی ژياندا بێ ئوقرەین.

دەرفەت:

ھەندىجار لە سادەترین دۇخى ژياندا دەرفەتەكان دەپەخسەن. بە
گرىمانەيەكى بەھىز گەوردەترین دەرفەتەكان ھەمىشە بەر دەستىن بۆمان.

گەشە كەردن:

ئىۋە دەتوانن ئىۋە دەتەنگە ئىتتە ئامانجە ديارىكراۋەكانتەن
پىۋىستان پىۋى ھەيە، فىرى بېن، ئىۋانەي تۋاناي فىرىۋىيان ھەيە بە
تۋانان.

بەخسەندەيى:

ھەرچى زىاتەر، بە بى چاۋەپۋانى پاداشت خزمەتى خەلگى بىكەن، خىرو
چاكەي زىاتەر بە خۇتان دەگاتەۋە ئىۋىش لەۋ جىيەي ھەرگىز چاۋەپۋانى
ناكەن، لەراستىدا ئىۋە بەجۆرىك بەختەۋەر دەبن ھەست بىكەن بە ھۆي
خزمەتەندىنى خەلگىۋە كەسىكى بە نرەن.

سەرگەوتن ھېچ؟
 "ئېمرسون" بەمجۇرە پېئاسەى سەرگەوتن دەكات:
 دەمىك پى بگەنە و عەشق بېەخشە
 پېزى كەسانى ژيرو مېھرەبانى بە منالان بېەخشە،
 رەخنەى كەسانى راستگۇو دروستكەر پەسەند بگە
 ستابىشى جوانى بگە
 چاگەى كەسانىتر بدۆزەرەو
 بۇ باشتەر كەردنى دنيا،
 مەولى بى پسانەو بەدە
 بە پەرورەدە كەردنى مەرفىكى ساغ
 يان تىراو كەردن و خزمەتكەردنى باخچەبەك
 يان كۆمەككەردنى دۆخى كۆمەلايەتى
 بە جۆش و خرۆشەو يارى بگە و پى بگەنە
 بە دلخۆشى و شادمانى گرانى بچرە
 قەدرى نىعمەتى مەناسەدانىكى ئاسودە بزانه
 چونكە تۆزىندوئيت
 نەمە دەسكەوتنى سەرگەوتنە...
 كەوردەبەك دەلئيت:

سەرگەوتنەو: "شاعىرىكى ناسك بېنە، كرىكارىكى ماندووە، نوسەرىكى
 بوئىرە، كەستىكى دلئىرو پەيام ھىنىكى مەزنە!"

نەوجەوانىڭ ھەموو بەيانىايەك زوۋ دەچوو بۇ دىتنى مامۇستاگە، بە تامەزىۋىي و بىخەوشىيە ۋە پەندى لى ۋەردەگرت، رۆژىك مامۇستا بە نەوجەوانەگەى وت: "چ شتىك ھەموو رۆژىك بەيانى زوۋ تۆ دىننىتە ئىرە، لە كاتىكدا ئەو خەلگە لە خەۋنى شىرىندان؟ تۆ گەلىك نەوجەوانىت، بۇ خەۋوت لە خۆت ھەرام كىرەۋە؟"

نەوجەوانەگە وتى: "گەۋرەم، رۆژىك دايكم پىيى وتم دار بگەمە ناو سۆپاكەۋە، كاتى ئەو كارەم كىرە سەرنجىدا كە چىلەكەۋ دارە بچوكەكان زوتر لە دارە ئەستورۇ پىرەكان دەسوتىن."

ئەو كاتە بە خۆم وت: "راستە من نەوجەوانىكم، بەلام كى نالى زوتر لەو كەسانەى من لىيان بچوكترەم مەرگ بەرۆكم پىناگرىت، كەۋاتە نابىت تەمەنم لە خەۋدا بەسەر بىبەم، دەبىت لە تەمەنى نەوجەۋانىدا من بىدارو ھۆشيار بىم، گەۋرەم ئەم بىر كىرەنەۋەيە ھەموو رۆژىك دەمخاتە بەردەم دىدارى تۆ."

سەرنج:

دەرفەتەكان ئەو كاتە گونجاۋانەن كە لە ھەلومەرجى جىاۋازو كاتو

شونښى تاييبت زه مينه ي ئه نجامدانى كارىكى باش بؤ مروځ له بار دهكات،
مروځ دهبيت له و كاتانه دا به باشتريڼ شيوه لىي به هره مهنه بيت، نه و
خه باله ي كه هه ميشه دهرهت ره خساوه، خه يالتيكى پوچه هولى
فريودانى مروځ دهكات له به هره مهنه بونى دروست و خوازداو بى ناگاي
دهكات.

"چون راجير" دهلييت:

دهرهته كان وه كو ټوكسجينى نيو هه وايه فراوانى به قه د به رده ستى
هه مووانه، باوه پى هه له نه ميه كه: "بهخت، ته نها جاريك له دهرگا
دهكات." به لام به هه له دا نه چين نه وه ي لىيداوين، دهرهت بووه نهك
نوټوبوس!

كيښه و گرفته كان، له راستيدا شانس و دهرهتيكن به دهره ورو بهرمان
دهسوپښه وه، چاوى بينايى دهويت كه لىيان بپوانيت و سوديان لى
بينيت، له ناخى هه ر گرفتارى و كيښه يه كدا دهرهتي گرانبه ها هه شار
لرلوه، نه و دهرهتانه ي به و په پى تواناوه له كه وده ي گرفته كان كه م
دهكات وه، رازى دهسكه و تنى سهركه وتن بؤ مروځ له ژياندا، ناماده بونه بؤ
قوستنه وه ي دهرهته كان، پياوه نازاكان دهرهت دهخولقيتن، ترسنوك و
لاولزه كان له چاوه پوانى دهرهتدا دهسته و نه ژنو داده نيشن."

به پړوه بهری په کيک له کومپانيا پيشه سازيه کان به بريارده ريکي خيرا
ناوبانگي ده رکړدبوو، هه رکاتي په کيک له کارمندانې نه و کومپانيا به
گرفتېکي هه بوايه دهاته لای به پړوه بهرو کومه کي له و ده خواست،
به پړوه بهری به توانا ده ستېکي له گيرفانو دهسته کي دیکي له ژير
چه ناگي داده ناو له بنمېچه کي ده پوانې، به که ميک بيرکړدنه وه به
خيرا يی و به وپه پي توانا وه وه لامي به لي يان نه خيري ده دايه وه، به جورک
کارمندان له م متمانه به خو بونه ي سهروک واقيان وړما بوو!

دواي تيپه پيني چنه د ساليک، به و پلان و بريارانې سهروک، کومپانيا
پيشکه وتنېکي به رچاوي به خويه وه بيني، روژيک سهروکي به شي
بازارسازي هاته لای سهروک دواي پيشنياريکي ليکړد دهر باره ي
نه خشه يه ک، سهروک دواي نه وه ي چاويکي به نه خشه که دا خشانده وه و
چنه د پرسيا ريکي کرد، که ميک بيری کړده وه وتی: "نه خشه يه کي باشه و
بيخه بواي کارو جي به جي کړدنه وه." روژيکي دیکه دهر باره ي هولي
نانخواردنې کومپانيا پرسيا ريان ليکړدو پيشنياري کرد شوينه کي بگوین،
به لام سهروک دواي چنه د پرسيا ريک وتی: "ده بيت هولي نانخواردن له

شونڀي خويڏا بمينيتي وهه.

بريارداني خيرا، دنيا، بن دواڪه وتنو هه ميشه وه لامي خيراو راشڪاوي
 خسلتي به رجھستي نهو بوو، سالانيڪ تيپهي ونه وگرمپانيابه به
 بهنيوهبردي نهو سهروڪه پيشرويهڪي نوري به خويه وه بيني تانهو
 کانهي خانه نشين بوني هاته پيشه وه، سهروڪي نوي له تواناو
 کارامه يه کاني سهروڪي پيشروي ده زاني. داواي ليڪرد پازي
 سهروڪه وتنه کاني خوي پي بلنت، سهروڪي پيشوو به وپهي حهزه وه
 ناماده بوو رازي سهروڪه وتنو خوي ناشڪرا بڪات. نهو وتي رازي کاري من :
 "پاقله" يه سهروڪي نوي گيڙ بوبوو، داواي ليڪرد باسهڪي پونتر
 بڪانه وه، بويه سهروڪي پيشوو كه ميڪ پاقله ي له گيرفاني ده رهيناو داوي
 نهوهي كردي ده ستيه وه دووباره كردي وه گيرفاني وتي: "سالانيڪ
 پيشتر پييم به وه برد گهر برياردان ده رباره ي پرسنيڪ دوا بخيت، نهو
 پرسه گهلي گرانتره سهختر له پيشوو ده بيت، نهو بوو پهوشي بريارداني
 خيرام داهينا، رهوشي من به م شيوه يه يه داوي ناماده كردي برنيڪ پاقله
 ده يكه مه گيرفانم وه هرکاتي ناچار بم ده رباره ي پرسنيڪ وه لامي بهلي
 بان نه خير بده مه وه برنيڪ له و پاقله يه پر به مشتنيڪ هه لده گرم وه
 گيرفانم ده ست ده کم به ژماردي ده نکه کاني، نه گهر ژماره ي ده نکه
 پاقله کان له نه جامدا تان بوو نهوا وه لامي نه خير ده ده مه وه، نه گهر
 جوتيش بوو نهوا وه لامي بهلي ده ده مه وه!"

سهروڪي پيشوو له قسه کاني به رده وام بوو: "وهك ده بيني فره ي نيه
 كه وه لامي بهلي بان نه خير بده مه وه، به لکونه وه گرنگه پهوتي

برياردانه كه دوانه خەم. دياره برياره كانى من هەندىجار هەل دەردە چوڭ
نەمەش كاريكى خەتمى بوو، بەلام چ راست و چ هەل، برياردان دەپىت
هەرچى زوتره بدرىت تا بتوانيت وزه‌ى خۆت له پىناوشتە گىرنگە كاندا
خەرج بكەيت. "بەمجۆره بوو سەرۆكى نويش بە بريك پاقلەى گىرغانى به
پۆستى كارگىرپى له و به‌ريۆه به‌ره به توانايه وەرگرت.

سەرئىچ:

وێرپاى راستى و دروستى هەر بىرپاريك برياردان له كاتى خۆيدا گىرنگە كى
بەتيني هەيه، بريارنەدان له كاتى خۆيدا هەندىجار له برياردانى دروستى
ناوهخت خراپتره.

رؤژیک هه کیمیک به ناو چیمه ن و گیایه کدا ده رۆشت که توشی لایکی
 خه مبار بوو. هه کیم وتی: "هه یفه له رۆژیکي ناوا جوان و خوشدا خه مبار
 بیت." لاوه که سهیری ده ورو پشتی خوی کردو وتی: "هه یفه؟! من له
 مه به سته که ت تیکه شتم!" هه رچه ند چاوه کانی نهو دیمه نه کانی
 سروشتیان ده بیني، به لام هیئده بیرو خه یالی په ریشان بوو، نه وهی
 ده بوو بیبینیت نهو نه یده بیني، هه کیم به جۆشو خرۆشه وه له
 ده ورو به ری خوی ده پوانی و خه ریکی پیاسه کردنی خوی بوو، له کاتیکا
 به ره و گوماویک ده رۆشت به لاوه که ی وت له گه ل نه ودا به روات. گه شته
 که ناری گوماوه که، گوماوه که نارام و مه نگ بوو، نه توت به دره ختی چنارو
 گه لای سه وزو دره وشانه وهی له چوا. چپوه یه ک گیراوه، دهنگی خویندنی
 بالنده کان له سه ر لقی دره خته کان لهو شوینه نارام و بیده نگه دا
 موسیقایه که دلر فینیان ده ژهنی، هه کیم زه وه که ی ته نیشت خوی
 نه وازشو پاک ده کرده وه، به لاوه که ی وت دانیشت، پاشان به وی تیکرو
 وتی: "تکات لی ده که م ده نکه زیخیک هه لگروه بیهاوه ناو نه م
 گوماوه وه." لاوه که ده نکه زیخیکی هه لگرتو به هه موو هیزی خوی
 هه لیدایه نیو گوماوه که وه،

هه کیم وتی: "پیم بلی چی ده بینیت؟"
 لاوه که وتی: "ناوی شه پولاوی ده بینم."

حەکیم وتی: "ئەو شەپۆلانە لە کوێوە دی؟"

لاوەکە وتی: "لەو دەنکە زیخەیی من ھاویشتمە نێو گۆماوەکەوہ."

حەکیم وتی: "دەست بخەرە ئاوەکەوہ ئەلقەیی شەپۆلیک پراگرە."

لاوەکە دەستی خستە ئاوەکە، ئەم کارەیی ئەو وایکرد ئەلقەیی تازەو

گەورەتر دروست بێت. گێژ بوبوو. بۆچی خراپتر بوو؟ لە لایەن لە

مەبەستی حەکیمەکە تێنەدەگەشت.

حەکیم پێی وت: "ئایا توانیت ئەلقەیی شەپۆلەکان راگریت؟"

لاوەکە وتی: "نەخێر، بەو کارەم تەنھا ئەلقەیی گەورەترو زیاتر دروست

بوو."

حەکیم وتی: "ئەگەر سەرەتا دەنکە زیخەکەت راگرتبایە چی دەبوو؟"

لەمەودوا لە ژياندا ئاگات لە دەنکە زیخە وردەکانی ھەلەکانت بە، بەر لە

ھاویشتیانیان رایگرەو مەھاویژە، ھیچ کاتێ ھەول مەدە کات و وزەیی خۆت

بۆ گەرانندەوہی رابوردوو قەرەبوکردنەوہی ھەلەکانت بە فێرۆ بدەیت."

سەرئێج:

شوینەواری ھەلەکان بە سەرنجدانیان لە گەورەیی و بچوکیان، دواي

تێپەرپوونی ماوەیەکی درێژ یان کورت وون دەبن و دەپوکێنەوہ. ھەمان

شیوہ ئەگەر چاوەپوانی لەناوچون و ونبونی ئەلقەکانی شەپۆل بێت.

ئەگەر ئاگات لە ھەلەکانی دواتر نەبێت، ھەمیشە دەریای وجودت پەر لە

شەپۆل و نیگەرانی دەبێت، باشترە بەر لە ئەنجامدانی ھەر کارێک بە

بیرکردنەوہ پلاندانان ئەنجامەکی بپیویت، لە دواي روداو بێ ھودەیی ھەر

پەلەقازیەک بکەیت، دۆخە خراپتر دەبێت.

دروستکردنى جاده يەكى نوڧ تاراده يەك تەولو بوبوو، بەلام ەبونى
ناشە بەردىكى گەورە لەنزىك گوندىكى بچوكەوہ رىگىرى بەردەوامبونى
كارى جاده كە بوو. پىسپۆرانى رىگەوبان گەشتە ئەم ئاكامەى دروستكرنى
تونىللىكى بچوك ژىرانەترىنو كەم خەرجىترىن رىچارەيە. چىتر بە دەنگى
ئامبولانسو تەقىنەوہ راھاتبوون.

كرىكارانى جاده كە پىاوانى بە ئەزمون بوون، ئەنجامدانى ئەمجۆرە
كارانە بەلايانەوہ شتىكى ئاسايى بوو، سەپەرشتى دەستەكە كونهكەى پىر
لە دىنامىت دەكرد، پاشان ئاگادارى دەكردنەوہ تىكرى كرىكارەكان لە
شوينىكى پارىزراو پەنادا خۆيان حەشار دەدا، بەلام رۆژىك رودلوڧكى
چاوہ پواننەكراو پويدا، فتىلە دەسوتاو ەرساتىك ئەگەر تەقىنەوہكە لە
پوداندا بوو. لە ئاكاو پىاوہكان بەوپەرى سەرسامىەوہ بىنبان مناللىك لە
نزىكى شوينى تەقاندنەوہكەوہ خەرىكى يارىكردنە، منالەكە چەمىەوہ
بەردىكى رەنگىنى لەسەر مىنەكە ەلگرتەوہ، پىاوہكان بە ھاوار كردنەوہ
ەستانەوہ، بانكى منالەكەيان كردو دەستيان بۆ راوہشاندا، منالەكەش بە
شادىەوہ دەستى بۆ رادەوہشاندنەوہ، ەيچ يەككە لە پىاوہكان بەرەولەى

منالەكه نه ده روشت. وهك ئه وهى هه موويان قاچيان به سترابيت، هه مور ده يانزاني كار له كار ترازاو هه چيتر منالەكه ده رباز نابيت، كار ه سات به مشيوه به به رده وام بوو. نه گه ر دايكي منالەكه ليى نزيك نه بوايه منالەكه به هوئى ته قينه وهى ديناميت و به ركه وتنى به رده كه وه ده مرد، دايكي به خيراىي پيى زاني، جو له يه كي كرد كه له م كاتانه دا ته نها له دايك ده وه شيته وه، له سه ر زه وي چو كي داداو به پي كه نينه وه ئاميزى بر منالەكه گرت ه وه، منالەكه به ره و لاي دايكي رايكرد، كاتى ده نكي ته قينه وه كه بي ده نكيه كه ي شكاند، منالەكه له ئاميزى نارامى دايكي دا بوو!

"ئيرنست همينگوي" ده رباره ي دايك ده لئيت:

هيچ گوليكي بو نخوش، په نگو جوانيى دايكي نيه.

"ئيمرسون" ده لئيت:

تان و پوي روحي دايك له ميهره باني چنراوه.

پېښه نښه

- پېښه نښه ده توانیت برینی توپه یی ساریژ بکات. "ویلیم شکسپیر"
- دیتنی پېښه نښه نه وانه ی نازار ده چیژن، له دیتنی لرمېسکه کانیا ن ترسناکتره.

"مادام دولیر"

- هرگیز مه هیله پېښه نښه تو هوکاری گریانې که سیکې دیکه بیت.
- "حسین به مزاد"

• هندی له پېښه نښه کان له گریان خراپترن. "دیل کارنگی"

- پېښه نښه باشتړین چه کی به گژدا چونه وهی ژیا نه.

"ثاناتول فرانس"

- به خته وهر که سیکه بو گرفت و به لاکانی ژیا ن پیده که نیت.

"کریستوفر مارلو"

- روژانه کاریکی چاکه نه نجام بده، دوا ی نه نجامدانی کاریکی چاکه
پېښه نښه و پېښه نښه که سانیتړ ببینه.

"دیل کارنگی"

- به گریان وه دیتته دنیا وه، به لام جوړیک بژی به پېښه نښه وه له
دنیا برویت.

"سپرنګ"

- کوله کان خه نده ی زه وین.

"نیمرسون"

- نه و پردهی پیکه نین به گریان وه ده به سستیته وه زور دریژ نیه .
"پهندي نه مریکی"
- پیکه نینیک باشته له هزار ناله .
"نه بو عه لا موعه ری"
- پیکه نین دیدگاتان ده گورپیت، نه و کاتهی هه سستیکی ناخوشتان ههیه، روحتان ده گورپیت، نه و کاتهی هه ست به لاوازی ده کهن هیژتان پی ده به خشیته وه .
"نه ریک جۆز"
- نه گه هه میشه بیر له پیکه نین بکه نه وه شیوه تان به ته پو پارلوی ده مینیتته وه .
"فرانگ بارکس"
- پیکه نین، سه ختی و گرفته کانی ژیان بچوک و نازاره ده رونیه کانتان له ناو ده بات .
"ژول سیمۆن"
- پیکه نین چه ند ساتیک زیاتر ناخایه نی، به لام بیر وه رییه کی جاویدانیه .
"لینکولن"
- پیکه نین باشته رین ده رمان و چاره سه ره .
"پهندي نه لمانی"
- نه و که سانه ی توانای بزه و پیکه نینان ههیه، که ساتیکی زیاترن .
"ولیم شکسپیر"

• پېكەن، تەنەت ئەو كاتەى لەسەر لىۋى مردوو دەنىشەت،
مېشتا ھەر جوانە .

"كرىستىن بوبىن"

• ئەگەر گرۇ مۆن بىت، ھىچ كەسىك مەيلى ھاۋىشىنى تۆ ناكات،
كۋاتە دلخۇشەو بۆ كەسانىتر پى بىكەنە تاكو لە كۆمەلى خۇياندا
پەسەندە بىكەن .

"ۋىلىم مكېس"

• دلخۇشكىردى كەسانىتر نە خەرجى ھەيەو نە نارەھەتەش، يەك
پېكەن بەسە .

"تاگور"

• كەسى بەختەوەر ئەو كەسەيە كارەساتەكان بە بزەو كەمىك
دېقەتەو ۋەردەگرەت .

"مورىس مېترلېنگ"

• لە نىۋان خەلاتە ئاسمانىەكاندا پېكەن نايابترىن خەلاتە .
"كارل پارت"

• ھەرگىز پېكەن نە بىرمەكەن، با غورۇتان پېگىرى پېكەن نەكانتان
نەبىت، بە پېكەن نەو گرىان ژيان ماناى تەۋاۋى خۇى دەبەخشەت .
"نانسى سېمىز"

• ئەگەر بىرىارە ژيانى خۇمان بىخەينە پېناۋى شتېكەو، باشترە
بىخەينە پېناۋى پېكەن نەيەك يان نەۋازشىكى عاشقانەو .
"ۋىلىم شىكسپېر"

- بە پىڭكەننىڭ، ھەممۇ دەرگان بۇ مەلۇم دە كىرگەن ۋە
"ھەممىگە"
- زەردەخەنە، دوزىم دە كاتە دۇست.
"جۇرچى نىكۇلا"
- چاۋى جوانى فرمىسكاۋى لە پىڭكەننەن جوانترە.
"كۆمبۇل"
- تامى ژيان بە ھۆى مەرگەۋە لە دەست ناچىت، ھەروەھاش
پىڭكەننەن كانمان لە جىيىۋى ژيان كەم ناكاتەۋە.
"بىرنارشاۋ"
- شادى، ھەستى بىزەيەكى دەروۋە. "مولبا كالگرو"
- لە بەرامبەر شالاۋى پىڭكەننىدا ھىچ ھىزىك ناتوانى خۇى راگرىت.
"مارك تۋىن"
- پىڭكەننى قوۋل، ژيانى قوۋل.
"مىلان كوندىرا"
- ھەمىشە ۋادەزەنم قاقاي پىڭكەننەن پىڭكەننى باشى پاكىرنى
دەروۋىيە، بىتەۋەى لە مالى خۇت بىتتە دەروۋەۋە زەھمەت بىدەيتە بەر
خۇت.
"نورمن كارېنزا"
- پىڭكەننەن خۇرىكە كە زىستان لە نەزادى مۇۋىيى ئورۇ دەخاتەۋە.
"لىكتۇر ھۇگۇ"

دوو دەریاچە

"بروس بارتون" دەلێت: لە کەناری رۆژئاوا دا دوو دەریاچە هەیە، بەکێکیان خاویڤو تازەییە و ماسیەکان تێیدا هاتوچۆ دەکەن، بەستییەکانی سەزو دەورووبەری پڕە لە درەخت، پەگو ریشەیی درەختەکان بۆ ناوەکە درێژ بونەتەو، روباری ئۆردن ئاوێکی خاویڤی تەپۆلکەکانی ئەو ناو دەریایەتە ئەم دەریاچەییەو، دەریا لە ژێر تیشکی خۆردا دەبریسکێتەو، خانووەکانی خەلکی لە نزیک دەریاچەکەو بوو، بۆلەندەکانیش لەو دەورووبەرە لانەیان دروست کردبوو، روباری ئۆردن دەریایەکی دیکەو، بەلام ئەم دەریاچەییە هیچ ماسیەکی تێدا نیە، نە بۆلەندەکان لە دەورووبەری لانەیان کردووە نە گۆل و گیای لی دەرویت، ئەو روبارەیی دەریایە ئەم دوو دەریاچەییەو بەکێکە لە روباری ئۆردن، بەلام دەریاچەیی بەکەم لە ھەرتەقایی ھەر دۆپێک ئاوا کە وەریدەگریت، دۆپێک لە خۆی دەریایەتەو، بەلام دەریاچەیی دوو ھەموو ئەو ناوہی تێی دەریایە ئە خۆیدا دەپارێزیت، دەریاچەیی بەکەم لە خزمەت خەلکیداو بە زیندوویی دەمێنێتەو، دەریاچەیی دوو ھەموو شتێک لە خۆی دەگریت مەنگو مەسەو.

كيسه‌كه‌ی ئۆیه جه‌ونه‌؟

رؤڤه‌گه‌ر، پاشا سى، وه‌زىرى خوى مانگ كردو داواى لىكردن هه‌ر كه‌سه‌و
مەريخه‌، سه‌مه‌رو سه‌مه‌ره‌ی خوى نه‌مايش بكات.

مه‌ هه‌ر وه‌زىرىكى وت كيسه‌به‌ك هه‌لگريته‌و بچيته‌ باخى كۆشكه‌وه‌،
كيسه‌كه‌ پر مكاك له‌ به‌رو بومي ميوه‌ی تازه‌و بگه‌ريته‌وه‌، به‌لام به‌و
مه‌رحه‌ی هه‌يچ كه‌سێك هاوكارى نه‌كات.

وه‌زىره‌كان له‌ فه‌رمانه‌ی پاشا سه‌رسام بوون، هه‌ر به‌كه‌و كيسه‌ی خوى
هه‌لگرتو به‌ره‌و باخ به‌رى كه‌وتن.

وه‌زىرى به‌كه‌م مه‌به‌ستى رازىكردنى دلى پاشا بوو، باشترين ميوه‌و
جوانترى به‌ره‌مى چنىو به‌رده‌وام باشترينه‌كانى هه‌لده‌بژارد، تا
كيسه‌كه‌ی پر بوو. به‌لام وه‌زىرى دووه‌م بىرى كرده‌وه‌ كه‌ پاشا ميوه‌ی بۆ
خوى ناوێت پيوستى پى نيه‌و سه‌يرى ناو كيسه‌كه‌ش ناكات. به‌
كه‌مه‌رخه‌ميه‌وه‌ ده‌ستىكرد به‌ ميوه‌ چنين. باشو خراپى تىكه‌ل كرد تا
كيسه‌كه‌ی پر بوو.

وه‌زىرى سىيهم باوه‌رى وابوو پاشا هه‌يچ گرنگيه‌ك به‌م كيسه‌يه‌ نادا
ته‌نها به‌گه‌ژو گياو گه‌لاى دره‌ختو خاشاك كيسه‌كه‌ی پر كرد. رۆژى دواتر
پاشا فه‌رمانيدا وه‌زىره‌كان به‌ خويان و كيسه‌كانيانه‌وه‌ بپنه‌ ده‌ربارى
پاشاوه‌، فه‌رمانى به‌سه‌ربازه‌كانى كرد هه‌ر سىيكان به‌كيسه‌كانيانه‌وه‌ بۆ
ماوه‌ی سى مانگ زىندانى بكريين!

ئۆیه كيسه‌كه‌ی خۆتان چۆن پر ده‌كه‌ن؟

شمه بی نرخه گان، شتایمکی
 که مهرگ لیمان زهوت ده کات
 زیان ده بیټ له پیټناوی نه و کارانه دا بیټ
 که مهرگ نه توانیټ لیمان بفرینیټ
 نه م پیوهره ده بیټ بو پیوانه ی
 مه موو کاره گانی زیان به کار بینین.
 بو نمونه به م پیوهره ده توانین بلین
 که پاره له کاره بی نرخه گانه.
 پاره به سووده
 به لام نرخ و ناوبانگی نیه.
 هیژ، شورده ت، له م ناو ناوبانگن.
 مه موو نه مانه، به مردنی خومان
 له ده ستمان ده چن.

بویه

بویچی دهره تی کورت و نادووباره ی زیان
 بخهینه پیټناو نه و هستانه ی هتایی نین،
 زیان
 کاروانسه رایه که شه وانه پشوری تیدا ده دهین
 ده موو به یان به جیی دینین.
 نه نه و هستانه گرنگن که کاتی کوچکردن
 له خانه ی جهسته له گه ل خومانن.

خودا ده لئیت:

"من گه نجینه په کی شاراوهم، چه زده که م ده رکه ووم.

به دیه پنه رم، ده مه وی به دیه پنه راوه کان بناسم."

بویه خودا به دیه پنه راوه کانی به دی هیئاوه

بویه پی خۆشه به دیه پنه ر بیټ،

نه و به دی هیئنه ره

تا ئاوینه ی گیانی به دی هیئنه راوه کانیه وه

ده رکه ویت.

بویه تاکه شتیك که به های

ته مهنی کورت و نادووباره ی مه یه

مه عریفه تی ئیلاهی

تیرامانه.

ته نها به قولبونه وه

مروځ ده توانی و گه نجینه شاراو په بدوژیته وه

نه گه رژیان له اوی روناکی، ناگایی و روشناییدا نه بیټ

له کیس ده چیت.

بیجکه له م ناگاییه

مه مو شتیك مهرگ به تالان ده بیات.

کوتایی

